

ODLIKOVANJA
ZA NOVINARJE

Ob 20-letnici obstoja Zveze novinarjev Jugoslavije je predsednik republike Josip Broz Tito odlikoval večje številke jugoslovanskih novinarjev za njihove posebne zasluge ter delež pri razvoju novinarstva v socialistični Jugoslaviji.

Odlikovanih je bilo tudi več slovenskih novinarjev, med njimi Jože Smole, glavni urednik Dela, z redom jugoslovanske zvezde z zlatim vencem; Dušan Benko, odg. urednik Dela, z redom dela z rdečo zastavo; Dušan Fortič, direktor ljubljanske televizije, z redom jugoslovanske zastave z zlatim vencem; Milan Filipčič, glavni urednik Večera, z redom bratstva in enotnosti s srebrnim vencem; Tone Gošnik, glavni urednik Doli lista, z redom dela z zlatim vencem; Peter Romanič, dopisnik Dela za Dolenjsko, z redom dela z zlatim vencem; Franc Setinec, urednik Dela, z redom dela z zlatim vencem.

DOLENJSKI LIST
V KOLPORTAŽI
CENEJŠI

Z današnjo številko znižujemo maloprodajno ceno za naš teden: izvod Dolenjskega lista stane poslej v trafikah in kioskih 50 para (50 starih dinarjev) medtem ko je stal doslej 60 starih dinarjev.

Vse prodajalce našega tednika prosimo, da znižanje upoštevajo že pri današnji številki!

UPRAVA LISTA

Trobentice
za novo leto

V Beli krajini prave zime še ni bilo. Sneg je sicer že nekajkrat zapadel, vendar ga je bilo malo in še ta je takoj skopnel. Lepi in dokaj topli dnevi pred Novim letom pa so zvalili iz zemlje že prve znanice pomladi. Dva dni pred Novim letom je nekdo kakih 100 metrov stran od Badorinčeve gostilne na Jugorju našel trobentice in jih prinesel v naše uredništvo pokazat. Da nam je muhast zima je ne bi na pomlad zagodila, ko ob Novem letu rasto trobentice!

Sv. Ana se je spet stresla...

V sredo, 29. decembra okoli 15. ure, so v kamnolomu sv. Ana pri Mirni peči sprožili naboj, ki je za naše razmere redek. V skale kamnoloma so zvrtili 53 lukenj v skupni dolžini okrog 1.800 metrov, v nje pa nabasali kar pet ton eksploziva! Minersko delo je za potrebe Sekcije za vzdrževanje proge Novo mesto opravil Geološki zavod Ljubljana. Ko je bilo vse pripravljeno in zavarovano, so mine sprožili z električnim vžigom. V trenutku se je zamažala zemlja v bližini, v zrak pa je vrglo kose kamena in zemljo. Eksplozija je odtrgala od hriba več tisoč kubikov kamna, ki ga bodo sedaj zdrobili. Po izračunih naj bi eksplozija navrgla okrog 20.000 kubikov kamna za drobljenje, kar je v resnici velika količina, več kot tisoč vagonov...

Vrhpečani, ki so miniranje opazovali izpred svojih domov, ali vrtov na pobočju hriba sv. Ane, s takim močnim miniranjem niso prevedli zadovoljni. Boje se za svoje hiše. Zaradi železniškega prometa v neposredni bližini kamnoloma

Tole je novi dinar SFRJ, ki je stopil v veljavo 1. januarja, v promet pa 4. januarja letos. Na hrbtni strani ima državni grb. Novi dinar je nekoliko večji od starega (na naši sliki je še posebej zelo povečan), napravljen je iz zlitine bakra in niklja ter je nikljaste barve. Stirikrat je težji od starega in stokrat več vreden. V naslednjih letih bo popolnoma zamenjal stare, vinkordecne bankovce za 100 dinarjev in seveda tudi stare kovance za 1 dinar, ki so zdaj vredni le še eno paro. V torek dopoldne je v novomeško podružnico NB prišla prva pošiljka novega denarja: kovancev po 1 dinar, bakrenordecnih kovancev po 5 para in bankovcev po 5, 10 in 50 novih dinarjev. V obtok jih bodo spuščali po potrebi in z ozirom na zaloge starega denarja. (Foto: M. Moškon)

Letošnji obisk izseljencev

1965. je prišlo na obisk v skupinah iz Kanade, Združenih držav Amerike in drugih prekomorskih držav 1080 izseljencev, iz evropskih držav 1920, tako da je v skupinah prišlo okoli 3000 izseljencev, posamično pa gotovo še vsaj 1000.

Tudi v letu 1966 bo Slovenija obiskalo več skupin naših izseljencev iz Združenih držav Amerike in Kanade, ki bodo pripotovali z letali. Slovensko podjetje ADRIA AVIO PROMET ima naročenih že več poletov iz Kanade in enega iz ZDA. Doslej so se že prijavile skupine Slovenske ženske zveze, pevski zbor Glasbene matice iz Clevelanda z izletniki, pevci in sorodniki pevskega zbora »Zarja« iz Clevelanda, Društvo »SI-

mon Gregorčiča iz Toronta in Društvo »Bratstvo in Jedinštvo« iz Toronta. Pričakovati je, da bo obisk izseljencev iz Združenih držav Amerike in Kanade v letu 1966 za četrtino večji kot je bil 1965.

KGP kaznovano

Že pred tedni smo pisali o onesnaženju Rine predvsem z gnojnic. Takrat je poginilo tudi precej rib. Zaradi onesnaženja vode je inšpekcijska služba občinske skupščine Kočevje predala sodišču Kmetijsko gozdarsko posestvo iz Kočevja. Okrožno gospodarsko sodišče iz Ljubljane je na razpravi, ki je bila pred kratkim, kaznovalo KGP z denarno kaznijo 300.000 din, direktorja KGP, kot odgovorno osebo, pa z denarno kaznijo 15.000 din. Na prijavo Ribiške družine Kočevje bo tožila KGP še Zveza ribiških družin Ljubljana za odškodnino za ribe, ki so poginile.

Obiskali so bolne
rudarje

Člani IO sindikalne podružnice senovskega rudnika so skupaj s člani DS tudi za letošnje novo leto obiskali 40 bolnih rudarjev in članov kolektiva, ki se zdravijo doma, v bolnišnicah, zdraviliščih in drugod. Čestitali so jim k novemu letu, jim zaželeli skorajšnje okrevanje in jih obdarili.

V INISU in DANI
se izobražujejo

V tovarni stekla INIS v Novem mestu bo Zavod za izobraževanje kadrov iz Novega mesta pričel v januarju z dvema tečajema za interno polkvalifikacijo splošnega steklarskega delavca. Podoben seminar za interno polkvalifikacijo že poteka v tovarni DANA na Mirni. Obe kolektivoma, ki se zelo zavzemata za izobraževanje, velja čestitati!

Ostreje proti
črnim
vinotočem

Na področju občine Crnomelj so se zadnja leta močno razpasli črni vinotoči, v katerih prodajajo vino po 300 din. Občani vseh poklicev in položajev hodijo tja po vino, vendar ljudje to vidijo in vedo ter menijo, da lastniki črnih vinotočev delajo škodo vsemu gostinstvu.

Ko je o tem tekla beseda na seji občinske skupščine, so bili odborniki mnunja, naj inšpekcije ostreje preganjajo lastnike črnih vinotočev, ne glede na to, kdo toči brez dovoljenja in kakšne stranke oziroma znanec ima!

Leto 1966 smo začeli z Zdravkom

Lani je bilo v novomeški porodnišnici rojenih 1847 otrok, od tega 896 fantov in 959 deklic, kar pomeni 181 otrok več kot v letu 1964 — Med porodnicami je lani 19 mamic rodilo dvojčke — V letu 1966 je prvi privekal na svet Zdravko Bele

V Silvestrovi noči, ko je vse ljudje poslavljali od starega norelo in plesalo in ko so se leta v upanju, da jim novo

prinese več sreče, se je Beletova Tončka iz Stranske vasi pri Ruparju vrhla v porodnih krčih.

19-letna mamica je 55 minut čez polnoč rodila prvega otroka — Zdravka. To je bil hkrati prvi porod v novomeški porodnišnici v novem letu. Dežurna babica je bila Anica Obranič.

Četrty dan po porodu je bila Tončka Bele že dobre volje in je komaj čakala, da gre domov. O razmerah doma je povedala:

— Stanujemo pri moževi materi. Mož je šofer. Bil je v službi pri kmetijski zadrugi, a je dobil odpoved. Nekaj časa je bil brez dela, prav danes pa je nastopil novo službo pri podjetju Opremales.

— Ste imeli težak porod?

— Tako, da ne maram nobenega otroka več. Več kot 18 ur je bilo hudo...

— Nikarte no, tako vsaka mati pravi, ko prvič rodi. Si boste že še premislili! Vse se pozabi.

— In Zdravko? Komu je podoben?

— Očetov je...

— To bo veselja v hiši! Matemu Zdravku poklanjamo hranilno knjižico z 10.000 dinarji ter mu želimo v življenju vso srečo!

DOLENJSKI LIST

Mojca Lončarič — novo-
letno dete v Brežicah

V brežiški porodnišnici so imeli lani 812 porodov — Zadnje lanko in prvo letošnje porodnico so obdarili

V brežiški porodnišnici so na Silvestrovo zvečer vpisali v knjigo 812. porod. »Zeteva« je bila precej večja kot v letu 1964, ko je bilo 625 porodov. Zvedeli smo, da se je število porodov v brežiški porodnišnici povečalo zaradi tega, ker so prej rodile žene tudi v zdravstveni postaji na Senovem.

Kroniko porodov v letu 1965 je 31. december zvečer zaključila tov. Natalija Sunčič iz Brežic. Rodila je hčerko Vlasto. Do jutra je bilo vse mirno, okrog osme ure pa so začeli nov veseli dogodek. Na svet je privekala hčerka Stefanije Lončari-

čeve z Velike Doline. Mati ji je izbrala ime Mojca. Tovarišica Lončaričeva je gospodinja, njen mož pa je mizar. Zaposlen je pri osnovni šoli na Veliki Dolini.

Uprava bolnišnice je pripravila darilo za zadnje lanko in prvo letošnje porodnico. Obe tovarišici sta bili veseli te pozornosti, združene s številnimi dobrimi željami.

Materi noveletne deklice Mojce je čestitalo tudi uredništvo našega lista z nageljčki. Mojci pa smo podarili hranilno knjižico z začetno vlogo 10.000 starih dinarjev.

Osem občin dobi letos dopolnilna sredstva

27. decembra 1965 je skupščina SRS sprejela Zakon o določitvi dopolnilnih sredstev občinam za leto 1966; z njim odstopa republika kot splošna dopolnilna sredstva iz osebnega dohodka od delovnega razmerja, ki bo ustvarjen na območju posamezne občine, del republiškega prispevka. Ta odstotek znaša:

za občino Novo mesto 35 odst., za občini Kočev-

je in Krško 54 odst. ter za občine Crnomelj, Metlika, Ribnica, Sevnica in Trebnje 100 odstotkov.

Razen dopolnilnih sredstev pa bodo nekaterim občinam letos zagotovljene v republiškem proračunu tudi dotacije; deležne jih bodo: občina Crnomelj 175, Metlika 143, Ribnica 17, Sevnica 92 in Trebnje 167 milijonov dinarjev. Dotacije bo republika izplačevala občinam po trime-

sečnih načrtih za izvrševanje republiškega proračuna.

V soboto bo v Krškem
konferenca SZDL

V soboto, 8. januarja, bo v Domu Svobode na Vidmu občinska konferenca SZDL Krško. Na konferenci bo 117 delegatov, ki so bili izvoljeni na krajevnih konferencah, poslušalo poročilo o delu občinskega vodstva SZDL v pretekli mandati dobi izvoliti novo občinsko vodstvo SZDL ter 8 delegatov za kongres SZDL Slovenije.

SMRT POD
TRAKTORJEM

30. decembra sta se v Dolenjih Jesenicah pri Mokronogu smrtno ponesrečila Jože Knez iz Hrastovice, traktorist pri trebanjski kmetijski zadrugi, in kmet Jože Tratar iz Hrastovice. Traktorju se je pokvarila sprednja desna luč, zato je Knez vozilo zapeljal na desni rob ceste. To pa je bilo že preveč, kajti traktor s pritolico se je prevrnil po nasipu in obležal v potoku, pod saba pa je pokopal voznika in sopotnika. Mrtva so našli naslednji dan. Skoda na vozilu cenijo na 150 tisoč dinarjev.

Vreme

OD 6.—16. JANUARJA

Okrog 6. in 14. januarja suho oziroma lepo vreme. V ostalem bo prevladovalo oblačno s pogostnimi padavinami, zlasti med 9. in 12. januarjem. Nastop mraza okrog 6. ali 11. januarja.

Dr. V. M.

Zaradi noveletnih praznikov smo dobili v zadnjem tednu nekaj manj naročnikov kot prejšnje tedne: pridružilo se nam je 243 novih rednih bralcev in prijateljev lista. Po 5 tednih imamo po občinah novih naročnikov:

BREŽICE:	331
CRNOMELJ:	177
KOČEVJE:	116
KRSKO:	672
METLIKA:	104
NOVO MESTO:	551
RIBNICA:	66
SEVNICA:	272
TREBNJE:	320
Razne pošte v SRS in SFRJ:	106
Inozemstvo:	15

»SOCIALISTIČNA ZVEZA JE NAŠA ORGANIZACIJA...«

»Mi, kmetje, nimamo svojega društva in svoje organizacije, kakor jo imajo delavci, mladina, upokojenci. Naša organizacija je Socialistična zveza. V njej se lahko o vsem pogovorimo.« je pripovedovala delegatka na enizmed nedavnih občinskih konferenc Socialistične zveze. Te njene besede kažejo, kako gledajo ljudje na to našo

najbolj množično organizacijo. Seveda pa Socialistična zveza še zdaleč ni samo organizacija za kmečko prebivalstvo, saj so njeni člani ženske in moški, mladina in odrasli ljudje, ne glede, kaj so po poklicu. Popolnoma pa tudi ne drži, da bi bila Socialistična zveza edina organizacija na podeželju. Spomnimo se samo na številna društva in organizacije kot so kulturno prosvetna društva, telovadna in športna društva, organizacije Zveze borcev, Rdečega križa in drugih.

»Če se snidejo trije Slovenci, je že tu pevski zbor, če pa se srečajo štirje, takoj organizirajo društvo.« v smešni obliki nekateri označujejo velik smisel za društveno življenje, za katerega imamo Slovenci bogate tradicije.

Ob koncu leta 1965. je delovalo v Sloveniji 181 različnih organizacij in društev, v katerih je bilo 3.177.986 članov. Tako imenovane družbene politične organizacije so imele skupno 1.622.257 članov. Med njimi Socialistična zveza 698.894. Zveza komunistov 71.565. Zveza sindikatov 478.520. Zveza združenj borcev NOV 204.477 in Zveza mladine Slovenije 168.891 člana. V različnih društvih in družbenih organizacijah je bilo ob istem času 1.555.729 članov.

Če upoštevamo, da šteje naša republika nekaj čez 1.000.000 nad 16 let starih prebivalcev, vidimo, kako razvejano in bogato je društveno in družbeno življenje pri nas.

V nekaterih manjših krajih imajo ponekod tudi od 6 do deset organizacij in društev, v katerih se navadno res srečujejo isti ljudje. Posebno po petem kongresu SZDL Jugoslavije, ko je novi statut predvidel, da lahko krajevni odbori SZDL kot posebno obliko dela ustanovljajo sekcije, so se ponekod vprašali:

»Ali ne bi kazalo nekatera društva organizirati kot sekcije Socialistične zveze?«

V nekaj primerih so tako tudi naredili. Namesto športnega društva so pri Socialistični zvezi ustanovili sekcijo za športno udejstvovanje ali pa namesto kulturnega društva sekcije za kulturo in prosveto. Taki poskusi so povsod propadli. Navadno so take sekcije slej ko prej spet po-

Voščili smo si srečno, veselo, zadovoljno in uspešno polno novo leto. Pri tem pa si je vsak na tistem želel, da bi nam to leto ne prineslo tistega najhujšega in da bi na svetu vendarle zmagala pamet in da bi naposled le pogasili žarišča vojne, ki nenehno grozi, da bi se razširila še drugam, če ne že na ves svet. To je dandanes največja skrb prav vsega človeštva.

Zato naj se tudi tokrat vsaj za hip ustavimo ob tistem problemu, ki je dandanes najbolj pereč in najnevarnejši — ob vietnamskem.

Bilanca preteklega tedna je še kar spodbudna. Ameriška letala ves ta čas niso bombardirala Severnega Vietnama, kar je naposled vendarle dobro znamenje in kaže na to, da gre tokrat zares, čeprav je treba ugotoviti tudi to, da si stališča obeh strani niso nič bližja kot prej. Morda se je za odtonek spremenilo ameriško stališče, saj je bilo te dni slišati mnenje, da bi bile ZDA pripravljene poslušati tudi mnenje predstavnikov osvobodilne fronte Južnega Vietnama, pri čemer pa ostaja odprto vprašanje, ali naj to pomeni, da ga priznavajo za stranko na pogajanjih. V Hanoju še nadalje ostajajo pri tem, da je treba umakniti vse ameriške čete iz Vietnama, in to še pred morebitnimi pogajanjimi. To pa si po svetu razlagajo bolj kot pričakovanje Hanoja, kaj bo storila druga stran, kot pa izrecno odklonilno stališče do pogajanj.

Za zdaj lahko zapišemo le to, da je ameriški predsednik Johnson poslal po svetu svoje posebne odposlance, ki razlagajo ameriško stališče do vietnamskega problema.

Johnsonov odposlanec Harriman je bil najprej v Varšavi, potem pa v Beogradu in na Brdu, kjer ga je sprejel predsednik Tito. Nato je odpotoval še v indijsko glavno mesto, kjer se je pogovarjal s Sastrijem, in še v Pešavar k pakistanskemu predsedniku Ajubu Kanu, k iranskemu šahu v Teheran in naposled k predsedniku Nasirju v

Dobro znamenje ob začetku letošnjega leta je tudi sestanek indijskega premiera Sastrija s pakistanskim predsednikom Ajubom Kanom v Taškentu, kjer je oba državnik pričakal sovjetski premier Kosigin, ki ima največ zaslug za ta sestanek, saj ga je predlagal, ko so se grmeli topovi v indijsko-pakistanski vojni. Oba državnika sta prišla v Taškent s precej dobre volje. Sastrij je pred prihodom v Taškent izrazil upanje, da bodo našli pot do poravnave med Indijo in Pakistanom. Dejal je, da se nadeja najbližjega. V Delhiju je Sastrij tudi izjavil, da bo predlagal pakistanskemu predsedniku, naj bi Indija in Pakistan sklenila sporazum o prijateljstvu. Ajub Kan pa je po radiu pred odhodom izjavil, da bi bil lahko sestanek v Taškentu »prelomnica v zgodovini indijskega podkontinenta. Nobenega razloga ni, da Indija in Pakistan ne bi mogla izgladiti svojih nesoglasij ter živeti v dobri sosesčini«. Potem se je še zahvalil sovjetskemu premieru za posredovanje in dejal: »Če se nam bo posrečilo, da bo njegova pobuda pripomogla, da uredimo problem Džama in Kašmira, bo premier Kosigin zaslužil ne samo hvaležnost 600 milijonov ljudi, ampak tudi vsega sveta, ker bo odvrnil grožnjo svetovnemu miru.«

S tem je pakistanski predsednik tudi povedal, kaj je poglavitno jabolko spora med obema državama. Kašmirski problem pa je sila zamotan in je že to veliko, da sta se državnik odločila za pogovore in da na obeh straneh spoznavajo, da so potrebe njunih dežela prevelike, da bi si mogli privoščiti medsebojno uničevanje.

Dober začetek novega leta

Kairo. Drugi Johnsonov odposlanec Goldberg je bil v Vatikanu, Parizu in Londonu, tretji — Williams — pa obiskuje nekatere afriške dežele. Ameriški podpredsednik Humphrey pa potuje po Daljnem vzhodu.

Očitno gre za široko diplomatsko akcijo ZDA. Tiskovni predstavnik Bele hiše Moyers je novinarjem povedal, da Johnsonovi odposlanci pojasnjujejo ameriško stališče, ki ga je Johnson povedal lani aprila v Baltimoru in da je to »kaj preprosto«. Njegovo bistvo je želja, da »postane mir najbližji cilj in najgloblji up Združenih držav«. Goldberg pa je v Londonu izjavil, da so ZDA pripravljene poslati svojega predstavnika v Ženevo ali v kakšno drugo mesto na pogajanja. Ob tem velja opozoriti še na to, da je Tito takoj po Harrimanovem odhodu sprejel sovjetskega veleposlanika v Beogradu.

Krajevni samoprispevek podaljšan

Skupščina občine Ribnica je na zadnji seji sklenila podaljšati krajevni samoprispevek do leta 1967. Samoprispevek, ki je namenjen za gradnjo šol, bo še vnaprej znašal 3,5 odstotka od osebnih dohodkov zaposlenih. Če samoprispevka ne bi podaljšali, bi morali ustaviti gradnjo šole v Ribnici.

Pismonoše so izročili tisoče pošilk

V decembru so imeli pismonoše na brežiški pošti polne roke dela. Večino dni so se vračali domov šele pozno zvečer. V zadnjem mesecu lanskega leta so izročili ljudem 45 tisoč pisemskih pošilk, 615 paketov in 24 tisoč časopisov. Delo jim je oteževalo še slabo vreme. 8. decembra je sneg napravil precej škodo v telefonskem omrežju. Pismonoše so tedaj morali pomagati tehnični ekipi pri otepanju snega, da ni bila škoda še večja.

Pošta v Brežicah je v decembru sprejela in odposlala 46.000 pisem, 30.000 dopisnic, 380 paketov in 23.000 tiskovin. Opravila je ogromno delo, ki v decembru nikoli ne izostane.

Taka predavanja so koristna

Za predavanja o svinjski kugi in o zatiranju ter preprečevanju te nevarne bolezni so Suhokranjci pokazali veliko zanimanja. Veterinar Franc Brulc je po vaseh zelo poljudno predaval o tem in rejci so zvedeli marsikaj novega. Udeležba kmetov je bila zelo velika, rejci prašičev pa so bili zelo zadovoljni.

M. S.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

■ ENOTNOST SODOBNE TEHNOLOGIJE NE NASPROTUJE SAMOUPRAVLJANJU. To je bila osnovna misel, izražena v pogovoru med predsednikom republike Titom in delegacijo jugoslovanskega komiteja za elektroniko, telekomunikacije, avtomatiko in jedrsko tehniko. »Mi, tovariši Tito,« so izjavili člani delegacije, »ki se ukvarjamo s to novo tehnologijo, menimo, da je uporaba elektronike, avtomatike in kibernetike v gospodarstvu popolnoma nov, radikalen preokret v načinu proizvodnje, ki človeški družbi doslej ni bil znan.« Znanstveniki so nato pripovedovali tovarišu Titu o veliki škodi zaradi različnih sistemov, o tem, da so strokovnjaki demoralizirani in ogorčeni, ker postavljajo med republikami pregraje v uporabi znanosti, znanosti, katere razvoj ovirajo različne politične težnje. Mnenja strokovnjakov je pogosto treba prilagajati trenutnim potrebam zainteresiranih ljudi, kar je seveda ovira pri ustvarjalnem delu.

Tovariši Tito je v pogovoru z znanstveniki med drugim dejal, da bi morali sprejeti, kar predlagajo znanstveniki in da naj politični ljudje ne odločajo o gradnjah. Potem pa je še dejal:

»Ko sem nedavno to govoril, so mi tovariši iz nekaterih republik zamerili in bili so zaskrbljeni. Čeprav tisto, kar sem rekel, ni bilo tisto, kar so oni mislili. Mislili so, da sem rekel, da na nerazvitih področjih sploh ni treba investirati. Ti tovariši me niso dobro razumeli. Vprašanje nezadostno razvitih področij bomo urejali. Med drugim ima federacija sklad, iz katerega financira razvoj

teh področij. Tisto, kar sem govoril, se nanaša tako na posamezna podjetja, kakor na posamezne delavce in na posamezno republiko. Če zgradimo tovarno v Srbiji, Makedoniji, Hrvaški ali Sloveniji z istim konstantnim kapitalom, z enakimi sodobnimi stroji in tehnološkim procesom, tedaj, bratec, zahtevamo, da je tudi proizvodnja enaka, da je enaka tudi produktivnost dela. Zdaj ne moremo stalno prelivati od tistih, ki delajo, tistim, ki premalo delajo. To ne gre več.«

Znanost je univerzalna

■ VPRAŠANJE STANDARDA JE BISTVENO ZA PRODUKTIVNOST. Je med drugim izjavil v intervjuju za »Delo« predsednik IS Janko Smole. Investicije, ki bi jih vlagali v te namene (vzgojno varstvene ustanove, razvijanje dejavnosti, ki vplivajo na standard človeka itd.), lahko bistveno prispevajo k produktivnosti, lahko omogočijo, da postane delovna sila bolj produktivna. Za Slovenijo bi bilo treba izdelati neki splošni koncept, potrebna bi bila močnejša družbena akcija za njegovo uresničenje.

■ POTREBNE SO RADIKALNE SPREMEMBE V VSEJ INVESTICIJSKI POLITIKI. Na zasedanju zborov zvezne skupščine so obravnavali gospodarsko-planске ukrepe za leto 1966. Ekspoze o tem je imel podpredsednik ZIS Boris Kraigher, ki je

med drugim dejal, da so potrebne radikalne spremembe v vsej investicijski politiki. Po njegovem je treba doseči največjo možno stabilnost gospodarstva z radikalnejšo spremembo v investicijski politiki, s skladnejšimi odnosi na trgu, z večjim izvozom in z naraščanjem deviznih rezerv. — Na zasedanju zborov so sprejeli tudi zvezni proračun, ki bo predvidoma znašal 867 milijard dinarjev.

■ NAJMANJ EN ODSOTOK ZA STROKOVNO ŠOLSTVO. Gospodarski in republiški zbor Skupščine SR Slovenije sta sprejela priporočilo, po katerem naj bi gospodarske organizacije prispevale za strokovno šolstvo najmanj 1 odstotek od svojih bruto osebnih dohodkov, bodisi v obliki prispevka pristojnemu medobčinskemu skladu za šolstvo ali pa z neposrednim financiranjem šol svoje panoge. Toliko namreč znašajo ugotovljene potrebe strokovnega šolstva v letu 1966. Gospodarska organizacija, ki bi namenila za strokovno šolstvo manj kot 1 odstotek, s tem ne bi izpolnila svojih obveznosti.

■ FINANCIRANJE VZGOJNIH UKREPOV. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je sprejel predlog zakona o izvajanju vzgojnih ukrepov. Z novim predpisom želijo popraviti slabost dosedanjega sistema financiranja vzgojnih ukrepov, ki je bila v tem, da so skrbstveni organi pogosto predlagali izrek takih vzgojnih ukrepov, ki so bili za njihovo skupščino cenejši, ne pa tudi vedno najprimernejši za mladoletnike. Zdaj bo izreklo vzgojne ukrepe samo sodišče po lastni presoji.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

■ VOJASKI UDAR V AFRIKI — V Centralnoafriški republiki je vojaka na Silvestrovo izvedla državni udar. Vodil ga je poveljnik oboroženih sil te dežele polkovnik Bokassa. Predsednika republike so internirali v njegovi palači. Razpustili so parlament. Bokassa pa je izjavil, da bo sestavil »močno in stabilno vladu«. Sam se je oklical za predsednika republike, objavil je še sestavo nove vlade, v kateri je prevzel sam še dolžnosti premiera in obrambnega ministra. Šest ministrov je civilistov, drugi pa so vojaki.

■ Izredno STANJE V GORNJI VOLTI — Tudi v tej afriški deželi so nemiri. Predsednik Jamego je razglasil izredno stanje v vsej deželi, prepovedal je splošno stavko, ki bi se bila morala začeti 2. januarja. Svoj ukaz je pojasnil s tem, da so odkrili v deželi »subverzivno dejavnost«, ki da jo je vodil bivši predsednik parlamenta Oudrago. Predsednik republike je to dejavnost označil kot »prokomunistično«.

■ SVEDI ZAVRNILI 26 JUGOSLOVANOV. Švedska vlada je razglasila ukaz, da smejo od novega leta prihajati na delo v to deželo samo tisti, ki si ga prej preskrbejo. Tako so po novem letu zavrnili 26 Jugoslovancev, ki so se morali takoj vrniti, ker niso imeli preskrbljenega dela.

■ INDIJSKI FINANČNI MINISTER ODSOTOPI — Tik pred novim letom je odstopil indijski finančni minister Krišnamachari, ki se je zavzemal za večjo gospodarsko neodvisnost Indije. Desničarske stranke so ga obtožile nepotizma, se pravi, da je jemal v državno službo svoje sorodnike.

■ HUDA ZIMA V SEVERNI EVROPI — Na Norveškem in na Švedskem je zapadlo za novo leto dva metra snega, kar že dolgo ne pomnilo. Na Danskem je običajno v snegu na stotine avtomobilov, ki so jih bili lastniki zapustili v snežnem metežu. Nad severno Anglijo in na Škotskem je divjal silen vihar, ki je dosegal hitrost tudi po 160 km na uro. Najhujši mraz je bil na Laponskem — minus 40 stopinj Celzija. V Italiji pa je bila te dni huda megla. Na tako imenovani sončni cesti se je zaradi megle na enem kraju znašlo na kupu sto avtomobilov, pri čemer je bilo ranjenih 35 ljudi.

■ KDO BO SUKARNOV NASLEDNIK? — Devetnajst članov banduške mestne skupščine je predlagalo, naj bi sedanjega obrambnega ministra generala Nasutona imenovali za Sukarnovo naslednika in za njegovega ustanovnega naslednika. Po tem predlogu naj bi Nasuton zdaj postal prvi podpredsednik republike. To mesto ni zasedeno že devet let.

Največ skritega bogastva je v obdelovalni zemlji

»Na pragu novega leta smo in zanima nas, kaj in kako namerava zadruga delati v tem letu, da bi uspešno poslovala in izpolnila svojo nalogo. Kakšen odmev je imela pri vas občinska konferenca Socialistične zveze s svojimi priporočili o kmetijstvu?»

»Kot je znano, je bila Kmetijska zadruga Trebnje v letu 1965 v obdobju sanacije poslovanja. Sredi leta je nastopila še gospodarska reforma s pozitivnimi in tudi — vsaj v začetku — z negativnimi vplivi. Kolektiv je moral trdo prijeti za delo. V novo leto stopamo z optimizmom, ker menimo, da bomo z resnim delom kolektivno, zaupanjem zasebnih kmetovalcev in s pravilno postavljenimi nalogami uspeli v svojem delu. Zadnja konferenca Socialistične zveze je za nas važna predvsem zato, ker je odpravila enotnost pogledov na našega kmetovalca in njegovo prihodnost. Strinjamo se s programom SZDL v kmetijstvu, ker je konkreten in ne preveč obsežen. Strokovnjaki kmetijske zadruge, kmetovalci in krajevni odbori SZDL na vasi moramo težiti k skupnemu namenu — povečanju kmetijske proizvodnje in izboljšanje življenja na vasi.«

»Naše bralce zanima: v čem vidite spremembe, ki bi jim dale veselje do kmetovanja in jim v tem pokazale prihodnost?»

»Kljub razgibanim talnim, klimatskim pogojem in veliki raznolikosti kmetijskega zemljišča imajo kmetovalci možnosti za delo in življenje. Važno je tudi to, da so relativno blizu potrošniških središč. Izpolnjeni pa morajo biti nekateri pogoji. Od reforme pričakujemo ustaletev cen kmetijskih proizvodov in proizvodov, ki jih kmet kupuje. Do sedaj je jemalo voljo do dela in načrtovanja na

posestvu dejstvo, da so se cene hitreje spreminjale, kot se je iztekel enkratni proizvodni proces. Ko je bilo seme že posejano ali izpitano bičec, ni bilo več mogoče nič spremeniti, če so se cene hčas bistveno zasukale. Kmet je postal nezaupljiv in se je počutil prevaranega. O specializaciji ni hotel slišati, ker

Nas pogovor z direktorjem KZ Trebnje tov. Nemaničem, inž. agronomije

ni zmogel toliko tvegati. Prišli so bili spekulirati. Drugi pogoj je, da kmet poveča svojo proizvodnjo z uvedbo drobne mehanizacije.

Vse skupaj pa zahteva specializirano proizvodnjo. Pri nas imajo bodočnost pridelovanje krompirja, krmnih rastlin, govedoreja in svinjereja. Ne da bi se zavzemali za to, da bi mi edino kupovali in prodajali pridelke, smatramo, da nam kolektivni nastop na trgu z več enakega blaga zagotavlja višjo ceno. To se bo pokazalo posebno takrat, ko bo na trgu dovolj proizvodov. Začetni znaki takega stanja se že kažejo.«

»Smatra se, da so v občini Trebnje največje gospodarske rezerve v obdelovalni zemlji. Sami kmetovalci jih brez strokovne in denarne pomoči ter veselja do dela ne bodo ustvarili. Kakšni so pri tem vaši konkretni predlogi?»

»Zemlja je in ostane osnova gospodarstva vsake dežele. Podatki in primerjave pri nas kažejo, da pridelamo glede na možnosti premalo. Sami se ponujajo odgovori, kaj ukreniti. Potrebno je več znanja in sredstev, da se izboljša agrotehnika in izbor sort pri pridelovanju krompirja; da se že enkrat začne pravilno gospodariti s travnatim svetom, ker nam s povečanjem števila govedj padla njena kvaliteta. V komercialnem pogledu pa je treba doseči, da trgovska podjetja pristanejo na garantirane cene, dejanske cene pa bi se formirale na trgu na dan odkupa pridelkov. Le na osnovi takšnih pogodb (z obojestranskimi penali) je možna trdna pogodba s kmetom in trgovskim podjetjem. Še enkrat poudarimo, da je pri vsem potrebno znanje! Zato smo za to, da se poleg osebnih stikov na njivi ali v hlevu ugotovi in izpelje najustreznejši način izobraževanja

- nja kmetov. Kmet ima
- bočnost, če je bo videl
- v povečani tržni proizvodnji in njeni kvaliteti,
- posebno v tem času, ko
- naše kmetijstvo vstopa
- v svetovno kmetijstvo.«

M. Legan

Cene malih prašičkov so poskočile

Na novomeškem sejmišču so v torek, 4. januarja, prodali 297 prašičkov, starih pretežno od šest do dvanajst tednov. Znatno so poskočile cene malih prašičkov, ki so jih prodajalci nudili po 12 tisoč oziroma po 18 tisoč dinarjev. Na sejmišču je bilo prodanih tudi 51 glav goveje živine, krave od 340 do 460 din za kg, voli od 525 do 565 in junci (telice) od 540 do 570 din za kilogram. Cene za govedo se niso bistveno spremenile. Vse seveda še v starih dinarjih — saj novega ni še skoraj nihče videl...

Vsak četrtek NAJVEČ VESTI IZ VSEH KRAJEV v občinah Brežice, Krško in Sevnica, Kočevje in Ribnica, Črnomelj in Metlika ter Trebnje in Novo mesto!

»Dober dan, tovariš čarovnik, mi smo z občine, pa vas prosimo, da bi postali šef proračuna pri nas.«

Delitev sredstev med ožjimi in širšimi družbeno-političnimi skupnostmi

V 26. številki lista OBCAN je tajnik občinske skupščine Krško tov. Cveto Bevč 25. XII. 1965 objavil svoj prispevek pod gornjim naslovom, ki ga zaradi aktualnosti ponatiskujemo v celoti; izpustili smo le razpredelnico, ki kaže, kolikšne so razlike med narodnim dohodkom in proračunskimi dohodki 8 slovenskih občin, pri čemer se je lani godilo krški občini najslabše.

Težave, ki jih je imela skupščina občine Krško pri spremembi proračuna in usklajevanju proračunske potrošnje in jih še ima, so take narave, da silijo k razmišljanju, ali so pri delitvi sredstev med širšimi in ožjimi družbeno-političnimi skupnostmi upoštevana ustavna določila (90. člen) in določila zakona (41. in 42. člen) o financiranju DPS v SR Sloveniji. Razmišljanja omenjam zaradi tega, ker nam niso znana »objektivna« merila in primerjave, ki jih predvideva 42. člen omenjenega zakona.

V razglabljanjih in primerjavah se poslužujemo podatkov iz objavljenih sprememb proračunov v uradnih glasilih in podatkov o proračunski potrošnji republiškega sekretariata za finance.

Naša primerjalna razpredelnica že brez komentarja dovolj zgovorno kaže, da pri delitvi sredstev ali sprememb proračunov niso bila uporabljena objektivna merila.

Zavedamo se, da narodni dohodek in število prebivalcev nista edina pokazalca gospodarske razvitosti, socialne in geografske strukture, ki jih ima v mislih 42. člen zakona o financiranju DPS. Prav gotovo pa sodita med pomembnejše činitelje z vidika interesov širše družbene skupnosti in bistveno vplivata na razvitost potreb, ki jih je občina po ustavi in 41. členu omenjenega zakona dolžna financirati.

Nejasno in obolice Krško, da v primeru občine Krško ostaja le 29.980 dinarjev lastnih in z dopolnilnimi sred-

stvi 32.642 dinarjev po prebivalcu, ali v občini Brežice 37.042 dinarjev, in da prejema občine z znatno višjimi lastnimi sredstvi še dopolnilna sredstva. Razpon 32.642 in 166.248 tudi z raznimi specifičnostmi ni razumljiv niti opravičljiv.

Menim, da so obveznosti občin in družbe kot celote na področju vzgoje, izobraževanja, socialnega varstva itd. približno enake v vsej republiki. Prav zaradi tega naj bi republika v delitvenem sistemu tudi zagotovila približno enake pogoje. V primeru občine Krško pa nastaja vprašanje, kako naj z 32.642 dinarji po prebivalcu zagotovi izpolnjevanje osnovnih ustavnih nalog v takem obsegu in kvaliteti kakor občina s 63.000 ali 166.248 dinarji.

Vprašam se, v čem so krivi občani naše občine in njihovi otroci, da ne smejo biti v enaki meri deležni z ustavo in zakoni deklariranih pravic.

Menim, da bo le morala republika sprejeti določnejša merila, kot pa jih vsebuje sedanji zakon, in le-ta pri delitvi spoštovati. V našem primeru nihče ne more trditi, da so pri delitvi upoštevana določila 42. člena zakona o financiranju DPS. Sicer pa ta člen le pavšalno zavezuje republiko, da zagotovi dopolnilna sredstva ob določenih pogojih, nikjer pa ne pove, kolikšna naj bodo — merila.

Jasno je, da je tako dana široka možnost subjektivnim odločitvam, ki izhajajo iz boljše ali slabše poznavanja problematike določenega območja.

Po mojem prepričanju je napačno to, da pri delitvi jemljemo za osnovo realizacijo preteklega leta. Če hočemo doseči skladnejšo proračunsko potrošnjo v vsej republiki na področju zadovoljevanja obveznih nalog je nujno, da bodo tiste občine, ki so dosegle nadpovprečni nivo, napredovale počasneje. Šele ko bomo na približno enaki startni osnovi, so na mestu primerjave večjega ali manjšega posluha za posamezne naloge in službe. Ravno na tem področju pa mora republika, kot ustavni nosilec skrbi za enoten razvoj in zadovoljevanje z ustavo in zakoni deklariranih dolžnosti in pravic, zagotoviti pravilno in pravično vrednotenje vseh državljanov SRS.

Prepričan sem, da bo pri delitvi za leto 1966 republiška skupščina uporabila objektiv-

nejša merila kot do sedaj, saj bo na ta način izločila razne vplive in bolj ali manj uspešne intervencije.

CVETO BEVČ

Nekvalificiranim grozi odpust?

V belokranjski lesni industriji zelo primanjkuje kvalificiranih delavcev. V podjetjih ZORA in LEPIS je zaposlena največ vaška mladina. Po predpisih ne smejo delati za stroji ne kvalificirani delavci, pa tudi mladini pod 18 let starosti je strojno delo prepovedano. Podjetja in delavci imajo na izbiro samo dve možnosti: pridobiti si ustrezno kvali-

fikacijo ali pa odpraviti delovna mesta. Vsekakor je podjetje v tem primeru dolžno v svojem in v delavčevem interesu zagotoviti izobraževanje in kvalifikacijo. V ZORI in v LEPISU imajo programe za izobraževanje že pripravljene, vprašanje zase pa je mladina, ki še ni dopolnila 18 let. Kam z njo?

J. SKOF

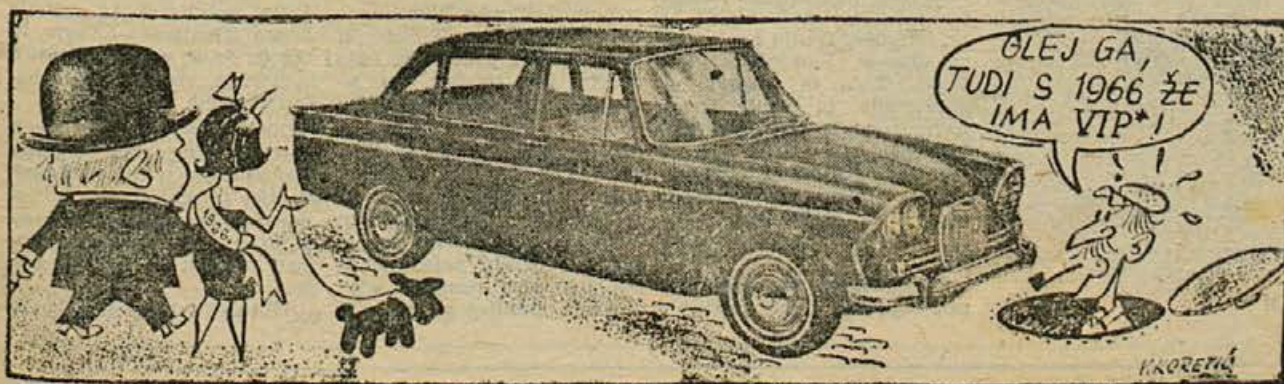
samo 10.-

novih dinarjev

znaša

polletna naročnina na DOLENJSKI LIST

KLOPOTEC

GLEJ GA, TUDI S 1966 ŽE IMA VIP*!

ZGODILE SO SE VELIKE REČI

Bogato, uspešno leto je za nami. Če bi ga sodili po dogodkih, je bilo izredno pomembno, dejal bi celo prelomno. Res je, da so razni ukrepi v gospodarstvu ustvarjali videz hudih, težko premostljivih težav in da smo se zaradi tega pogosto jezili. Recimo ob reformi. Čeprav vemo, da nam ta prinaša nov, nesluten vzpon našega gospodarstva, ali drugače, novo kvaliteto, od katere si lahko obetamo samo dobro, smo se vseeno hudovali zayoljo nemirnih, stalno spreminjajočih se cen in zaradi marsikaj drugega. Tako je pač življenje. To, kar se sedaj dogaja pri nas, je velika stvar, o kateri bomo čez nekaj let sodili samo dobro. Vse velike stvari pa se ne ponujajo na dlani, same od sebe. Zanje se je treba bojevati, premagati moramo številne ovire, preden bomo uresničili tako velike in napredne zamisli.

Letošnjo pozno pomlad smo volili polovico sestave občinskih in republiških skupščin ter zvezne skupščine. Tako smo začeli načelo rotacije, zakonjene z novo ustavo, uresničevati v praksi. Takoj zatem pa smo tako obnovljenim skupščinam že naložili veliko odgovornosti: morale so sprejeti ukrepe gospodarske reforme. To ni bilo lahko delo. Čeprav se je zgodilo marsikaj, česar ni smo predvidevali, je vseeno le treba priznati, da so skupščine uspešno izpolnile svojo nalogo in da so prvi uspehi gospodarske reforme že očitni. Predvsem pa je zdaj že jasno, da smo na pravi poti. V prvem obdobju izvajanja je bilo resda težko: cene so kar podivjale, bile so težave s surovinami, kar naenkrat je zmanjkalo obratnih sredstev, potem je nagajalo še sušno vreme, primanjkovalo nam je električne energije — in tako so se vrstile nadloge za nadlogo. A stvari so se kmalu uredile. Trg se je umiril, cene so se ustalile in tudi večina delovnih organizacij se je postopoma otresla začetne negotovosti in se približala svojim nalogam na pravem koncu.

Gospodarska reforma

Julija je skupščina sprejela celo vrsto predpisov. Določen je bil nov tečaj dolarja na 1250 din, kar ustreza dejanskim možnostim, če upoštevamo, da je v prvi polovici 1965. leta znašal realni povprečni tečaj 1088 din (750 din + premije). Ukinili so pri-

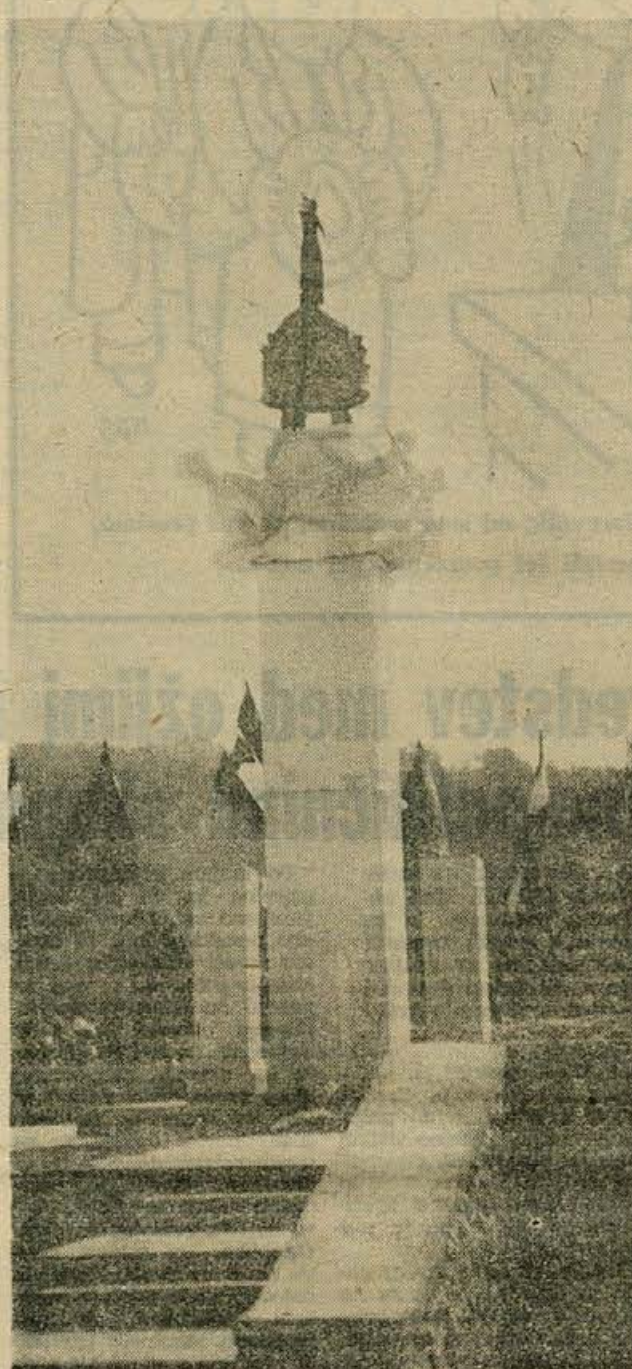
spevek iz dohodka in s tem izboljšali razmere gospodarjenja v delovnih organizacijah. Davek na promet so prenesli iz proizvodnje v potrošnjo in ga tako začeli spreminjati v usmerjevalca ekonomskih gibanj. Znižali so splošno obrestno mero (obresti na sklade) od 6 na 4 odstotke. Zgornjo mejo prispevka iz osebnega dohodka so znižali od 17,5 na 12,5 odstotka. Povprečno carinsko stopnjo so znižali od 23,29 na 10,75 odstotka. Cene so porastle povprečno za 24 odstotkov, nekatere seveda močneje, druge pa manj. Povečali so pokojnine in invalidnine, medtem ko je bilo povečanje osebnih dohodkov zaposlenih odvisno od gospodarske zmogljivosti oziroma produktivnosti posamezne delovne organizacije. Gospodarske organizacije so zdaj udeležene pri delitvi vrednosti neto proizvoda z 71 odstotki ali s 40 odstotki več kot doslej.

Nekateri mislijo, da je reforma zbirka predpisov. V resnici so sprejeti ukrepi samo izhodišče reforme, izhodišče, ki naj spodbudi nove, pozitivne procese v gospodarstvu in z odpravljanjem nekaterih neskladnosti. S sprejetimi ukrepi smo odstranili samo najbolj grobe ne-

skladnosti, da bi tako sprostili sile za nov, še hitrejši, še kvalitetnejši razvoj. Odstranili smo le največje ovire, ki so preprečevale, da bi primerjali produktivnost doma in produktivnost na tujem. Še več: celo doma ni bilo enotnega merila vrednosti. Enako pridni so dobivali različna družbena priznanja. Dogajalo pa se je tudi, da so manj pridni dobivali več kot visoko produktivni.

Ko je tako ustvarjena vsaj približno izravnana startna črta, se nam naenkrat nudi taka podoba: na tej »tekaški« progi imajo podjetja različno kondicijo. Tista, ki so bila že prej v kondiciji (le da smo jim postavljali na progo razne ovire v obliki predpisanih cen, davka na izredni dohodek in podobno), bodo zdaj lahko hitreje tekla. Spet druga, ki imajo že od prej slabšo kondicijo, pa so prej dohajala a ali celo prehitevala prve, ker so pač tekla brez ovir, bodo zdaj izgubila prvo mesto. Na progi pa so tudi takšni kolektivi, ki so prej tekli hitre, ker smo jim dajali razne injekcije v obliki cenovnih surovin, neekonomskih tarif na železnici, poceni električne energije itd., zdaj pa bodo brez injekcij tekli nekoliko počasneje.

Nekateri pravijo, da nas bo reforma ubožala, pač po logiki — višje cene, manjši zaslužki, zapiranje tovarn, zmanjšane možnosti zaposlovanja itd. Pri tem gledajo na reformo statično, in še to s slabimi naočniki, vidijo torej samo sedanjost podoba »tekaške« proge, kjer se bolje godi tistim, ki so bili prej neupravičeno zapostavljeni in v

Motiv iz Sevnice (Foto: A. Senica)

nekem smislu »izkoriščani«. Ne upoštevajo pa, da zdaj ni za nikogar ovir in da bi z boljšo kondicijo lahko tekli hitreje tudi drugi in tretji, če se bodo tako potrudili kot prvi. Za to gre: manj računati, ali smo po ukrepih gospodarske reforme na boljšem ali na slabšem, in več razmišljati, zdaj ko so računali bolj čisti, zakaj zaostajamo za produktivnostjo drugih, kaj je treba storiti za modernizacijo tehnike in tehnologije, boljšo organizacijo dela, večji izvoz, racionalnejše zaposlovanje ljudi itd. Ne smemo se obnašati kot slab kmečki gospodar, ki ga razganja zavist, češ zakaj se sosedu z enakim posestvom bolje godi, namesto da bi razmišljal o tem, kaj mu je storiti, da bi gospodaril enako dobro.

Novi dinar

Na tej prelomnici je padla tudi odločitev o novem dinarju, ki bo s starim v razmerju 1:100, se pravi, da bo en novi dinar veljal sto starih. S tem seveda nič ne spremenimo. Razmerje med zaslužki in cenami ostane isto. Ker bomo spet uvedli pare, obstaja možnost, da bi pri preračunavanju cen v nove dinarje, zaokroževali navzgor. Toda ta predpis so spremenili in zaokroževati navzgor ne bo mogoče. Potemtakem se ni treba bati nikomur, da bi zaradi uvedbe novega dinarja kaj izgubil. Stari dinar pa bo tako in tako ostal v veljavi še nekaj let.

Ostane samo še vprašanje, zakaj potem sploh uvajamo

novi dinar. Menim, da se v tem kaže odločna usmeritev naše družbe iti po poti stabilnega gospodarstva, ki edino lahko ustvari temelj za trden, konvertibilen dinar z veliko kupno močjo, tako cenjen na svetovnem trgu kot marka, lira ali kaka druga valuta. Pred nekaj leti je tak ukrep storila Francija, za katero zdaj lahko rečemo, da ji je uspelo ustvariti trdno valuto, ki se s starim frankom ne da več primerjati.

Jubilej naše socialistične skupnosti

Leto, ki se je pravkar steklo, je bilo jubilejno, saj smo kar se da slovesno proslavili dvajset let nove Jugoslavije. Po vsej Jugoslaviji so bile velike prireditve, na katerih so se delovni ljudje spominjali svetlih točk prehojene poti in seveda tudi vseh ovir, ki jih v teh dvajsetih letih ni bilo malo. Ob tej slovesni priložnosti pa nismo gledali samo nazaj, kajti spomin na slavno preteklost nas je spodbujal naprej — k novim dosežkom socialistične graditve. Tako je bil velik zbor samoupravljalcev Slovenije v novi športni hali Tivolija, ki je velika pridobitev naše družbe. Siv, asfaltni trak jadranske magistrale je stekel že tja do Dubrovnika in še naprej. Nedolgo tega je začela obratovati velika hidrocentrala Dubrovnik. In tako je bil letošnji jubilej obeležen še z mnogimi takimi in podobnimi uspehi naših delovnih rok. Med rezultate socialistične graditve pa ne kaže

šteti samo novih objektov, temveč je treba vključevati vanje tudi take uspehe, kot so povečane družbene rezerve, večji izvoz, zmanjšan primanjkljaj plačilne bilance, ukročene investicije itd. To pa so hkrati tudi že prvi rezultati gospodarske reforme, ki nas navdajajo s trdnim upanjem, da bo šlo v prihodnje še uspešneje.

Obiskali so nas prijatelji

Leto je sestavljeno iz velikih in majhnih dogodkov, enih ne more biti brez drugih. Sicer pa je vprašanje, kaj je velik dogodek. To je lahko tudi obisk predsednika indijske vlade Šastrija, zlasti še, če ga motrimo kot odsev uspešno razvijajočih se prijateljskih odnosov med Indijo in Jugoslavijo. Vsak državniški obisk je pravzaprav velik po pomenu, ki ga ima za utrjevanje prijateljstva med narodi in za preprečevanje vojne. Zato smo bili izredno veseli obiska takih državnikov, kot so tunizijski predsednik Burgiba, avstrijski kancler dr. Josef Klaus, bivši grški premier Papandreu in drugi.

Tudi razne mednarodne konference in kongresi, kot blejski književniški kongres PEN ali svetovna konferenca o prebivalstvu in številne druge mednarodne prireditve, ki so uživale naše gostoljubje, so bili dogodki, ki smo jih bili veseli. Take prireditve nas navdajajo z občutkom, da smo tudi mi pomemben činitelj svetovne skupnosti, ki lahko izredno mnogo stori za ohranitev miru in preprečitev vojne. Pa ne samo to. S takimi prireditvami — sem smemo upravičeno šteti tudi svetovno prvenstvo v namiznem tenisu — pospešujemo tiste procese, ki našo svetovno skupnost združujejo, ne pa razdvajajo.

Žalostni in veseli dogodki

V enem letu se je zgodilo tudi veliko žalostnega, celo pretresljivega. V začetku junija smo onemeli ob žalostni novici, da je eksplozija v kakanjskem rudniku terjala 115 dragocenih življenj. Potem so nas prizadele poplave v vsej Jugoslaviji, posebno pa tiste okrog Novega Sada, kjer se je vodna stihija tako razbesnela, da kaj takega v zadnjih 120 letih sploh ne pomnijo. Hkrati pa smo bili priča izrednemu heroizmu naših ljudi, požrtvovalnosti reševalcev, ki so dan za dnem, podnevi in ponoči, reševali imetje in gradili nasipe, da bi tako ukrotili uničevalno silo razbesnela vodovja.

V tem letu smo izgubili marsikatero draga svoja. Zapuščali so nas tudi ljudje, katerih veliko izgubo smo občutili vsi. Tako nas je prežgodel zapustil Hasan Brkić, predsednik izvršnega sveta Bosne in Hercegovine, ki je do smrti, čeprav ga je že nekaj let razjedal rak, služil svojemu ljudstvu in se do zadnjega ni umaknil z delovnega mesta. Na zadnji poti smo spremljali tudi komandanta legendarne 14. divizije Jožeta Klanjskega — Vasjo in mnoge druge prekaljene revolucionarje, vredne sinove naše domovine.

Bili pa so tudi taki veseli dogodki, kot je bilo srečanje prekomorcev v Ilirski Bistrici, kjer je spet glasno zaorila partizanska pesem in kjer so se prijateljsko, iskreno objemali tovariši iz partizanskih dni.

FRANCE MIHALOVŠCAN

Z DOBRO VOLJO V NOVO LETO!

Kljub temnim oblakom — lisa jasnine

Ob sklepu leta 1965 nemara ne bi mogli napisati kaj vesele kolednice. Če se namreč ozremo po mednarodnih dogodkih tega leta, bi morali ugotoviti, da se je mednarodni položaj hudo zapletel, da so odnosi močno napeti in da je še kar daleč čas, da bi se človeštvo moglo otresti grozljive more.

Med črnimi oblaki pa je vendarle videti liso jasnega neba: jubilejno zasedanje generalne skupščine združenih narodov spada med najuspešnejše, kar jih je bilo doslej, vera v OZN je spet narasla, v Vietnamu so se naposled le dogovorili — vsaj za kratko — za božično premirje in pakistanski predsednik Ajub Kan in indijski premier Sastri sta se le sporazumela, da se bosta raje pogovarjala kot bojevala. Takšna je na kratko bilanca mednarodnih odnosov preteklega leta: kljub zlim napovedim vendarle ostaja svetel žarek upanja.

Močnejša vera v OZN

Začnimo pri tistem, kar si je človeštvo zgradilo neposredno po drugi svetovni vojni prav zato, da vojne ne bi bilo več.

Dvajseto, jubilejno zasedanje generalne skupščine OZN se je začelo potem, ko so prebrdili tako imenovano finančno krizo, zaradi razvpitega 19. člena. Ta člen so spravile na dan ZDA v očitni želji, da bi blokirale svetovno organizacijo. To se jim je tudi povsem posrečilo, saj je devetnajsto zasedanje generalne skupščine v celoti propadlo. Zakaj je bilo to treba? ZDA so se takrat pripravljale na široko intervencijo v Vietnamu in še drugi razlog je bil nemara v tem, da so postajali združeni narodi čedalje bolj univerzalna organizacija, na svetovni pozornosti so se pojavile številne novoosvojene države, saj ima zdaj že 117 članov, ki ubirajo v mednarodni politiki svoja pota ter se nočejo pokoriti in podrežati vlašilam.

V takem vzdušju, je torej potekalo jubilejno zasedanje. Čeprav o vojni v Vietnamu formalno niso razpravljali, je njena senca ves čas visela nad dvorano na East Riverju. Odkrito pa so govorili o njej v razpravi o resoluciji, ki je obsojala vsakršno vmešavanje v notranje zadeve drugih dežel, ki so jo naposled, ko je kazalo, da je že vse skupaj padlo v vodo, vendarle sprejeli, ker je delegacija ZAR predložila kompromisno resolucijo. V njej znova oživlja načelo, ki je že vsebovano v ustavnosti listini.

Med najpomembnejše odločitve dvajsetega zasedanja generalne skupščine pa velja vsekakor šteti naslednje: sklenili so, naj bi najkasneje do konca 1967. leta sklicali svetovno razorožitveno konferenco, za kar so se odločile nevezane države že na kairski konferenci. Potlej so Afriko razglasili za brezatomsko področje, ustanovili posebno organizacijo OZN, ki bo proučevala in pospeševala industrijski razvoj nerazvitih dežel, glede neširjenja atomskega orožja pa so se dogovorili, da se bodo pogajanja nadaljevala, kar omogoča, da bi se naposled utegnili sporazumeti tudi o prepovedi vseh jedrskih poskusov in pa o uničenju zalog atomskega orožja. Med pomembne sklepe sodi ostra obsodba kolonializma, saj so posamič priznali vsem kolonialnim narodom pravico do svobode, samoodločbe in neodvisnosti, vrh tega pa so obsodili vse vrste rasnega razlikovanja, naj bo tistega v Južnoafriški republiki, v Rodeziji ali drugod po svetu.

Če torej potegnemo pod tem jubilejnim zasedanjem svetovne organizacije črto, lahko z vso upravičenostjo rečemo, da se je vera vanjo znova obudila in da se čedalje več držav obrača nanjo po pomoč.

Napravimo še kratek sprehod po dogodkih preteklega leta, kakor so se odvijali po posameznih celinah.

V Evropi »nič novega«

Se največ sorazmernega miru je bilo preteklo leto na našem starem kontinentu. Drugod poplave gorja in krvi, v Evropi poplave tiskarskega črnila in besed, kakor je zapisal komentator v »Delu«.

Bilo je le nekaj volitev in sprememb vlad, med katerimi velja zlasti omeniti tisto na Norveškem, kjer se je morala delavska stranka po 30 letih nepretrgane vlade umakniti v opozicijo. Bonn je doživel udarec, ker so arabske države pretrgale z njim diplomatske stike zaradi tega, ker je dobavljalo orožje Izraelu, posredno pa zaradi tega, ker je Zvezna republika močno reagirala na tesnejše stike Nemške demokratske republike z arabskim svetom. Tako se je znana Hallsteinova doktrina močno omajala. V Grčiji so preživljali in še preživljajo hudo notranjo krizo, ker se je dvor začel vmešavati v politično življenje dežele, v Franciji so de Gaulle znova izvolili za predsednika republike, vendar ne več s tako prepričljivo večino in bo poslej moral računati dosti bolj s pravzaprav novo politično silo, ki jo predstavlja združena levica.

Posebno poglavje preteklega leta pa so odprli Titovi obiski v Nemški demokratski republiki, na Madžarskem, Sovjetski zvezi in v Bolgariji. Pogovarjali so se o mednarodnih problemih, o medsebojnem sodelovanju pa tudi o problemih mednarodnega delavskega gibanja, konkretno o tem, kako izgladiti nesoglasja v njem, ki se vedno bolj prenašajo tudi na meddržavne odnose.

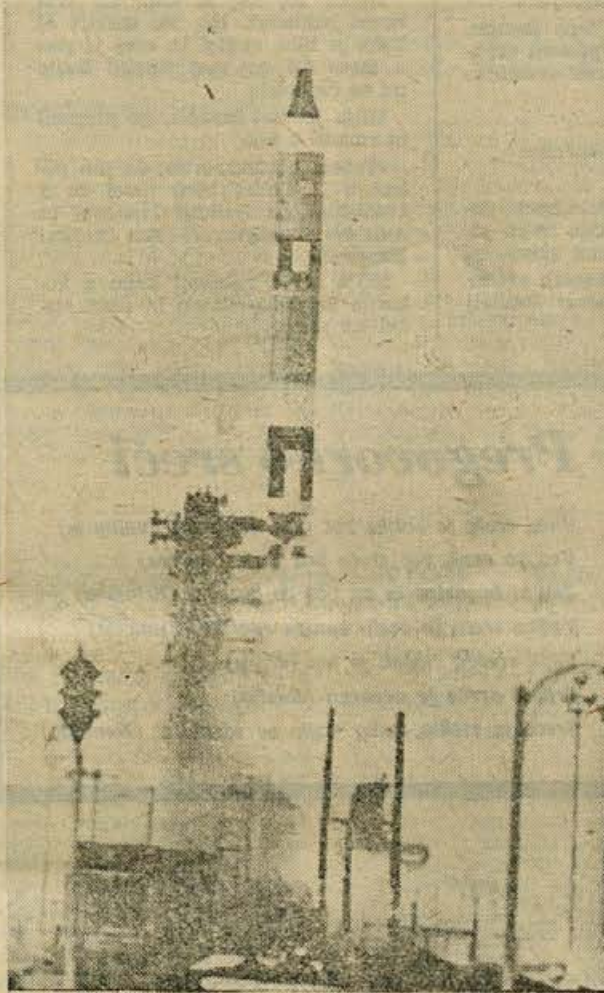
V socialističnih državah se pogloblja proces liberalizacije družbenega in gospodarskega življenja. V vrsti držav sprejemajo gospodarske reforme, ki vodijo k temu, da v podjetjih neposredneje določajo svoje gospodarske plane in da se čedalje bolj uveljavlja gospodarski račun tako v samih podjetjih kot v odno-

sih med podjetji in gospodarskimi panogami. V Sovjetski zvezi so na nedavnem plenumu zamenjali najvišjega poglavarja države in je namesto Mikojana prevzel mesto predsednika prezidija vrhovnega sovjeta Podgorni.

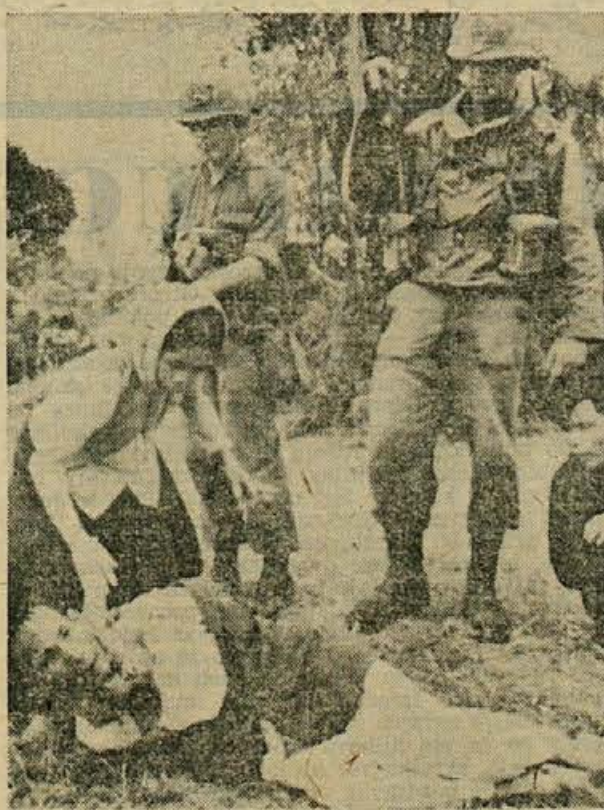
Omeniti velja še vatikanski koncil, ki je bil končan proti koncu leta in ki je moderniziral tudi katoliško cerkev.

Afrika se otresa okov in kolonializma

Ta kontinent je bil prizorišče cele vrste državnih udarov, sicer ne tako številnih kot v Latinski Ameriki, vendar jih je bilo le toliko, da nazorno pričajo o tem, da kolonialne sile še niso naredile križa čez svoje interese v Afriki. Zarišča nemirov nastajajo tudi zaradi boja velesil za vpliv na tem področju, ne-

ČLOVEK ZAVZEMA VESOLJE, POBIJA PA SE KOT PRED TISOČ LETI — Na sliki: vzlet rakete Titan 2, ki je ponesla v vesolje ladjo »Gemini 7« Foto: AP

Zena ob svojem možu, vietnamskem partizanu, ki so ga bili ujeli ameriški vojaki Foto: AP

kaj pa tudi zaradi gospodarske in družbene nerazvitosti teh dežel samih. Vsekakor pa je bilo občutiti močan pritisk imperialističnih sil proti socialistični usmeritvi mladih afriških držav, ki vidijo v tem edino možno perspektivo.

Taki udari so bili v Burundiju, Dahomeju, Kongu in Alžiriji. Zlasti alžirski je daleč odjeknil celo čez afriško celino, saj so ga izvedli neposredno pred začetkom druge azijsko-afriške konference, ki bi se morala začeti 28. junija. Takrat so jo zaradi alžirskih dogodkov premaknili na 5. november, ko so jo znova odložili za nedoločen čas — tokrat seveda ne po alžirski krivdi.

Na tako odločitev je vplivalo več činiteljev, med katerimi je bil prevladujoč sovjetsko-kitajski spor. Kitajska je odločno postavila, da Sovjetske zveze ne smejo povabiti na to konferenco, česar pa večina tistih dežel, ki naj bi poslale na konferenco svoje delegate, ni sprejela. Peking je nato zahteval odložitev konference, četudi je bil skrajna sam največji pobornik zanj in je še ob alžirskih dogodkih vztrajal, naj bi konferenca bila. Očitno je namreč postalo, da s svojimi stališči ne bi prodrli in da je kitajski vpliv v tem delu sveta že močno splahnel. Novoosvojene dežele namreč kaj kmalu spoznajo, da se samo z »gromoglasnimi« frazami o boju proti imperializmu, kolonializmu in neokolonializmu ne da graditi države, še manj pa gospodarstva.

Najhujši zapleti v Aziji

V Aziji se je že preteklo leto začelo slabo: sedmega januarja je Indonezija objavila nepreklicen sklep, da izstopa iz svetovne organizacije. Postopno je izstopila še iz vseh njenih specializiranih organizacij. Tako je poleg LR Kitajske ostala še ena velika država zunaj Združenih narodov.

Potlej so se dogodki vrstili s filmsko naglico. Zaostritev med Indonezijo in Malezijo, udar v Saigonu, poskus udara skrajne desnice v Laosu in sedmega februarja so ameriška letala prvič bombardirala Severni Vietnam, in to prav takrat, ko je bil v Hanoju sovjetski premier Kosigin, kar je stvar še bolj zapletlo, kajti to je bilo hkrati čisto izzivanje Sovjetske zveze. Kosigin se je spotoma ustavil še v Pekingu, vendar ni dosegel premirja v ideološko-propagandni vojni niti tega, da bi združili napore za skupno ukrepanje proti ameriški agresiji v Vietnamu. To se vse do zdaj ni spremenilo.

Potlej sta bila še dva udara v Saigonu in apel 17 nevezanih držav za pogajanja o Vietnamu in 13. julija so se izkrcale prve regularne ameriške čete v Vietnamu in je tako vietnamska vojna postala ameriška vojna.

Vrh tega se je vnela še vojna med Indijo in Pakistanom, v kateri je padlo na tisoče ljudi, uničenege je veliko premoženja. Naposled pa sta po posredovanju OZN obe strani le spoznali, da se je bolje pogovarjati kot bojevati. Sprejeli sta sovjetsko pobudo in se bosta Sastri in Ajub Kan sešla v začetku januarja v Taškentu.

In potlej je vzplamtela še Indonezija, ki jo je kitajska diplomacija že imela za sestavni del »novih sil, ki se porajajo«. Odnose v Aziji pa je razen tega kalil še sovjetsko-kitajski spor in so v Moskvi že opustili upe, da bi ga mogli spraviti s sveta, saj v Pekingu nikakor ne odnehajo, marveč se ta spor še pogloblja.

Amerika v znamenju dominikanske krize

Združene države Amerike ne skušajo delati reda le drugod po vesoljnem svetu, ampak seveda predvsem v »svoji hiši«. Ko so namreč pristaši ustavnega predsednika Juana Boscha vrgli samozvanega Cabrala v Dominikanski republiki, so v ZDA razglasili, da se v Dominikani poraja druga Kuba in z vojsko intervenirali v Santo Domingu ter postavili na oblast svojega človeka. Seveda ves svet ve, da med konstitucionalisti ni bilo nobenega komunista, pa vendar je bil to razlog za vmešavanje ZDA v zadeve male Dominikanske republike.

Ta zadeva pa le ni šla brez odmeva v latinskoameriških državah. Narasel je močan odpor proti taki politiki ZDA, ker so sodile, da so ZDA grobo prekršile ustanovno listino organizacije ameriških držav, ki izrecno razglasa načelo nevmešavanja. Zato je propadla prva konferenca OAD, zato ni bilo druge konference (20. maja in 4. avgusta). Washington je namreč svoje intervencionistične sile razglasil za medameriške sile.

Spomnimo se tudi, kako se je to zgodilo, ko so dobili dvetretjinsko večino z glasom dominikanskega delegata, ki so ga ZDA same postavile. Prav te medameriške sile in dominikanska kriza pa so bili razlogi, da so nastale hude razpoke v OAD. Vsak si namreč kaj lahko misli: danes je na vrsti Dominikana, jutri sem pa lahko jaz tisti, ki ga bodo vrgli z oblasti pod krinko boja proti komunistični subverziji, če se bom zameril Beli hiši. Ker je naposled le preveč škripalo in ker dandanes ne gre vsaj brez demokratičnega videza — za to pa potrebujejo organizacijo ameriških držav, ZDA naposled niso tako tiščale z medameriški silami, ki bi varovale zahodno poloblo pred komunistom, latinskoameriške države pa so na vtretjič sklicani konferenci postavile v ospredje — gospodarska vprašanja.

Prav ta gospodarska nerazvitost — če odmislimo vplive od zunaj — pa je vzrok pogostih kriz v latinskoameriških državah, pa naj je to v Boliviji, Čilu, Urugvaju, Peruju ali Argentini, ki so bile preteklo leto najbolj v ospredju.

Tako smo pri kraju. Obračajmo preteklo leto kolikor hočemo, ne bi se mogli prav pohvaliti z njim. K sreči, da je mimo, vsekakor pa bi bilo lahko celo slabše. Kakšno bo letošnje? Eno vendarle lahko rečemo, ne da bi se spuščali v prerokovanja. Če bo človeštvu uspelo vietnamsko vojno zaustaviti, in to kmalu, potlej se nam kaj hujšega nemara ni bati.

Anton P. Čehov:

VESELJE

Bilo je ob dvanaestih ponoči.

Mitja Kuldarov je razburjen in skušan planil v stanovanje svojih staršev in urno šel skozi vse sobe. Oče in mati sta se že odpravljala spat. Sestra je ležala v postelji in brala zadnjo stran romana. Bratje, gimnazijci, so spali.

»Od kod pa ti?« sta se začudila oče in mati. »Kaj je s teboj?«

»Oh, ne sprašujta! Sploh se nisem nadejal. Ne, sploh se nisem nadejal! To je... to je kratko malo neverjetno!«

Mitja se je zasmeljal in sedel v naslanjač, saj od sreče sploh ni mogel stati.

»To je neverjetno! Saj si ne morete zamisliti! Samo pogledajte!«

Sestra je skočila s postelje, si nataknila obleko in stopila k bratu. Gimnazijci so se zbudili.

»Kaj je s teboj, Mitja? Saj same-mu sebi nisi podoben!«

»Mamica, od veselja sem tako zmešan! Kajti mene zdaj pozna vsa Rusija! Vsa! Doslej ste samo vi vedeli, da na tem svetu živi kolegij-ski registrator (nižji državni urad-nik) Dmitrij Kuldarov, zdaj pa to ve vsa Rusija, mamica! O ti ljubi bog!«

Mitja je skočil na noge, pretekel vse sobe in se spet usedel.

»Pa kaj se je vendar zgodilo? Po-vej pametno!«

»Vi živite kot divje živali, časopisov sploh ne berete, nikakršne pozornosti ne posvečate javnemu mnenju! Kajti če se kaj zgodi, je dandanes takoj znano, ničesar ne prikrijete. O, kako sem srečen! O moj bog! Saj časopisi poročajo le o slavnih možeh. Zdaj pa so nena-doma napisali o meni!«

»Kaj pa govoriš? Kje so napi-sali?«

Oče je prebledel. Mama je pogle-dala na sveto podobo in se pokri-žala. Gimnazijci so planili s postelj in v kratkih nočnih srajcah stopili k starejšemu bratu.

»Da, da! O meni pišejo! Zdaj ve zame vsa Rusija! Mama, daj, spravi to številko časopisa za spomin! Bo-mo včasih prebrali. Pogledajte!«

Mitja je potegnil iz žepa časopis, ga dal očetu in mu s prstom poka-zal z modrim svinčnikom obrobljen članek.

»Berite!«

Oče si je nataknil naočnike.

»Tak berite no žel!«

Mama je spet pogledala sveto po-dobo in se pokrižala. Oče se je od-kašljal in začel brati na glas:

»29. decembra ob enajstih zvečer je kolegij-ski registrator Dmitrij Kuldarov...«

»Vidite, vidite? Naprejš!«

»... Je kolegij-ski registrator Dmi-trij Kuldarov prišel iz krčme na Mali Broni, ki je v hiši Kozihina, in bil je v netreznem stanju...«

»To sem bil jaz s Semjonom Pe-trovičem... Vse je natanko opisa-no! Nadaljuj, oče! Nadaljuj! Poslu-sajte!«

»... in bil je v netreznem stan-ju, zato mu je spodrsnilo in je telebnil pod konja zraven stoječega voznika, kmeta iz vasi Durikine, Juhnovskega okraja, Ivana Drotova. Preplašeni konj je prestopil Kuldarova, potem pa potegnil če-zenj sani, na katerih je sedel pre-možni moskovski trgovec Stepan Lukov. Konj je stekel po ulici, po-tlej so ga neki hišniki ustavili. Kul-darova, ki je bil sprva v nezavesti, so odpeljali na policijsko postajo in poklicali zdravnika. Udarec, ki ga je imenovan Kuldarov dobil po til-niku...«

»Vidite, to sem bil jaz udarjen, očka! Dalje! Berite dalje!«

»... udarec, ki ga je dobil po til-niku, je bil lažje vrste. O dogodku so sestavili zapisnik. Ponesrečencu so nudili zdravniško pomoč...«

»Rekli so, naj si dam na vrat mrzel obkladek. No, ste slišali? Al! Tako je bilo, vidite! In zdaj je glas o meni šel po vsej Rusiji! Dajte mi ta časopis!«

Mitja je vzel časopis, ga preganil in vtaknil v žep.

»Tečem k Makarovim, da jim po-kažem... Potlej bom nesel še k Ivanickim pa Nataliji Ivanovni in Anisimu Vasiljiču... Kar tečem! Zbogom!«

Mitja si je nataknil kapo s ko-kardo pa zmagozaven in vesel ste-kel na ulico.

J. K. Lang:

Kratek stik

To je bil kratek stik, ki je predstavljal vrhunec moje nerodnosti. Iz vseh vtikalnih puš so zasikali znani rumeni bliski, gla-ba iz radia je umolknila in vsa hiša je bila hipoma v temi.

Pri tem sem hotel samo vključiti likalnik.

Sicer bi vsa ta zadeva ne bila tako strašno tra-gična, če bi včeraj že ne bil odtrgal med majhnim popravilom ves lestenec s stropa in danes popold-ne ne razbil velike šipe v dnevni sobi. Vse to pa je povzročilo, da je postala Matilda — to je moja že-na — zelo občutljiva. Za-to je tudi njen glas iz te-me zazvenel zelo brezob-zirno:

»No, to je pa že višek vsega! Le kako naredi ta človek kratek stik, pri-tem ko vključuje popol-noma navaden likalnik! Le kako ti je to uspelo? Ti dvakrat nerodna nero-da! Če te človek že niti za takšne najnavadnejše stvari ne more porabiti, za kaj na vsem svetu si sploh še uporabljen?«

»Dovolj, Matilda...«

»Že dovolj! Zdaj vzemi klobuk in pojdi po elektri-čarja. In prosim, poskusi odpreti in zapreti vrata stanovanja tako, da jih ne snameš s tečajev!«

Šel sem. Električar je kar molče pobral svojo torbico, ko me je videl stopiti v lokal. Njegov prodet se je močno pove-čal, odkar smo se prese-lili v to četrt.

Ne glede na to sem ga srečno spravil do doma in tudi pred kraj nesreče, ki je bil zdaj razsvetljen s svečo. »Tukaj,« sem dejal in pokazal vtikalno pušo, »tukaj se je zgodilo.«

Električar je premišlje-no pokimal. »To je bilo tokrat prvovrstno delo, gospod! Prekrasen kratek stik! Do zdaj sem imel le

malo takih lepih kratkih stikov! To vas bo veljalo kar lep kup denarja, tale kratki stik.«

Potem je pričel delati, medtem ko je Matilda raz-postavila povsod naokrog sveče. »Tako,« je dejala in stisnila še meni po eno svečo v vsako roko, »drži zdaj sveči in se ne pre-makni! Ne bi rada nočjo doživela še kakšnega pre-senečenja!«

Potem je odšla, da bi se pri sosedih v hiši op-ravičila zaradi moje ne-rodnosti. Mojstrove oči pa so sijale v siju sveč. Zdaj sem mu verjel zgo-d-bo o lepem kratkem stiku in lepem kupu denarja, ki ga bo zaslužil.

Njegova delovna vna-ma me je bolela in poskušal sem, da bi s svojima dve-ma svečama ne delal pre-več smešnega vtisa. Rekel sem: »Rad bi vam poma-gal, mojster! Kakšno majhno delo mi že lahko zaupate!«

»To je lepo,« je odgo-voril mojster, poiskal v svoji orodni torbi dva na-mazana kruhka in tlesnil z jezikom. »Potem bodite tako dobri in mi prinesi-te steklenico piva!«

Šel sem. Zalostno sem razmišljal o svoji nerod-nosti in dejstvu, da je mo-ja zavest izrabljena že do takšne mere in nisem sploh več čutil veselja, da bi še sploh kdajkoli pri-jel v roko kakšno kladi-vo. Zaobljubil sem se, da ne bom nikoli več niti pomislil na kakšno popra-vila in se bom vsem vti-kalnim pušam, oknom in sploh vsem lomljivim predmetom na daleč izo-gibal. Ta dobri sklep mi je tudi pomagal spraviti silno težke uteži z moje duše in skoro dobre volje sem stopil v gostilno, ku-pil pivo in se vesel vrnil domov.

Samo pet minut me ni bilo — toda v tem krat-kem času je izginil tudi kratek stik. Prav tako mojster. Pa tudi sicer ni bilo več mnogokaj tam. Nekaj tresk od mize, ve-liki »I« in mali »g« od mojega pisalnega stroja in sprednja desna noga porcelanastega slončka, katerega sem podaril Ma-tildi za njen rojstni dan. Vse drugo je izginilo. Enostavno ni bilo več...

Svoji dve sveči sem namreč postavil poleg na-šega do roba polnega ben-cinskega kanistra...

Anekdote

Francoski filozof etično-k njemu prav v trenutku, ko estetskega vitalizma Jean so ga strežnice prenašale s Marie Guyau je govoril o postelje na posteljo.

blizažoji se vojni: »Reveže »Kako se kaj počutiš?« ga bo vojna docela uničila,« je je vprašal prijatelj.

»Kje neki,« je odgovoril ženske še zmerom nosijo na Jean Marie, »še mnogo več rokah.«

Beckmann se je nekoč spril z ravnateljem berlinskega gledališča. V odgovoru je napi-sal med drugim tudi tole:

»Spoštovani ravnatelj! Vi ste vitez Rdečega orla tretje vrste, ravnatelj gledališča druge vrste in — govedina prve vrste!«

O nekem zbadljivem kriti-ku je Beckmann dejal:

»Recite, kar hočete, ta člo-vek je dober: toliko ljudem je že ukradel čast, a je ni zase prav nič obdržal!«

Ko je bil Heine bolan, ga je obiskal prijatelj. Prišel je

Sveški zdravnik in pisa-telj Axel Munthe se je v Ne-aplju znašel med trumo ljudi, ki je gledala v neki plakat. V svojem Anacapiju je poza-bil naočnike in je pobaral starejšega možaka, kaj na lepaku piše. »Zelo mi je žal signore, toda tudi jaz sem nepismen,« mu je ta odvrnil.

V neki zelo ugledni družbi politikov in poslanev je pri-ljubljeni komik Toto dejal: »Politiški so kot kašipoti!«

Toto je počakal, da go-spodje polaskani prikimati in nadaljeval: »Da! Po poti, ki jo drugim kažejo, sami ne gredo!«

Pregovori o sreči

Unča sreče je boljša kot funt modrosti (Valonija)

Več ko znaš, več sreče boš imel (Burma)

Zeli si bogastva in ne boš ga dosegel (Kitajska)

Velika sreča je čisto kamen splošne (Francija)

Vsak srečen človek je lep (Irska)

Preveč sreče je nevarno (Rusija)

Sreča in steklo, kako naglo se zdrobita! (Nemčija)

MED MOŠI IN KIBUCI

Izrael, komaj 15 let stara država na Bližnjem vzhodu, ima le nekaj več kot 20 tisoč kvadratnih kilometrov površine, pa vendar živi v njem okrog 2 milijona ljudi raznih narodnosti in veroizpovedi. Največ je Židov, ki so si to svojo pradomovino spet pridobili v težkih bojih po drugi svetovni vojni. Iz nič so si ustvarili v puščavi novo deželo, sad pridnih rok, samoodpovedovanja in ljubezni do svoje zemlje. Seveda je marsikje čutili tudi tujo pomoč, posebno ameriško, ki pa so jo znali uporabiti za korist vse skupnosti.

Skoraj vsa površina (80 odst.) je obdelana in po-gozdena, kar je zasluga raznih kmetijskih organiza-cij. Najpogostnejši obliki takih organizacij so mo-ši in kibuci. Prvi so zadruga privatnih kmetovalcev, ki izkoriščajo skupne stroje, vse prideleke pa proda-jajo preko svoje centralne zadruge, ki jih tudi zalaga z opremo in semeni. Takih zadrug imajo danes okrog 300 z nad 300.000 ljudmi.

Druga oblika je kibuc. Teh je blizu 200, v njih pa je včlanjenih nad 100.000 kmetovalcev. Kibuc je skoraj prava komunistična skupnost, neke vrste kolhoz, saj v njem člani ne dobe plače, pač pa se za-služek v enakih delih vlaga v skupno blagajno. Sleherni kibucan ima zagotovljeno vso preskrbo, prehrano, obleko, stanovanje, šolanje za otroke, kulturno zabavno življenje, šport, zdravstveno zaščito in drugo. Za vse to skrbi vodstvo kibuca, v katerem so izmed članstva kibuca izvoljeni zadržniki. Pre-

hrana je skupna v menzi, za otroško vzgojo pa skrbi spet kibuc v posebnih internatih. Otroci pridejo v stik s starši vsak dan po šoli, v času počitnic in do-pustov ali sobot — to pa zato, ker sta oba starša zaposlena. Stanovanja odraslih so ločena za zakonce in samce, vsa oprema v stanovanjih pa je skupna last. Če gre družina ali posameznik iz kibuca na obisk, izlet ali dopust, dobi toliko denarja, kolikor ga bo potreboval za vožnjo in za osebne potrebe.

Obiskali smo tak kibuc SAAR HAAMAKIM v bli-žini Haife, v katerem živi okrog 1000 židov iz Jugo-slavije in Romunije. Upravni kibuc je tovariš Vajs, ki je prišel iz Jugoslavije. Razgovori s člani tega kibuca, bivšimi našimi državljani, so bili zelo zani-mivi, saj dobro poznajo našo družbeno in politično ureditev. V Telavivu izdajajo celo poseben časopis BILTEN v okviru Združenja Židov iz Jugoslavije v Izraelu, ki jih obvešča o njihovem in našem življe-nju. Ta »naša« kibuc je menda eden najbolj organi-ziranih v vsem Izraelu. Res smo imeli kaj videti! Ves kibuc je ograjen z živo mejo in žico, znotraj te ograje pa je vsa njihova kmetijska in industrijska proizvodnja, skratka vse njihovo življenje. Takoj ob vходу nas je pozdravila velika cementarna, ki dobro zasluži, saj je ta material zelo iskan v vsem Izraelu. Nato smo si ogledali lepo urejene kokošnjake in hleve. Vse je zelo čisto in moderno. V hlevih in ko-košnjakih smo videli kaj malo ljudi, ti pa so imeli polne roke dela.

Stroji okrog poslopij so nas opozarjali, da ima

kibuc velike pomarančne nasade, sadovnjake in polja. Vsem nasadom, tudi sredi avgustovske vroči-ne, ki se včasih povzpne na 50° C v senci, zagotav-ljajo dovolj vlage namakalne naprave, zgrajene po vsej deželi. Nikjer nismo videli ožgane trave, uvelega cvetja ali zelenja. Med zelenjem, sredi športnih igrišč s kopalnim bazenom, smo opazili ljubke sta-novanjske hišice. Prav sredi pomarančnega nasada pa šolsko stavbo, v kateri vzgojitelji nimajo nobenih težav za nabavo inventarja in učil, ki jih preskrbi vsa skupnost...

Ko smo se vračali proti Haifi, smo opazili še več takih zadrug. Petnajst let res ni dolga doba, naj-manj pa za tako državo kot je Izrael, ki kljub ne-razumevanju z Arabci ustvarja prave čudeže. Tam kjer je bila pred leti še sama puščava, so zrastle nova naselja in tovarne, ceste in moderno obdelana polja.

Naši ljudje v Izraelu, posebno v kibucih, so po-nosni na to, kar so ustvarili. Radi bi pokazali tudi Evropejcem, še posebej Jugoslovanom, kaj so na-redili. S ponosom nam je pokazala svoje žuljave roke neka članica kibuca ob Tiberijskem jezeru, ki se je rešila iz nemškega taborišča smrti in si tu z možem učiteljem ustvarila dom in prihodnost.

»Prav nič,« je dejala, »mi ni žal truda, ko smo v največji vročini iz peska kopali kamenje. Toda danes pogledajte naš trud! Tu sedaj živiva z možem in se veseliva prihodnosti. Le da bo mir, mir...!«

Da, mir. Tudi to besedico smo večkrat slišali na obisku po Izraelu. Tu si ga posebno žele, saj arab-ski svet vedno rožlja in napada.

Poslovili smo se od prijaznih in pridnih Izrael-cev ter si zaželeli: ŠALOM! — po naše: MIR Z VAMI!

MARJAN TRATAR

Izreden študij za zdravstvene delavce

Kam z dijaki in izrednimi slušatelji šole za zdravstvene delavce v Novem mestu v letu 1966, ko bo odprti še en oddelek, ko je stiska že zdaj pri petih oddelkih? To vpliva tudi na obseg in kvaliteto pouka, vendar šola pri tem ne sme popuščati, če si hoče zagotoviti obstoj.

Na izrednem oddelku, ki ga je pred tedni odprla šola za zdravstvene delavce v Novem mestu, je vpisanih 24 slušateljev iz devetih krajev osmih slovenskih občin. Z namenom, da bi se primerno izobrazili, so se vpisali kandidati iz Brežic, Črnomlja, Kranja, Trbovelj, Sevnice, Trebnjega, Novega mesta, Smarjeških Toplic in Kočevja. Oddelek je začel delati kakšen mesec kasneje kot so predvideli, ker se kandidati iz Kočevja (11 prijavljenih, 5 vpisanih) niso takoj odločili.

Prej se ni pričel tudi zato, ker ni izpolnil pogojev za začetek.

Obiskovalci izrednega oddelka morajo študirati po programu in predmetniku redne šole za zdravstvene delavce. Tudi študij je izreden in bodo obiskovalci delali iz posameznih predmetov izpite. Izpiti bodo kmalu zatem, ko bodo obiskovalci poklicani na krajše seminarje, kjer se bodo podrobneje seznanili s snovjo, ki jo bodo morali obvladati pred izpitnim obdobjem.

Nekateri na izrednem oddelku pripominjajo, da obsega predmetnik preveč prakse, čeprav je ta predpisana. Šola — redna in izredni oddelki — vzgaja kadre za splošno bolnično ambulantno smer in je praksa neogibna. Šola tudi še ni verificirana.

Zbirajmo gradivo o izseljencih!

1962. je bil ustanovljen v Ljubljani študijski center za zgodovino slovenskega izseljstva. Center deluje pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti in ima nalogo izdati popolno zgodovino slovenskih izseljencev. Slovenska izseljenska matica je zaprosila vse izseljenske organizacije, izseljenska društva in nekatere posameznike, naj pomagajo zbirati pomembno gradivo o zgodovini slovenskega izseljstva.

Pred festivalom amaterskega filma

12. in 13. februarja 1966 bo v Ljubljani festival amaterskega filma Prireja ga Foto. kino zveza Slovenije, udeležijo pa se ga lahko vsi, ki do zdaj še niso sodelovali na podobnih festivalih v Sloveniji ali v Jugoslaviji. Vsak najboljši film (dokumentarni, igrani, žanr) bo dobil diplomu, po prvi trije iz vsake zvrsti pa še plakete. Udeležbo na festivalu in filme je treba organizatorju prijaviti in dostaviti do 10. januarja 1966.

zato so mnogi mnjenja, da mora izpolniti vse pogoje kot druge šole te vrste, ne pa popuščati, če hoče biti priznana.

Letos obiskujejo pouk v treh rednih oddelkih 104 dijakinje, na večernem oddelku je 21, na izrednem, kot smo rekli, pa 24 slušateljev. V letu 1966 bodo odprli še en oddelek, tako da jih bo poslej šest. Ze zdaj pa šola nima na voljo dovolj prostorov, saj gostuje trenutno kar pri šestih raznih ustanovah in zavodih. Spricho tega tudi pouk ne teče nemoteno in bo treba prej ali slej začeti razpravljati o potrebi po primernih in ustreznih prostorih.

S sprejema prosvetnih delavcev, ki so se v letu 1965 poslovili od šolskih učilnic. Predsednik občinske skupščine Brežice tov. Milan Sepetave izroča spominsko plaketo upokojenemu upravitelju osnovne šole Artiču tov. Radu Dernaču. (Foto: Baškovič, Brežice)

Šopki nageljnov za prosvetne delavce

Predsednik občinske skupščine v Brežicah je priredil sprejem upokojenim prosvetnim delavcem — V zahvalo za življenjsko delo jim je poklonil spominske plakete

V letu 1965 se je poslovilo od šole 13 prosvetnih delavcev iz občine Brežice. To so: Rozika Bohinc iz Brežic, Rado Dernač iz Artiča, Jožefa Gunčar iz Globokoga, Zofija Habine iz Brežic, Ivanka Iskra iz Brežic, Marija Karlin iz Bušče vasi, Olga Lipej iz Bičelskega, Franciška Pohar iz Kapel, prof. Ljubinka Sunčič iz Brežic, Ivanka Tominec iz Globokoga ter Zlata Dolenc in Branko Ruch iz Brežic.

V imenu občinske skupščine in družbenih organizacij ter v imenu generacij, ki so jim ti prosvetni delavci dali osnovno znanje, se je za njihovo dolgoletno vzgojno delo zahvalil predsednik občinske skupščine tovariš Milan Sepetave. Izročil jim je šopke nageljnov in pismena priznanja občinske skupščine ter poudaril, da je ta zahvala le simbolična, saj življenjskega dela učitelja in vzgojitelja ni moč poplačati ne z denarjem in ne z dobrimi besedami.

V imenu medobčinskega zavoda za prosvetno in pedagoško službo v Krškem je zbranim gostom spregovoril pedagoški svetovalec tovariš Pohar. Omenil je vrzel, ki bo z njihovim odhodom nastala v kolektivih. Mlajši bodo pogrešali nasvete starejših izkušenih pedagogov.

Za sprejem se je zahvalil tovariš Dernač in dejal, da da se z upokojitvijo poslavljajo le od šole, ne pa tudi od družbenega dela. V organizacijah in društvih bodo še vedno pomagali in izpeljali marsikatero družbeno nalogo.

MATI IVANA ANGELSKA

V zbirki Zepna knjiga Zemlja je Mladinska knjiga te dni izdala povest poljskega pisatelja Jaroslawa Iwaszkiewicza »Mati Ivana Angielska«. Zgodba pripoveduje o tem, kako so demoni obsedeli sestre uršulinskega samostana v Ljudinu, predvsem njegovo prednico, mater Ivano Angielsko. Pobožni in svet duhovnik Surin »ozdravi« obsedeno redovnico, vendar šele potem, ko privoli, da se besni polaste njegove duše. Tega ne stori samo iz ljubezni do bližnjega, temveč tudi iz erotične ljubezni do Ivane. Ivana »zadobi« zdravje svoje duše, nekdanji duhovnik pa postane obsedenec in morilec.

Romantični pisatelj bi naredil fantastično in senzacionalno povest, Iwaszkiewicz pa se pod peresom izoblikuje podoba pretresujoče groze in življenjske tragike. Pisatelju je tako nastalo tudi po zaslugi pripovednega da-

ru, katerega značilnosti je ohranilo njegovo delo tudi v slovenskem prevodu Franceta Vodnika. Knjigo je opremil Jože Čiuha.

Za vodenje in gospodarjenje v šolah

Zavod za izobraževanje kadrov v Novem mestu prireja od 26. do 29. januarja seminar za vodenje in gospodarjenje v šolah. Seminar je namenjen ravnateljem in tajnikom šol. Seznanili se bodo z vodenjem in poslovanjem šolskih zavodov, da bi bilo nato oboje uspešnejše.

Priročnik za mlade kemike

Knjižnica Priroda in ljudje pri Mladinski knjigi je te dni poslala na trg knjižico »Mladi kemiki«, delo profesorja Maksa Prezljaja. Delo je nedvomno pomembna dopolnitev več kot skromne književnosti s področja kemije in bo zlasti pri mladini navdušeno sprejeta. Postalo ji bo nepogrešljiv priročnik pri učenju in eksperimentiranju uporabljali ga bodo lahko tudi predavatelji, saj je avtor v njem strnil svoje dolgoletne izkušnje, ko je desetletja učil generacije dijakov. Ilustracije je prispeval akademski slikar Milovan Kranjc, knjigo pa je opremil Dušan Osredkar.

Dvoje lepih povesti klasika Josipa Jurčiča imate v knjigi: KLOSTRSKI ZOLNIR — TIHOTAPEČ. — Z ilustracijami akad. slikarja B. Borčiča — Izdala Dolenjska založba. Cena 560 din. Dobite v knjižarnah.

Gregorčičeva hiša — pesnikov muzej

Na pobudo tolminske občine in njenih kulturnih ustanov bodo do poletja 1966 odkupili Gregorčičevo rojstno hišo in jo preuredili v pesnikov spominski muzej

60. obletnica smrti pesnika Simona Gregorčiča, ki jo slovenska kulturna javnost praznuje 1966, ne pomeni obveznosti v akciji, da bi pesnikovo rojstno hišo na Vrsnem spremenili v muzej. Pesnikovo jubilej je le posredno naključje in pobuda, da dobi akcija, ki prav zdaj dozoreva, velik pomen in vseslovensko vrednotenje. Oceniti njeno pomembnost pomeni vrednotiti pesnika, barda ljudskih množic, čigar delo je postalo ljudsko premoženje. Po zamisli pobudnikov (predstavnikov občinske skupščine v Tolminu in nekaterih kulturnih ustanov tolminske in sosednjih občin) naj bi dobili pesnikov spominski muzej, obnovili Gre-

gorčičevo hišo in jo seveda odkupili. To bi bilo dejanje vsega slovenskega ljudstva.

Za odkup in obnovo pesnikove rojstne hiše bi potrebovali več denarja. Organizatorji akcije nabirajo sredstva v ta namen že od poletja 1965. V začetku decembra so v Tolminu osnovali organizacijski odbor z nekaj pododbori, katerih naloga je reševati finančno, gradbeno, propagandno in muzejsko varstveno stran dela, ki bi ga končali v poznem poletju 1966 z veličastno prireditvijo na Vrsnem; odprli bi Gregorčičev spominski muzej, za katerega bi skrbela Goriški muzej, ki že zdaj upravlja spominsko sobo, in Zavod za spomeniško varstvo v Gorici.

Pravnolastniške zadeve spominskega muzeja rešujejo že zdaj organi občinske skupščine v Tolminu.

Skupna zadeva je skrb za sredstva. Dovolj denarja občinska skupščina sama ne more zagotoviti. Slovenski planinci so se prvi odzvali sodelovanju in so v letu 1966 Gregorčičevemu jubileju namenili posebno pozornost.

Združimo se vsi in omogočimo, da bo Gregorčiču zagotovljen trajen spomenik — tako šole, ustanove, društva, podjetja in posamezniki! Prostoovoljne prispevke nabira poseben sklad pri podružnici NB v Tolminu na tekoči račun 5203-669-11-40.

Goriški muzej
Nova Gorica

O kulturno estetski vzgoji

V Ljubljani je bil nedavno medrepubliški posvet o oblikah in metodah kulturno estetske vzgoje in izobraževanja. Organizirala ga je Zveza delavskih univerz z Zvezo kulturno prosvetnih organizacij. Predstavniki petih jugoslovanskih mest in zastopniki iz več krajev v Sloveniji so na posvetu izmenjali izkušnje in se pomenili o poživljivi dela.

O šolskih statutih

25. januarja bo priredil Zavod za izobraževanje kadrov v Novem mestu enodnevni seminar za ravnatelje šol. Na seminarju bodo govorili o statutih in drugih internih zakonodajnih aktih šolskih zavodov. Seminar bo potekal kot razprava o statutu in pravilniku o delovnih razmerjih neke šole, oboje pa bodo udeleženci dobili že pred seminarjem, da bi se lahko na razpravo pripravili.

Jerebovci z odličjem za dvajset let

Ker je torej odbor delal z vso naglico, je to vplivalo tudi na društvene odseke, ki so začeli vsak v svoji smeri zelo živahno delati. Ze 1. junija 1945 je bila v prosvetnem domu otvoritvena prireditev, na kateri so nastopili pevci, orkester, dramska skupina pa z recitacijami in enodejanko »Klic zemlje«. Takoj zatem, 4. julija, je bilo na travniku pod grmskim gradom kresovanje v počastitev slovanskih apostolov Cirila in Metoda. Pri kresovanju je igrala godba na pihala, pevci pa so zapeli nekaj narodnih in partizanskih pesmi.

V največjem delovnem zagonu je moral društveni predsednik Dular prevzeti še odgovornejše mesto predsednika narodnoosvobodilnega odbora na občini. Zaradi tega je opustil mesto društvenega predsednika in na seji 23. oktobra 1945 predal predsedniške dolžnosti Tonetu Pleničarju, ta pa je ostal na tem

mestu do 7. decembra 1946. Od njega je predsedniško mesto prevzel Lojze Kastelic, medtem ko je Pleničar zamenjal blagajničarko Elio Stepišnik.

Ker se je v polletju sezona končala, so se začele društvene sekcije pripravljati za zimsko sezono, hkrati pa so že nastopale na podeželju. V sezoni 1945/46 je dramska sekcija uprizorila v Novem mestu Borovo »Raztrgance«. Tej, prvi umetniško dognani igri, so sledile še: Klinarjev »Plavža«, Zamljenova mladinska igra »Jurček gre na Triglav«, Borova enodejanka »Tako so nas učili«, nato pa še Cankarjev »Kralj na Betajnovi«. Zgledu dramske skupine so sledili pevci in orkester, ki se je že utrdil in pričel nastopati s samostojnimi koncerti, pa tudi na prireditvah drugih množičnih organizacijah. Zlasti veliko so v tem letu gostovali po raznih krajih bivšega novo-

meškega okrožja pevci. Društvo je z orkestrom, moškim, mešanim in ženskim pevskim zborom ter dramsko skupino sploh precej nastopalo, razen tega se je udeleževalo razpisanih tekmovanj, festivalov in revij ter skoraj vedno do-

Piše Polde Cigler

seglo prva mesta. Tekmovanja so se pričela zelo zgodaj v letu 1946, torej komaj dobro leto po ustanovitvi društva.

Sezona 1946/47 je bila tudi zelo živahna. Dramska skupina je postavila na oder kar 5 premier in 1 ponovitov, kar je dalo 16 nastopov, te pa si je ogledalo nad 6.000 ljudi. Igrali so: Mire Pucove »Svet brez sovraštva«, Cankarjev »Za narodov blagor«, Borovo »Teško uroč«, Bonovo enodejanko »Zločin na novomeškem trgu«, Klopčičevo »Ma-

tja in ponovili Zamljenovo mladinsko igro »Jurček gre na Triglav«. Društveni moški pevski zbor je medtem marljivo vadil, nastopal in se zlasti pripravljal na kulturno tekmovanje, ki ga je razpisal OLO Novo mesto. 29. septembra je zbor na tem tekmovanju nastopil, dosegel prvo mesto in prejel diplomu. Tudi orkester je v tej sezoni krepko poprijel, predvsem pa se je pripravljal na tekmovanje v naslednjem letu.

V sezoni 1947/48 je spet prednjačila dramska skupina, ki je imela 5 premier: Lipahov »Glavni dobiteki«, Linhartovo komedijo »Ta veseli dan ali Matiček se ženi«, Nušičeve »Zaljubljeni ostaleci«, »Srečanje« neznanega avtorja in Ciglerjev »Zadružni dom«. S to igro je skupina gostovala v raznih podeželskih krajih in propagirala graditev zadružnih domov.

V želji, da bi se delo v gledališki skupini še bolj poživelo, je bila izvoljena nova

gledališka uprava, ki je štela 20 članov. Posle upravnika je sprejel pokojni Jule Kobe, ob strani pa so mu stali Zora Črvenka kot namestnica, Polde Cigler kot tajnik, Dragica Zbačnik je prevzela blagajniške posle, Franc Frece pa mesto vodje režiserskega zbora. Profesor Dobovšek je postal oderski mojster, pomagala pa sta mu France Kralj in Stane Gregorčič. Za odersko razsvetljavo je odgovarjal elektrotehnik Marjan Zorc, Jule Schmidt pa je bil vodja inspicentov. Glavna suflerka je bila Lenča Knaflič, rekviziterka pa Pika Gregorič. Garderoberkj Mariji Dejak sta pomagali še Francka Pungerčar in Angela Pop. Gledališka frizerka je bila Fani Uršič, kmalu pa jo je zamenjala Sici Segedin. Gospodar je bil Franc Kolar, profesor Just Hvala, akademski slikar Vlado Lamut ter učitelj Metod Kalan pa so bili scenografi. Takrat smo imeli 7 režiserjev: Franc Frece, Stefan Hlede, Tone Bele, Jule Kobe, France Kralj, Jože Zamljen in Polde Cigler. Zal je tako obsežen odbor delal le malo časa, kajti mno-

gi so odšli na nova službena mesta, drugi pa so po prvem zagonu popustili. Ostalo je samo jedro, ki je delalo, kolikor je bilo glede na razmere mogoče.

V začetku, ko društvo še niti ni bilo ustanovljeno, in še nekaj časa po tem, je zelo pogosto nastopala folklorna skupina, ki sta jo vodila profesor Marjan Dobovšek in učiteljica Jelka Kastelčeva. Skupina pa se ni dolgo obdržala. Sestavljala jo je zvečina šolska mladina, ta pa se je večkrat menjala. Tu in tam so nastopile še priložnostne skupine — no, danes pa niti tega ni več.

Nastopi orkestra in pevskega zbora so bili v tej sezoni precej pogostni, predvsem na proslavah, akademijah in komemoracijah, nekaj pa je bilo tudi samostojnih koncertov. Večkrat je nastopila tudi godba na pihala. Društvene sekcije, ki jih je bilo sprva 8, so se začele polagoma izločevati iz društva, ali pa so pričele delovati samostojno v društvu.

(Nadaljevanje sledi)

Turizem in gostinstvo preveč vsaksebi

Zadnja seja črnomljskih odbornikov v letu 1965 je bila posvečena predvsem problematiki gostinstva ter turizma – Ugotovili so, da je zasebno gostinstvo v mnogo boljšem položaju kot družbeni sektor in da sta doslej turizem in gostinstvo hodila preveč vsaksebi, zato tudi večjih uspehov ni bilo.

Podatki, da znaša neto produkt v družbenem sektorju gostinstva na zaposlenega 1.360.000 din, v zasebnem pa le 385.000 din, vzbujajo dvom. Prav tako je čudno sorazmerje med družbenimi dajatvami obeh sektorjev: družbeni sektor gostinstva je obremenjen (brez socialnega zavarovanja) z 29.000.000 dinarjev, medtem ko morajo plačati vsi zasebni gostinci v občini le 4.320.000 din družbenih dajatev. Če pogledamo še to, koliko je enih in drugih, res lahko trdimo, da so zasebniki v mnogo boljšem položaju kot pa gostinci družbene sektorja.

Vse to kaže, da promet v zasebnih gostilnah ni pravilno ocenjen in da je mnogo večji kot ga prikazujejo. Gostilničarji so plačevali davek po pavšalnih pogodbah z davčno upravo, a tudi teh, zelo nizkih obveznosti do občinskega proračuna letos niso izpolnili.

Na sir in sardine ne bomo ujeli turistov!

Na področju črnomljske občine je 11 gostiln, med temi pa so le 4 take, ki nudijo gostom toplo hrano. V mnogih vaških gostilnah ne dobiš drugega kot slivovko in vino, morda še liker. Če pa vprašaš za hrano, nudijo le star sir in sardine. Nad tako postrežbo so se pritoževali vsi od kraja ter menili, da lepa, novoizgrajena cesta do Črnomlja ni dovolj,

da bi začeli turisti množično prihajati v Belo krajino. Prav od nove ceste sta si belokranjski turizem in gostinstvo toliko obetala, a se je izkazalo, da zaradi nje promet ni bil dosti večji.

Ko so obravnavali vse dosedanje nepravilnosti s področja gostinstva in turizma, so se zavzemali za to, naj bi v prihodnjem letu povečali sodelovanje med obema panogama. Gostinstvo bi lahko mnogo več pridobilo z organiziranjem raznih turističnih prireditev, kot so vinske trgate, jurjevanje, srečanja borcev itd.

Odborniki so na seji

Ob novi številki PLAMENA

Pred leti je bila črnomljska gimnazija žarišče kulturne dejavnosti v Črnomlju. V novejših časih pa se kulturno poslanstvo črnomljskih gimnazijcev uresniči le sem in tja v obliki sodelovanja posameznih dijakov na tretje razrednih pevskih večerih.

Kulturno poslanstvo maturantov pa se že leta uresničuje samo v organiziranju elitnih plesov. S to problematiko bi se veljalo načrtno je spoprijeti, predvsem zaradi tega, ker je z njo neposredno povezano več pojavov, kakršne srečujemo tudi drugod in ne samo na črnomljski gimnaziji.

Vdor zapadne velikomestne »frajersčine« s slovenskimi in

sklenili tudi to, naj bi v prihodnje pri sklepanju pavšalnih pogodb za davke realneje ocenili promet in določali družbene dajatve na podlagi razvrstitve v IV. kategorije glede na lokacijo gostiln. Največ naj bi plačali gostilničarji v Črnomlju, malo manj gostinci v Semiču in na Vinici, še manj v drugih krajevnih središčih in najmanj davščin naj bi predpisali zasebnim gostilničarjem v odročnih krajih.

Na seji so razen tega priporočili medobčinski inšpekciji, naj z večjo zavzetostjo odkriva črne vinotoče in naj postopa z vsemi strankami enako.

splošno jugoslovanskimi dopolnitvami med našo mladino, vdor komercialnih odnosov med prosvetni kader, pomanjkanje starejših, avtoritativnih in zaupanja vrednih mladinskih voditeljev itd. so stvari, o katerih bi morali razmisliti.

Kakor slutim je, kar zadeva kulturno dejavnost črnomljskih gimnazijcev, pred vrati odjuga. Prvo lastovko pomeni nova številka PLAMENA, glasila črnomljskih gimnazijcev.

Glasilo vsebuje: uvod uredniškega odbora, Aktiv ZMS na gimnaziji, Delo in problem, Pepelnik in Med sladko melodijo je počila struna je priobčila Irma, Proč v krogu zelene bratovščine Mgb. Razočaranje – Kitty, Spomin na – Pika, Sonca nisem več čutila – CIMB. Povsem vsakdanja tragedija planeta – Simonovič Veseliko, Intermezzo Tatjana – Tsey in Pes – Giuseppe.

Od literarnih prispevkov vzbudita pozornost le Pepelnik in pesem Spomin na. Zlasti slednji se odlikuje po izvirnih mislih, ki pa so morda preveč nedodelano podane.

Po svoji idejni izpovedi je zanimiv še Intermezzo – Tatjana. V prispevku se zrcali življenjska filozofija dela današnje mladine, sestavljena v glavnem iz sledečih obeliskov: citat po avtorju... lepa v oguljenih rifleah in eksotičnem puloverju... plesala kot ponorela twist, SHOVT, SHAKE... kaj me briga. Jaz zaenkrat še živim, saj slišim, vidim, celo mislim... še vedno iskal Tatjana.

Glasilo je tehnično dokaj dobro izdelano in priča, da uredništvo nima preveč finančnih problemov. V upanju, da nima težav tudi s prispevki, lahko kmalu pričakujemo novo, še boljše številko Plamena.

J. KURE

Kdo bo gospodaril s stanovanji v Črnomlju?

900 din bo veljala stanovanjska točka na področju občine Črnomelj, kakor so se odločili odborniki na zadnji občinski seji. Ko pa so razpravljali o predlogu sveta za urbanizem, stanovanjske in komunale zadeve, kdo naj po novem gospodarji s stanovanji in skrbi za njihovo vzdrževanje, se niso mogli odločiti.

Svet je predlagal tri možnosti: da bi stanovanjsko gospodarstvo prevzelo posebno, no-

voustanovljeno podjetje, da bi gospodarjenje s stanovanji poverili gradbenemu podjetju Begrad in da bi komunalno podjetje prevzelo to nalogo.

Ker so odborniki menili, da je treba vse tri predloge dobro preučiti, preden sprejmejo odločitev, so odločitev o tem preložili do prve prihodnje občinske seje. Medtem pa bodo pristojni organi pripravili več podatkov o tem,

katera predlaganih možnosti bi bila najboljše in najcenejša.

Bo na Prelesju kdaj vodovod?

Turistični dom v Prelesju ob Kolpi je zgrajen s pomočjo prizadevanj domačih gasilcev, turističnega društva in občinske skupščine. Da bi kar najhitreje in z gotovostjo pri njem vsaj nekaj zaslužili, so tuje sobe začeli oddajati v nemški hiši, ki bo v Prelesju po-
Nemčije, ki bo v Prelesju po-

Vse lepo in prav, vendar je treba tujcem poleg naravnih lepot in udobja v domu zagotoviti tudi vodo, ki je Preles-

Odlikovanja za 26 krvodajalcev

Na nedavni letni skupščini RK v Črnomlju so bili pohvaljeni podmladkarji RK Črnomelj, razen tega pa so bile podeljene zlate in srebrne značke 26 najzaslužnejšim krvodajalcem.

24. decembra je imela krajevna organizacija RK v Črnomlju letno skupščino, kjer je o dosedanjem delu poročala predsednica tov. Jeleničeva. Delo organizacije se je v minulem obdobju odražalo predvsem v skrbi za socialno ogrožene občane, zbirali so sredstva za poplavljenke, organizirali krvodajalsko akcijo ter opravili nemalo dela na področju zdravstvene vzgoje odraslih in mladine.

Ob tej priložnosti so posebno pohvalili podmladkarje RK z osnovne šole Črnomelj, ki so v akciji za poplavljenke sami zbrali 52.102 dinarjev. V razpravi so omenjali zlasti to, da vključuje organizacija premalo mladine, zlasti mladine iz delovnih kolektivov. Menili so, da bi lahko odbor z malo več prizadevnosti pri delu poskrbel za ustanovitev aktivov RK po delovnih organizacijah.

Na skupščini so bile podeljene tudi zlate in srebrne značke 26 najzaslužnejšim krvodajalcem. Zlate značke so prejeli:

Bogomir Novak, Judita Jurjevčič, Vlado Strucelj in Anton Pavliha. Srebrne značke pa so dobili: Stefan Možina, Miha Matkovič, Karel Sterk, Berta Čemas, Frančiška Serclj, Slavo Crnkovič, Bojan Vipavec, Stjepan Simon, Peter Jakopič, Vinko Avpič, Franc Zupančič, Ilija Rajković, Marija Doltar, Frida Vrščaj, Joso Kovačević, Viktor Kovačič, Anica Špehar, Ivan Strubelj, Pavle Papež, Zvonko Tkalec, Pepca Zupančič, Tončka Planinc, Vlado Strucelj in Anton Pavliha.

OBRT NAGLO IZUMIRA – ZAKAJ?

Obrtne storitve so iz dneva v dan dražje – Obrtnikov je vedno manj, četudi imajo zelo ugodne možnosti za zaslužek

Na področju občine Črnomelj ima 86 obrtnikov redna obrtna dovoljenja, razen teh pa opravlja občasno obrt poleg rednega poklica 145 oseb. Število rednih obrtnikov je v zadnjem času močno padlo, medtem ko se je zelo povečalo število obrtnikov, ki opravljajo obrtne storitve kot postranski poklic.

V vsej občini so le 4 obrtniki gradbene stroke (zidarji in tesarji), razen teh pa se 57 ljudi ukvarja s tem delom na podlagi potrdil za opravljanje obrtnih storitev. Tudi rednih krojačev in šivilj je zelo malo, le 12, s potrdili pa ta poklic opravlja še 25 občanov. S predelavo lesa se ukvarja 37 obrtnikov s potrdili, samo 9 pa jih ima redna obrtna dovoljenja.

Podobno stanje je v vseh drugih obrteh, zato je sedanjí položaj obrti dokaj zaskrbljujoč. Mnogo obrti je tudi brez vajencev.

Ob tem pa ugotavljamo, da so obrtne storitve iz dneva v dan dražje. Ob cenah se nam jeziho lasje – in vendar smo srečni, če sploh dobimo obrtnika, katerega po-

trebujemo! Če se nam pokvari električna ali vodovodna napeljava, smo največkrat odvisni od milosti kakšnega sušmarja, kajti le malo je tako srednjih, da jih obseče kdo od komunalnega podjetja ali Elektro.

To niso majhne težave, ki prizadenejo vse občane, a

vendar smo ob njih – tiho. Bomo še dolgo čakali, da bo obrt v našem gospodarstvu dobila mesto, ki ji gre? Stanje v črnomljski občini je močno podobno položaju obrti v vseh predelih Dolenjske, zato bi morali za napredek na tem področju vendar nekaj ukreniti.

Malo pozna obljuba gozdarjev

Gozdno gospodarstvo je spravilo krajevno skupnost v Semiču v nemajhno zadrego. Obvladalo je, da bo prispeval denar za popravilo poti, vendar je pripombo, da morajo Semičani sredstva porabiti do konca leta. Na prispevek so gozdarji pristali nedavno. Slabo vreme je zavrla začetek del in bo, kot kaže, prispevek gozdnega gospodarstva neizrabljen. Kakor je bila krajevna skupnost vesela pomoči, pa hkrati obžaluje, da sprčo prekratkega roka za porabo sredstev gozdnega gospodarstva ne bo mogla končati še enega koristnega dela.

Letos je krajevna skupnost v Semiču porabila sredstva krajevnega samoprispevka (nad 2,7 milijona din) za napeljavno telefona, ureditev pešpoti, napeljavo industrijskega toka v treh vaseh, zaščito vaškega napajališča na Gradniku, popravilo javne tehnice, cestno razsvetljavo ter za lovsko kočjo na Vimolju. Zaposleni so prispevek že plačali, drugi pa ga bodo začeli plačevati v kratkem.

V prihodnjem letu namerava semiška krajevna skupnost predvsem popravljati in obnavljati krajevna pota. Poti so povsod slabe, denarja pa bo malo. Se nadalje računajo na samoprispevek občanov.

Kdaj bo Semič dobil gostišče?

To vprašanje je na decembrski seji občinske skupščine v Črnomlju zastavilo več odbornikov. O novem gostišču, ki je Semiču nujno potrebno, se govori že več let, zato so odborniki želeli pojasniti.

Odgovoril jim je direktor gostinskega podjetja v Črnomlju, tov. Selakovič:

— Že pred leti je bil odkupljen prostor za nov gostinski lokal. Tudi načrti so že izdelani. Veljali so okoli 6 milijonov dinarjev. Po predračunih bi potrebovali za

gradnjo sodobnega večjega gostišča vsaj 60 milijonov dinarjev, teh pa naše podjetje zaenkrat nima. Skušali bomo zbrati vsaj potrebna sredstva za udležbo pri posojilih. Kdaj? Težko je reči. Takoj, ko bo mogoče! Morda v enem ali dveh letih.

Dotlej bodo morali Semičani pač počakati, če ne bodo medtem sami našli druge možnosti za gradnjo.

SEMIŠKE BRZOJAVKE

Delavski svet obrtnega servisa v Semiču je sprejel pravilnik o nagrajevanju vajencev. Najnižja mesečna nagrada za vajenca je določena z 12.000 dinarji, najvišja pa je 18.000 dinarjev, kar je odvisno od tega, v katerem letu učnja je vajenec. Za marljivost v šoli in pri praktičnem delu se lahko nagrade povečajo za 50 odstotkov. Servis ima trenutno 7 vajencev.

Letos so imeli semiški lovci nalogo postaviti lovsko kočjo na Biderugu. Ta čas so v teku pripravljalna dela za kočjo na Smuku (540 metrov). Na njem so še vidne razvaline gradu, stoji pa še cerkev, pri kateri je bila leta 1941 ustanovljena belokranjska četa. Cerkev je bila zgrajena leta 1683. Na njenem pročelju piše, kateri plemiči so postavili svetišče. FRANC DERGANČ

Nagrade vajencev določene

Po odloku, ki ga je na seji 30. decembra sprejela občinska skupščina, bodo vajenci na področju občine Črnomelj prejeli po novem višje nagrade. V prvem letu učne dobe ne sme vajenska nagrada biti manjša od 10.000 din, v drugem letu morajo prejemati najmanj 16.000 din in v zadnjem učnem letu vsaj 20.000 din.

Za take zneske so se odločili po predhodnem posvetu z obrtniki. Ti so menili, da so zanje take nagrade sprejemljive, če pa bi bile višje, kakršne predvideva republiško priporočilo, bi se obrtniki vajencev branili.

Nova predsednica sveta za šolstvo

Namesto umrle predsednice sveta za šolstvo pri občinski skupščini Črnomelj Vladke Vanovič, je bila izvoljena za novo predsednico sveta Ana Jakše, prosvetna delavka iz črnomljske osemletke.

NOVICE
črnomljske Romune

»Veterinarji naj dokažejo, kar trdijo!«

Kmetovalci s področja metliške občine so tako nezadovoljni z osemenjevalno službo, da so o tem govorili na vseh minulih sestankih Socialistične zveze. Tudi na zadnji seji občinske skupščine je bila izrečena ostra kritika na račun osemenjevalcev.

Kmetje odborniki so navajali primere iz lastnih izkušenj, kolikokrat so krave ostale neoplojene po umetni osemenitvi, ko pa so jih gnali k bikom, so postale breje. Izkušnje živinorejcev kažejo, da nekatere krave niso dovzetne za umetno osemenjevanje, zato so na seji menili, da bi morala kmetijska zadruga vzrediti bika pod kontrolo veterinarjev.

Svet za kmetijstvo je pred nedavnim isto predlagal predstavnikom veterinarske postaje, a oni o tem niso hoteli nič slišati. Trdijo, da je umetno osemenjevanje mnogo uspešnejše in kvalitetnejše! V praksi pa se pokaže, da to le ni vedno res.

Odborniki metliške skupščine so rekli, naj veterinarji svoje trditve dokažejo. Ker se zaradi velikega števila neoplojenih krav dela precejšnja gospodarska škoda, je skupščina sprejela priporočilo veterinarski postaji, naj dovoli vzrejo plemenskega bika. Hkrati s tem pa so zahtevali, naj bi bil v prihodnje osemenjevalec plačan od števila osemenjenih krav in da mora spremeniti svoj odnos do živinorejcev.

Ker bo po novem odloku znašala skočnina 3000 din, se pravi več kot doslej, bo med kmeti še več jeze, če bodo morali drago plačati slabo opravljeno delo.

Kaj res dedka Mraza spet leto dni ne bo naokrog? Morda se pa le kje skriva? Dva radovedna mlada Metličana sta pred dnevi takole opazovala avtomobil, ki se je ustavil na križišču, kjer zavije cesta v Črnomelj. (Foto: Ria Bačer)

DEDEK MRAZ V METLIKI

Četudi je letos dedek Mraz marsikateri kraj obšel, v Metliki ni pozabil priti. 26. decembra popoldne je v Domu Partizana obiskal najmlajše. Prijeten program so pripravili šolarji, zatem pa so bili cicibani pogoščeni. Društvo prijateljev mladine je s prispevki kolektivov organiziralo prireditev.

30. decembra so se v isti dvorani veselili šolarji metliške osem. letke. Veseli spored in čajanka so bili zanje pravo doživetje, ki ga ne bodo tako kmalu pozabili. Njim dedek Mraz posameznih daril ni nosil, pač pa so dobili skupno darilo za šolo. Istega dne je bila novoletna prireditev tudi v vrtcu.

V METLIKI JE BILO VESELO

V metliškem hotelu Bela krajina so imeli za silvestrovanje rezervacije po 5.500 din. Vsa prosta mesta so zasedli večinoma gostje od drugod: iz Novega mesta, Črnomlja, Trebnjega, Ljubljane in Hrvatje. Godba iz Karlovca je pridno igrala. V veselem razpoloženju so mnogi preplešali vso noč.

Tudi na novega leta dan in v nedeljo je bilo v restavraciji zvečer vse polno ljudi. Ta dva dni so prišli na svoj račun domačini. — V prazničnih dneh so v hotelu iztržili več kot milijon dinarjev. Torej — dober začetek v novem letu!

Dom počitka ima novo upravnico

Ker je dosedanji upravnik metliškega Doma počitka Anton Urbas z novim letom odšel v pokoj, je postala nova upravnica te ustanove Mimi Molek. Doslej je opravljala posle referentke za socialno skrbstvo pri občinski skupščini. Na novem službenem mestu ji želimo mnogo uspeha.

Enkratna pomoč 82 ljudem

Komisija za zadeve borcev in invalidov pri občinski skupščini Metlika je sklenila ob koncu leta 1965 podeliti 82 najpotrebnejšim in najzašlužnejšim članom ZB enkratno pomoč v denarju.

Novoletno pomoč so dobile matere, katerim sta padla 2 ali več otrok, nekateri osebni invalidi in vdove. Skupno je bilo ob tej priložnosti razdeljenih 1.185.000 dinarjev.

Zveza borcev je organizirala novoletno prireditev tudi v metliškem Domu počitka, kjer so vsi oskrbovanci dobili darilne pakete.

NISO JIH POZABILI

Na Silvestrovo dopoldne so metliški dom počitka obiskali predstavniki Zveze borcev in občinske skupščine Metlika. Vsem oskrbovancem je spregovoril in jim voščil za novo leto Julij Malešič, zatem pa so oskrbovance obdarovali. Vsakdo, ne glede na to iz katere občine je doma, je dobil paket, v njem pa obilo pribojškov.

Na podoben način so v domu počitka vsako leto priredili slovesnost, vendar so letos pogršali kulturnega sporeda, posebno pa tamburašev. — V imenu oskrbovancev se je za novoletna darila in pozornost zahvalila Vida Koder.

Skladu za šolstvo manjka okoli 5 milijonov

Pred dnevi so člani upravnega odbora sklada za šolstvo občine Metlika ugotovili, da bodo nastopile precejšnje težave, ker je zadnje dni pred novim letom v skladu manjkalo še okoli 5 milijonov gel uresničiti svojih pogodbenih obveznosti do šol in bodo nekaterim šolam konec leta spet ostali neplačani računi.

Kakor kaže, je težavam v šolskem skladu predvsem krivo močno zapleteno bančno poslovanje. Izplačilni nalogi potujejo od podjetja v črnomaljsko banko, od tam v novomeško banko in spet nazaj. Preden pride vplačilo na tekoči račun sklada za šolstvo in

ta lahko sredstva šolam razdeli, mine mimogrede vsaj 10 dni. O tem so govorili tudi na zadnji seji občinske skupščine. Bili so mnenja, da bi morali bančno poslovanje poenostaviti, sicer pa šolam takoj ko bo mogoče (po Novem letu) izplačati to, kar bi morale dobiti že lani.

Po lepih njivah raste osat...

— V okolici Rosalnic je precej lepih njiv neobdelanih. Kmetje težko gledamo obdelovalno zemljo, na kateri raste osat — je povedal na zadnji seji občinske skupščine Metlika odbornik Brodrič.

O tem problemu je zatem razpravljalo še več odbornikov, od katerih je vsak vedel povedati za primer neobdelanega posestva ali njive.

Predsednik sveta za kmetijstvo in gozdarstvo inž. Janez Gačnik jim je pojasnil: — Vse lastnike opuščanih posestev ali neobdelanih parcel je zadruga

ključala na razgovor. Kdor je bil voljan zemljo prepustiti zadrugi in najem, je to lahko storil. Ni pa zakonitih dolžil, po katerih bi lahko nekoga prisilili, da bi zemljo obdeloval, če je noče. V preteklosti smo hoteli ta problem reševati z odloki o agrominimumu, a se je izkazalo, da so bili neučinkoviti, ker kontrola njiv praktično ni bila mogoča.

Na predlog odbornikov so nato predstavniki domače zadruge obljubili, da si bodo še v prihodnje prizadevali pripraviti lastnike opuščanih zemljišč do tega, da bi zemljo oddali v najem.

METLIŠKI TEDNIK

BELOKRANJSKI MUZEJ V METLIKI

je odprt

Vsaki dan od 8. do 12. ure in v nedeljo od 9. do 12. ure.

Uprava muzeja

Tole je spomin na srečanje borcev XIV. divizije na Suhorju 6. januarja 1964 ob dvajseti obletnici odhoda divizije na znani pohod na Stajersko. V prvi vrsti gredo predsednik občinske skupščine Metlika Franc Vrvišar, nekdanji komandant divizije Jože Klanjšek-Vasja in pomočnik komisarja divizije Matevž Hace (Foto: Slovenija)

PISMA UREDNIŠTVU

»Stara, to je moj sedež!«

Kje je odnos do starih ljudi — so se spraševali potniki avtobusa, ki je odpeljal v nedeljo, 19. decembra ob 16.30 iz Novega mesta proti Brežicam. Ko se je avtobus na vožnji iz Ljubljane ustavil, je vstopila 73-letna žena. Ker se je en sedež izpraznil, sem starki rekel, naj sede nanj. Žena je menila, da je sedež gotovo zaseden, jaz pa sem odvrnil, da bo 18 do 20 letni mladenič laže stal kot ona. Nato je sedla, toda že čez nekaj minut se je vrnil fant, za katerega sem mislil, da je izstopil. Pristopil je k sedežu in ne da bi zardel dal ženi vedeti, da je »prestola« nje-gov...

Ženici je bilo nerodno, ker se je pregrešila. Brez besed je vstala in mu prepustila sedež. Fant ji je obrazložil, da mu je s tem, ko je sedla na njegov sedež, hotela preprečiti stikanje k dekletu-sopotnici...

Mnogo je bilo še izrečenega in napisanega o tem, kakšen naj bo odnos mladega rodu do starejših. Žal nas praksa uči, da je med mladino le malo takih, ki pomislijo, da bodo tudi oni z leti ostareli.

Kaj naj torej rečem? Samo to: stari ljudem svetujem, na vlaku ali avtobusu takoj vstanejo čim opazijo, da je vstopil mlad par — da bi mu omogočili stiskanje!

POLDE MIKLIČ

Smeti na glavo

Tov. urednik!

V torek, 21. decembra, sem šel s prijateljem okoli pol dveh popoldne po Dilančevi ulici v Novem mestu. Ko sva prišla pred hišo št. 1, se je na naju iznenada usul prah. Začela sva kašljati in se jeziti. Ko sva prišla do sape, sva se ozrla in zagledala pri četrtem oknu v I. nadstropju stavbe deklico v zelenem pulloverju, ki je stresala preprogo. Opozoril sem jo, da pač ni dovoljeno kar tako stresati smeti skozi okno na mimo-idece. Zadržala mi je: »Tiho bodi in pojdi naprej! To te nič ne briga, sicer pa tudi drugi delajo tako!«

Po tako »prepričljivem« pojasnilu sem brez besed odšel domov, kjer sem vzel v roke krtačo in si očistil plašč. Prepričan sem, da je stresanje prahu na ulico nesramnost, še posebej pa, če se to dogaja nad vhodom v gostinski lokal!

MILOVAN DIMITRIČ
Novo mesto

Kmetije, ali znate voziti traktor?

Če ne, lahko dobite vozniško dovoljenje po enomesečnem tečaju, ki ga organizira Kmetijska srednja šola na Grmu

Tečaj se bo pričel predvidoma 1. februarja, če bo dovolj prijavljenih. Obiskovali ga bodo lahko vsi nad 18 let stari kmetje-kooperanti, ki so končali najmanj 4 razrede osnovne šole in že imajo svoj traktor, ali pa si ga nameravajo nabaviti. Tečaj je namenjen predvsem tistim, ki se ne nameravajo zaposliti, temveč bodo še nadalje ostali na zasebnih posestvih. Vsi, ki želijo tečaj obiskovati, naj se upravi Kmetijske srednje šole na Grmu (Novo mesto) prijavijo pisмено ali osebno do 20. januarja. Ob prijavi bodo lahko dobili še natančnejše informacije.

Tečajniki se bodo seznanili z osnovnimi pojmi iz motoroznanstva, kmetijskega strojništva, cestno-prometnih predpisov in agrotehnike, ter imeli vaje s traktorjem. Ob koncu jim bo kmetijska srednja šola izdala spričevalo, na podlagi katerega bodo lahko opravili izpit za vozniško dovoljenje F kategorije.

Kmetijska srednja šola na Grmu želi, da bi se tečaja udeležilo čimveč kmetov iz občin bivšega novomeškega okraja in daje možnost, da pridejo do voznških dovoljenj za traktor vsi napredni kmetovalci, zlasti še ker takih tečajev AMD ne prirejšajo.

Malo pritožb

Komisija za prošnje in pritožbe pri občinski skupščini Ribnica je poročala na zadnji občinski seji, da se je od 1. januarja do 21. decembra 1965 pritožilo 17 občanov. Stiri so se pritožili na Generalni sekretariat predsednika republike, 11 na Urad za prošnje in pritožbe pri Izvršnem svetu SR Slovenije, le dva pa na Komisijo za vlogo in pritožbe pri ObS Ribnica. Občani Ribnice se torej ne pritožujejo pogosto, žal pa vse preradi naslavljaajo pritožbe na republiške in zvezne organe. Nezapiranje do občinske komisije nima prave osnove, saj je prav občinska komisija za stranki ugodno rešila obe najo naslovljeni pritožbi, razen tega pa je dobila v reševanje tudi vse pritožbe, ki so jih občani naslavliali na višje organe.

NOVI ODLOKI

Občinska skupščina Ribnica je na zadnji seji sprejela več odlokov: o ustanovitvi novega stanovanjskega podjetja, o izdatkih za potne stroške, ki se priznajo med materialne stroške, o občinskem prometnem davku, o začasnem financiranju proračunskih potreb za prvo tromesečje 1966, o prenosu sredstev stanovanjskega sklada na Komunalno banko, več odlokov o občinskih skladih in še nekatere druge. Podrobneje o njih ne bomo poročali na tej strani, ker bodo objavljeni v naši prilogi — v Uradnem vestniku Dolenjske.

Volitve in imenovanja

Na zadnji seji je občinska skupščina Ribnica izvolila ali imenovala več občanov v razne samoupravne organe oziroma na delovna mesta. V skupščino zavarovalne skupnosti Ljubljana-Bežigrad je imenovala Vinka Kersnič iz Ribnice. V poravnalni svet Loškega potoka je imenovala Jožeta Košmrlja iz Hriha 3. V komisijo za pomoč delovnim organizacijam pri

Dedek Mraz na Poljanah

26. decembra ob 15. uri je dedek Mraz obiskal otroke v šoli na Velikih Poljanah. Učenci so ob tej priložnosti prikazali igrice o osmem škrtu, zapeli in zaplesali kolo. Dedek Mraz jih je razveselil s polnim košem daril, ki so jih kupili starši sami. Na prireditvi je prišlo precej ljudi in so bili zadovoljni. V nevoljo jih je spravil šepet o ukinitvi šole, vendar menijo, da bi morala na Poljanah ostati vsaj še 1. in 2. razred.

RIBNIŠKA KRONIKA

Na nedavni seji sveta za družbeni plan in finance občine Ribnica so razpravljali o odloku o začasnem financiranju proračunskih potreb občine Ribnica za čas od 1. januarja do 31. marca 1966 ter o odloku o občinskem prometnem davku v občini Ribnica.

Svet je imel veliko delo z reševanjem prošelj davčnih zavazancev na dohodke od kmetijstva, poseka lesa in razreza lesa. Ljudje so se že kar preveč navadili na ugodnosti, ki jim jih daje občina in je zato teh prošelj vedno več; med njimi so tudi taki, ki nimajo pogojev za oprostitve. Zato je svet sklenil, da bodo v bodoče merila pri znižanju ali oprostitvi davščin ostrejša. Govorili so tudi o zadevah splošnega ljudskega premoženja in razpravljali o skla. dih občine Ribnica.

V našem listu smo pred dnevi poročali o porastu mladinskega kriminala v ribniški občini. Prav o tem vprašanju je pred kratkim razpravljal svet za socialno varstvo družine. Ugotovili so, da so vzroki za nastajanje mla-

NA ZADNJI SEJI OBČINSKE SKUPŠČINE Z GOZDOVI GOSPODARI KGP

Občinska skupščina Ribnica je na zadnji seji z malenkostnimi dopolnitvami potrdila predložene pogodbe oziroma dogovor o upravljanju in gospodarjenju z gozdovi na VI. ribniškem gozdnem območju. Dogovor določa, da sprejme vse gozdove v gospodarjenje KGP Kočevje, ki mora izdelati plan o izkoriščanju gozdov in sploh gospodarjenju z njimi. Dogovor

predvideva še, da se gozdni obrat v Grčarih združi z ribniškimi, da ostanejo vsa sredstva, ki so ustvarjena na tem področju tudi tukaj, da mora KGP dajati finančne obračune v vednost tudi občini, da KGP zagotovi hlodovino INLES in kmetom ter da bodo kmetje zastopani v samoupravnih organih KGP za ribniško gozdno območje.

Odborniki so razpravljali predvsem, za koliko let naj

dajo gozdove v gospodarjenje KGP in kako uskladiti interese KGP, lesne industrije in lastnikov gozdov. V delavskem svetu za to gozdno območje bo 15 kmetov in 10 članov kolektiva KGP. Nekateri odborniki so sicer dvomili, da se bo ta samouprava obnesla, ker imajo menda slabe izkušnje z raznimi kooperantskimi sveti in nekaterimi drugimi samoupravnimi organi.

Odborniki so predlagali še nekatere dopolnitve pogodbe s KGP, ki pa bistveno niso spremenile osnutka pogodbe, ki jim je bila predložena.

Ukinjeni skladi

Na zadnji seji je občinska skupščina Ribnica ukinila sklade, ki so bili financirani iz občinskega proračuna ali pa jih je bilo potrebno ukiniti zaradi novih predpisov. Tako so ukinili občinski in medobčinski gozdni sklad, sklad za urejanje kmetijskih in gozdnih površin, sklad za kulturo in telesno vzgojo, sklad za borce in stanovanjski sklad. V občini imajo sedaj še šolski sklad, sklad skupnih rezerv, sklad za odplačevanje odškodnin za tuberkulozne živali, cestni sklad, komunalni sklad in sklad za nacionalizirane nepremičnine.

Skočnina dražja

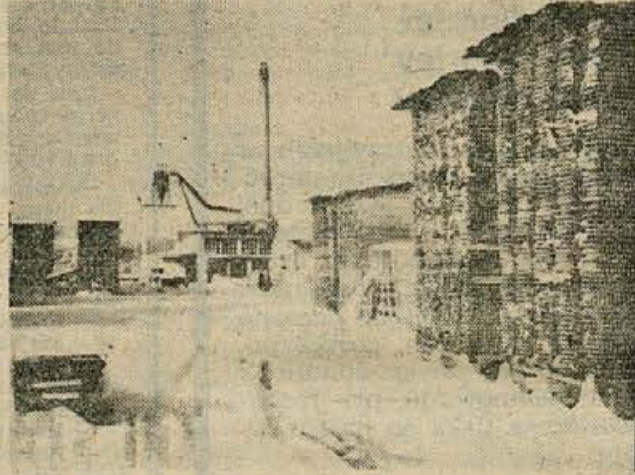
Skupščina občine Ribnica je sprejela na zadnji seji odlok, po katerem bo znašala letos pavšalna skočnina 3200 din ali 1200 din več kot lani. Odborniki so imeli nekatere pripombe na osemenjavno službo, ki je precej neredna.

Zakaj plačujejo več davka?

Mnogi lastniki zemljišč iz Dolenje vasi pri Ribnici niso zadovoljni s sedanjo razporeditvijo zemljišč v k. o. Dolenja vas. Zaradi neugodne lege zemljišč in čestih poplavljenj, da bi morali ta zemljišča drugače kvalificirati.

Ker se davek od zemljišč odreja po katastrskem dohodku oziroma na podlagi klasifikacije zemljišč, plačujejo v Dolenji vasi mnogo več davka kot lastniki zemljišč v sosednjih katastrskih občinah. Občani menijo, da bi morali to stvar vendarle že enkrat urediti.

V. D.

Rezan les iz INLESOVIH skladišč gre dobro v denar in za devize tudi v izvoz (Foto: Drago Mohar, Ribnica)

Režijski odbor za TV pretvornik

Krajevna skupnost Sodražica je zgradila TV pretvornik, o katerem smo že poročali. Pokazalo pa se je, da bi bilo mogoče pretvornik izboljšati, tako da bi izboljšali sprejem

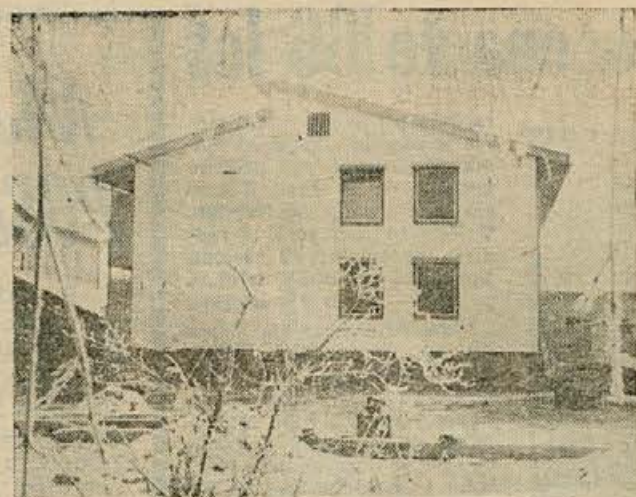
v še nekaterih vaseh v ribniški dolini in seveda tudi v Ribnici. Občinska skupščina Ribnica je na zadnji seji že imenovala posebni režijski odbor za gradnjo oziroma izboljšavo TV pretvornika za Sodražico in Ribnico. V odboru so: Rudi Lovšin, Ivan Petrič in Danilo Šolar iz Sodražice ter Lojze Lesar in Zvone Kličko iz Ribnice.

Kaj je z avtobusnimi postajališči?

Ob kočevski cesti se vsak dan zbere vedno več potnikov, ki čakajo na avtobuse za obe smeri. Močno prometna postajališča bo naposled le treba opremiti z zaprtimi prostori, da bodo ljudje čakali na suhem. V Ortniku sta taki postajališči ob drevovalu in stari čuvajnici. Z manjšo podporo ljubljanskega podjetja SAP in sodelovanjem občanov bi spomladi že lahko uresničili zamisel. Morda se nas bo spomnil tudi dedek Mraz.

Določene najnižje nagrade vajencev

Odlok o najnižjih mesečnih nagradah za vajence je občinska skupščina Ribnica že sprejela. Kot smo že poročali, je lahko najnižja nagrada v prvem učnem letu 12.000 dinarjev, v drugem 15.000 din in v tretjem 20.000 din. Delovne organizacije in zasebni obrtniki, ki imajo vajence na hrani, na stanovanju ali pa jim dajejo obleko, lahko na ta račun vajensko nagrado znižajo, vendar največ za 40 odstotkov.

Zdravstveni dom Ribnica je zgradil štiridružinsko stanovanjsko poslopje v Ribnici. Novi stanovalci so se že vselili. (Foto: D. Mohar)

Ustanovili so stanovanjsko podjetje

Na zadnji seji občinske skupščine Ribnica so odborniki soglasno izglasovali predlog o ustanovitvi stanovanjsko-komunalnega podjetja občine Ribnica. Ker je »Komunalna« doslej delovala kot samostojno podjetje, mora zato dati svoj pristanek za združitev oz. vključitev v stanovanjsko podjetje kolektiv »Komunalna«. To bodo storili v teh dneh. Stanovanjsko

podjetje je začelo redno delati 1. januarja 1966. Za vršilca dolžnosti direktorja novega podjetja je bil imenovan Stane Goršič, ki bo opravljal te posle do razpisa oz. imenovanja direktorja. V zvezi z ustanovitvijo stanovanjskega podjetja so odborniki sprejeli več odlokov, tako med drugim odlok o višini amortizacije stanovanjskih hiš, s katerimi bo upravljalo podjetje. Določili so tudi amortizacijo, ki znaša za stavbe, stare 100 let, 1%, zgradbe, stare 80 let, 1,25% in za zgradbe, stare 50 let, 2% amortizacije. Sprejet je bil še odlok o določitvi navšnje najemnine, odlok o subvencioniranju stanovanj ter odlok o popisu stanovanj in vrednosti stanovanj.

Precej je bilo živahno, ko so razpravljali o določitvi valorizirane vrednosti točke, ki je podlaga pri določitvi višine stanarine. Vrednost točke so določili na 900 din. Stanovanjsko podjetje bo

imelo veliko dela, saj bo opravljal razen svoje osnovne dejavnosti tudi druga dela, imelo bo nadzor nad stanovanjsko izgradnjo, pripravljalo bo dokumentacijo v zvezi z izdajo lokacijskih dovoljenj stanovanjske gradnje, urbanistično ureditev itd. Podjetje namerava vključiti v svojo dejavnost tudi servise kot na primer gradbeni servis, vodoinštalaterski, kleparski in po potrebi tudi druge servise.

Štiri krajevne skupnosti za skupno pokopališče

Pokopališče v Hrovači leži na območju ribniške krajevnne skupnosti, na njem pa pokopavajo umrle tudi občani krajevnih skupnosti v Dolenji Lah, Bukovici in Goričji vasi. Predstavniki štirih krajevnih skupnosti se bodo v kratkem pomenili o tem, kako bodo pokopališče uredili s skupnimi močmi.

Nejasnosti v stanovanjskem vprašanju

Likvidacijska komisija stanovanjskega sklada ribniške občine je na prvi seji nedavno obravnavala nejasnosti ob prenosu dejavnosti stanovanjskega sklada na stanovanjsko podjetje. Stanovanjsko podjetje bo predvidoma začelo delati v začetku januarja, zato naj bi do takrat prišli na dan s čistimi računi.

V rezervnem skladu je 14 milijonov

Pri občinski skupščini v Ribnici je rezervni sklad gospodarskih organizacij. Vanj se stekajo sredstva gospodarskih organizacij, zato te lahko tudi zaposijo za posojilo. Sklad premore trenutno 14 milijonov dinarjev.

Jožetu Ovnu v spomin

Nekaj dni pred novim letom so v Ribnici pokopali znanega družbenega delavca in nosilca partizanske spomenice 1941 Jožeta Ovna. Pokojni Ove se je rodil pre 58 leti v vasi Pečki pri Robu na Dolenjskem. Ker so bili starši revni, si je moral že kot otrok služiti kruh. Z 18 leti je šel na delo v Francijo. Tu se je družil z naprednimi ljudmi. Ko se je vrnil domov, je napredne ideje, ki si jih je navzel, širil med rojaki. Zato ga je začetek sovražne okupacije leta 1941 našel pripravljenega. Njegovo delovanje ni moglo ostati skrito Italijanom, zato so ga aretirali in kasneje internirali v Južno Italijo že 1941 leta. Iz Italije se je vrnil leta 1944 in se vključil v operativno enoto NOV.

Tako med vojno in po vojni je pokojni Ove zavezal odgovorne položaje. Bil je tovariški in je človeku rad pomagal, če ne drugače z nasvetom. Mnogi se ga bodo spominjali kot aktivnega funkcionarja v družbeno političnih organizacijah.

Bil je skrben oče svoji družini; v zakonu se mu je rodilo troje otrok, ki jih je vzajal v naprednem duhu. Zato sočustvujemo z družino ob tej težki izgubi.

Na njegovi zadnji poti ga je spremljalo veliko ljudi, kar je najboljši dokaz, kako je bil Jože Ove čistan in spoštovan med ljudmi. Njegov spomin bo dolgo ostal med nami.

Je občan že pravi samoupravljaivec?

Do kje se je razvilo družbeno samoupravljanje, bodo skušali ugotoviti delegati in gostje na občinski konferenci SZDL v Kočevju, ki bo 14. januarja. Referat »Socialistična zveza v razvoju družbenega samoupravljanja« bo po-

dal predsednik občinskega odbora SZDL Stane Lavrič. V njem bo obravnaval predvsem razvoj in pomanjkljivosti samoupravljanja v družbenih službah in krajevnih skupnostih.

Delavsko samoupravljanje je vsekakor bolj razvito kakor družbeno. Proizvodni delovni kolektivi imajo na tem področju več izkušenj, saj je samoupravljanje v družbenih službah novejša. Prav zato je tudi razumljivo, da se samoupravni organi družbenih služb včasih še ne poslužijo dovolj svojih pravic in prepuščajo posamezne zadeve, za katere so pristojni, v reševanje drugim organom.

Konferenca bo torej skušala ugotoviti, kako smo občani vplivali na oblikovanje stališč in mnenj.

V občini je precej kmetov, zato bo konferenca skušala ugotoviti tudi razvoj samoupravljanja na vasi. Zadnje terenske konference SZDL so namreč pokazale, da imajo kmetje precej pripomb na razvoj kmetijstva in gozdarstva ter na delo krajevnih skupnosti.

Seveda bo konferenca poskušala najti odgovor še na več vprašanj, predvsem pa si bo prizadevala, da bo ugotovila mesto in vlogo SZDL v vseh oblikah samoupravljanja.

Samoprispevek bo 3 odst.

V decembru so bili zaključeni zbori volivcev v proizvodnih delovnih organizacijah v kočevski občini. Na njih so volivci razpravljali in sklepali predvsem o krajevnem samoprispevku za gradnjo nove osemletke v Kočevju. Od 4899 zaposlenih, ki stanujejo v občini, se je zborov udeležilo 2840 volivcev.

Udeleženci zborov pa so se odločili tako: 937 jih je glasovalo, da bi krajevni samoprispevek znašal 3,5% od čistih osebnih dohodkov; 1636 jih je glasovalo, naj bi samoprispevek znašal 3%; 287 volivcev je bilo proti samoprispevku oziroma se je glasovanja vzdržalo. Proti samoprispevku so glasovali predvsem volivci iz Rudnika, Inlesa (obrat Kočevje) in Inkopa oziroma Kovinarja.

Skupščina občine je na zadnji seji razpravljala o sklepih zborov volivcev in sklenila, da bo v prihodnjem letu znašal krajevni samoprispevek za gradnjo nove osemletke v Kočevju 3%.

DEL REZERV ŽE IZČRPAN

Svet za družbeni plan in finance pri skupščini občine Kočevje je obvestil skupščino, da je dal soglasje za delno črpanje proračunske rezerve, ki znaša 23 milijonov din. Od tega zneska je svet odobril, da se porabi skupno nekaj preko 9,5 milijonov din in sicer za prekoračene postavke za financiranje sodišča, pravoobravnilstva, medobčinskih inšpekcijskih služb, Dolenjskega lista, regresa za mleko, bančnih stroškov, anuitete za zgradbo PTT, predvojaško vzgojo, za zdravljenje nezavarovanih občanov in za razne oskrbnine (za mladoletnike, odrasle in umobolne).

V kratkem hladilnica kruha

Pred kratkim so pisarno in delovni prostor Pekarije in slaščičarne Kočevje preselili v prenovljene prostore, iz katerih se je izselila prodajalna Državne založbe Slovenije. Prostore bive pisarne in slaščičarne pa že preurejajo v novo hladilnico kruha, ki je do sledi niso imeli. Pekarija je pred kratkim kupila tudi nov stroj za oblikovanje testa. Vsa ta modernizacija bo veljala predvidoma okoli 4 milijone dinarjev.

Z dobro voljo nas je učila

V Kočevju je bil prejšnji teden konec tečaja za krojenje in šivanje. Priredila ga je tovarna šivalnih strojev B.G.A.T. iz Zadra. Med kočevskimi ženami in dekletji je bilo veliko zanimanja za ta tečaj, ki je trajal skoraj 5 mesecev, pouk pa je potekal tudi v treh izmenah na dan. Tečajnice sino se veliko naučile, znanje pa bomo lahko s pridom porabile v svojih domovih. Zahvaljujemo se učiteljici, ki nam je vztrajno, požrtvovalno in vedno dobre volje ter razpoložena razlagala gradivo. Upamo, da se bo s podobnim tečajem kmalu spet vrnila med nas!

Tečajnice

OTROCI SO POŠTENI!

V četrtek, 9. decembra, so se učenci iz Stare cerkve pripejli z avtobusom v Kočevje v šolo. Ker je bilo do pričetka pouka še dovolj časa, je nekaj učenk odšlo v pekarijo po kruh. Med njimi so bile Cvetka Janež, Anica Poropat in Olga Horvat iz Stare cerkve.

Ko so v vrsti čakale na kruh, so na tleh zagledale šon tisočakov. Brez obotavljanja so pobrale denar in ga odnesle na postajo LM. Delavni milicnik je denar preštel in ugotovil, da so našle 23 tisočakov.

Lep primer poštenosti vsekakor zasluži pohvalo!

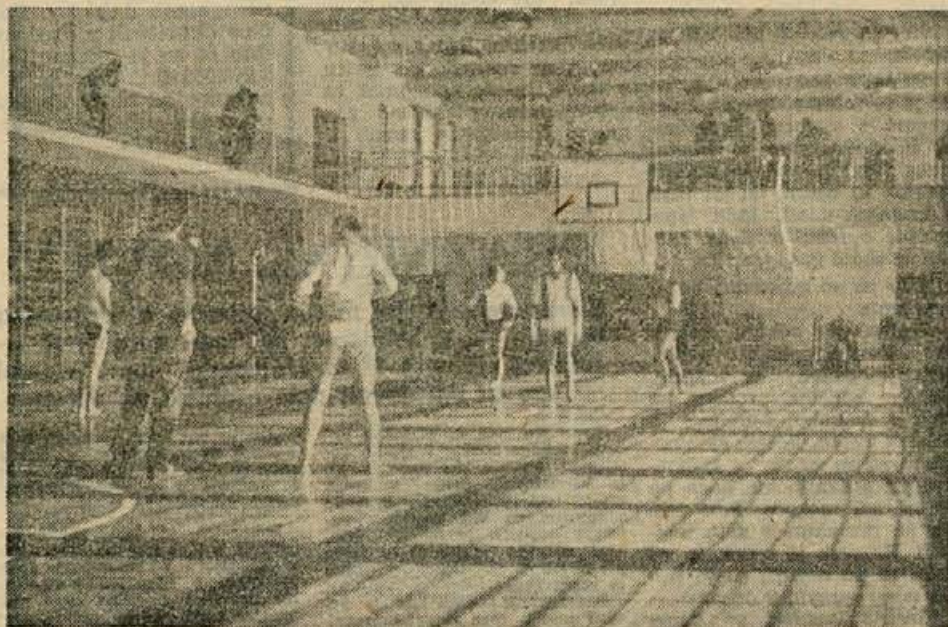
I. S.

Kombi po naročilu

Ze vrsto let si prebivalci Kočevja pri Kočevju prizadevajo dobiti vsaj občasne prometne zveze. Ze večkrat so poizkušali uvesti avtobusno progo, toda poizkusi niso uspeli, ker prog ne bi bila donosna.

Na nedavnem razgovoru o problemih tega kraja pa so občani predlagali, naj bi uvedli prevoz z vozilom kombi, kateri bi potnike vozil po naročilu.

V. D.

Telovadnica v kočevskem domu »Partizana« je prav gotovo ena najlepših na Dolenjskem in Kočevskem. Navzlic vsem prizadevanjem in dokazovanjem o potrebnosti takih objektov pa še vedno gradimo vrsto šol brez telovadnic in osnovnih prostorov za rekreacijo mladine!

»KUPITE PRAVILNIKE!«

»Kupite statut in pravilnik!« — tako ponujajo nekateri šablone za pravilnike in statute po manjših dolenjskih podjetjih. Delovni inšpektorji žal ugotavljajo, da manjše delovne organizacije na Kočevskem takšne šablonirane pravilnike in statute kaj radi kupujejo. To se zlasti dogaja v podjetjih, ki nimajo potrebnih strokovnjakov. Prav med temi pa so takšna, ki še nimajo ne statuta in ne pravilnikov o delitvi čistega dohodka in delitvi osebnih dohodkov, čeprav so vodstva političnih organizacij na to večkrat opozarjala.

Vsakemu razsodnemu človeku je umljivo, da statut ali pravilnik, ki sta prepisana iz kupljene šablone, ne moreta doseči svojega namena, saj nista izraz stanja v kolektivu in posebnih razmer v njem ter v organizaciji proizvodnje. Z nakupom takšnih šablon izprijujemo, da smatramo interne zakonodajne akte za navadno formalnost! To pa je hkrati dokaz nedejavnosti komisij za statute in pravilnike, ki so jih izvolili samoupravni organi.

Pismo iz Zadra

Delovnim kolektivom, staršem, sestram, fantom in dekletom iz okolice Skočjana in Mačkoveca želijo srečno in uspešno novo leto 1966 fantje, ki služijo vojaški rok v Zadru: Jože Cezar, Franci Komljanec, Franci Saje in Janez Bučar.

Pozdrav iz Prilepa

Fantom in dekletom iz Podturna pri Dol. Toplicah želim v letu 1966 mnogo uspehov in veselja. Enako želim domačim in sorodnikom: Tone Gorše iz Podturna. Čestitkam so pridružujejo še Alojz Murin iz Žužemberka in Branko Turk iz Vel. Brunske.

TRI STANOVANJSKA PODJETJA?

Občinska skupščina Kočevje je na zadnji seji sklenila, da se dosednji Zavod za stanovanjsko in komunalno izgradnjo reorganizira v Stanovanjsko podjetje Kočevje. Sprejela je tudi več drugih

TRATA: radi bi še cesto

Na Trati pri Kočevju so v zadnjih letih zgradili več stanovanjskih stavb; kot predvideva urbanistični program, jih bodo v prihodnje še nekaj. Imajo pa slabo cesto, ki jo je želel obnoviti že zavod za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo. Cesta ne bi pomagala samo temu kraju, temveč tudi Klinji vasi in Izletnikom.

Različne obresti od poslovnega sklada

Skupščina občine Kočevje je na zadnji seji sklenila, da plačujejo letos obresti od poslovnega sklada komunalne gospodarske organizacije po stopnji 1 odst., gostinske pa po stopnji 2 odst. Plačevanja teh obresti so oproščene obrtno storitvene gospodarske organizacije in Pekarija.

Vedno več jih bo gradilo

Zaradi predvidenih povišanih stanarin v stanovanjskih družbenega sektorja je zadnje mesece v Kočevju vedno več zanimanja za individualno gradnjo stanovanjskih hiš. Se bolj kot v samem mestu pa je zanimanje za gradnjo naraslo v bližini Kočevja, kjer ni treba plačati prispevka za komunalno ureditev zemljišča.

V. D.

Novi katastrski podatki

Sedanjí zemljiški kataster in zemljiška knjiga na Kočevskem zaradi mnogih sprememb v času vojne in po njej ne dajeta točnih podatkov. Zaradi tega so že pred štirimi leti pričeli z revizijo katastra.

Terenska dela, ki so jih opravili inženirji geodeti in geometri Geodetskega zavoda iz Ljubljane, so v glavnem končana. Prav tako je za nekatere katastrske občine že pripravljeno ustrezno gradivo, v kateri so mape in podatki o parcelah.

Ker nameravata Zavod za izmero in kataster zemljišč ter zemljiška knjiga na občinskem sodišču na podlagi teh podatkov naložiti nove zemljiške knjige in celotni kataster, so pred dnevi pričeli z izlaganjem za katastrsko občino Mahovnik.

Posetniki se bodo lahko ob vpogledu map prepričali, če je stanje, kakršnega so

ugotovili strokovnjaki na terenu, pravilno. Po končanem izlaganju bodo naložili celoten katastrski elaborat in napravili nove zemljiške knjige za vsako posamezno katastrsko občino.

VIKTOR DRAGOS

Volitve in imenovanja

Skupščina občine Kočevje je na zadnji seji imenovala komisijo, ki naj prouči bodočo organizacijo avto in agroservisne dejavnosti v občini, imenovala je nove člane komisije za volitve in imenovanja, člane v komisijo za razpis delovnega mesta upravnika Doma Dušana Remiha in člane komisije za likvidacijo gozdnega sklada.

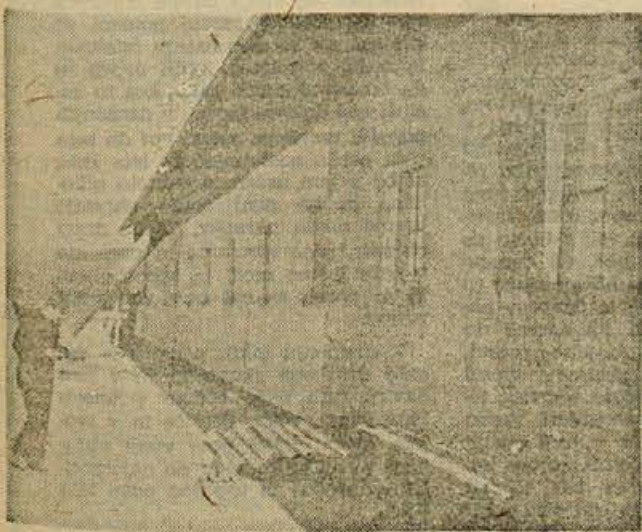
PREDGRAD: gasilski dom

Prostovoljno gasilsko društvo v Predgradu ob Kolpi je na občnem zboru 26. decembra sklenilo obnoviti gasilski dom. Računajo, da bo ta naloga opravljena pod vodstvom novega odbora.

M.

TISOČ STANOVANJ V KOČEVJU in kočevski občini — a še vedno gradijo nova, saj so potrebe čedalje večje, življenjska raven pa mora rasti! — Na sliki: v Cankarjevi ulici gradi GP ZIDAR spet nov 20-stanovanjski stolpič.

V Livoldu pri Kočevju gradi KGP nov hlev za sto glav živine. (Foto: J. Prime)

Novator sredi breskovih vrtov

Breskve so prinesli v Arnovo selo Primorci - Ščasoma so jih začeli gojiti tudi domačini - Sodobni sadjar brez strojev ne more gospodariti - Letos se je Ivanškova družina poslovila od brente za prenašanje vode - Za novo leto so si napravili vodovod

Arnovo selo bi lahko ime-
novali tudi breskov vrt, toli-
ko lepih nasadov se razpro-
stira po njegovih sončnih po-
bojih. Kmetom, ki gojijo
breskve, pravijo breskvarji.
Včasih so bili le običajni sad-
jarji in vinogradniki. Plemen-
itih vrst breskev niso po-
znali. O tem lahko marsikaj
pove Ivan Ivanšek, ki je tudi

sam napreden gojitelj bresko-
vih nasadov.

»Breskve so prinesli k nam
Primorci,« pripoveduje. »Leta
1928 so se naselili v Arnovem
selu Koršičevi in kakih šest
let pozneje so na posestvu že
rasla mlada breskova dreve-
sa. Podnebje jim je ugaľalo
in srečo z breskvami so poča-
si poskusili tudi drugi va-
ščani.«

»Kdaj ste jih začeli gojiti
vi?»

»Deset let je tega. Sadjar-
stvo me je že od nekdaj vese-
lilo. Tik pred drugo svetov-
no vojno sem napravil kratek
tečaj, po osvoboditvi pa še
dva. To mi je precej koristilo.
Sadike sem vzgojil doma
in tudi cepil sem jih sam.
Breskve sem zasadil na sla-
bih sedmorazrednih zemlji-
ških, kakršna so pač tod oko-
li. Trud se je kmalu obrestoval.
Nasadov imam že dva
hektara, tretjega pa priprav-
ljam.«

»Koliko vas je pri hiši za
delo?»

»Sama z ženo sva, hčerka
pa je še šolarica. Precej si po-
magam z motorno škroplilni-
co in s trosilcem za umetni
gnoj. Zda bi rad še manjši
traktor in upam, da ga bom
v kratkem dobil, kajti brez
strojne opreme moderni sad-
jar ne more gospodariti.«

Kdo pa so odjemalci vaših
breskev?»

»Največ jih odkupi kmetij-
ska zadruga, s katero podpi-
šem pogodbo že vnaprej.
Manjše količine prodam na
trgu v Zagrebu, Ljubljani in
Novem mestu. Včasih smo no-
sili breskve na trg s košara-
mi, pri sedanjih količinah pa
to ni več mogoče. Peto leto
jih že razvažam z avtomobi-
lom. Breskev je sadež, ki ne
čaka in ko dozori, ga je tre-
ba takoj spraviti v denar.«

Tovariš Ivanšek se doma
ne ustraši prav nobenega de-
la in je izredno iznajdljiv.
Veliko patentov si je že iz-
mislil in jih doma koristno
uporabil. Vrata na gospodar-

skih poslopih so vsaka izum
zase. Sam je napravil tudi
načrt za svinjak in izumil iz-
redno praktična korita, ki bi
jih bila vesela marsikatera
gospodinja. Za novatorja so
ga proglasili že pri vojaki.
Gospodar Ivanšek se celo po-
zebe v breskovem nasadu
ubrani na svojstven način. V
mrzlih aprilskih in maj-
skih jutrih poliva ob sončnem
vzhodu drevesa s hladno vo-
do, da se ne ogrejejo preveč
hitro. Pravi, da odlično to
pomaga.

Pred novim letom se je
Ivanškova družina za vedno
poslovila od brente za noše-
nje vode iz grabna pod hišo.
S sosedom sta napravila vo-
dovod in zdaj imata vodo
doma. Prav zaradi tega je bi-
lo novo leto za obe hiši tako
velik praznik. Samo več sto-
letij star vodnjak ob izviru
v dolini bo še spominjal na
ničkolikokrat prehojeno str-
mino z brente na ramah...
J. T.

Nered v brežiški pekariji

Nevestnemu poslovanju so botrovale želje po
osebni okoriščanju - Samoupravni organi niso
pokazali volje, da bi odpravili nered - Občinska
skupščina je izglasovala prisilno upravo

Za brežiško PEKARNO se je leto 1965 slabo iz-
teklo. Nered pri poslovanju je to obrtno podjetje pri-
peljal do prisilne uprave. Odlok o prisilni upravi je
na seji 27. decembra sprejela občinska skupščina in za
prisilnega upravitelja imenovala Dimitrija Grnčarske-
ga iz Brežic.

V PEKARNI so že lani zabeležili za 1 milijon din
primanjkljaja pri moki in kruhu. Letos je ta vsota pre-
cej narasla. Nevestnemu poslovanju je botrovalo tudi
osebno okoriščanje članov kolektiva. Računovodkinja
je večkrat opozarjala na nepravilnosti, vendar v ko-
lektivu niso bili voljni popraviti napak. Tudi mandat-
ne kazni inšpekcijske službe niso nič zalegle.

Niti v skladiščih niti pri peki in razvažanju kruha
ni bilo prave evidence, včasih pa so jo sploh opuščali.
Kruh so lahko razvažali brez dobavnice in ga proda-
jali za gotovino. O tem, da so jo vračali PEKARNI,
ni nobenih dokazov. Posamezniki so se na razne na-
čine okoriščali z družbenim premoženjem, zato ni ču-
dno če se je primanjkljaj moke in kruha povečal na
2.940.000 din. Delo se je izboljšalo šele po ukrepanju
organov za notranje zadeve. Javno tožilstvo je začelo
postopek proti vsem, ki so se okoriščali z družbenim
premoženjem.

Vel. Dolina:

Šola jim je dala polet

Predsednik krajevne skup-
nosti Velika Dolina Martin
Matkovič ima za novo leto ve-
liko želja in načrtov. Pravi,
da je nova šola dala ljudem
v teh krajih velik delovni po-

tudi požarni rezervoar, za
kar so dali že okrog 400.000
din.

Tov. Matkovič se pohvali z
delom sveta krajevne skup-
nosti, ki šteje 11 članov iz de-
setih vasi. Tudi v letu 1965
pričakuje od njih toliko ali
celo več volje do urejanja
krajev, zadev, kot so jo po-
kazali pri dosedanjem delu.

Uprizoritev »Treh angelov« v Opekarni

Delavsko prosvetno društvo
SVOBODA BRATOV MILAV.
CEV Brežice okolica je na-
povedalo za nedeljo, 26. de-
cembra, premiero komedije
»Naši trije angeli« v dvor-
ni brežiške Opekarni. Avtor-
ja omenjenega dela sta Sam
in Bella Spewack. Prevod je
oskrbel Dušan Tomše, založil
pa ga je prosvetni servis iz
svoji knjižnici.

Komedijo režira tov. Slava
Kagode, sceno pa je na-
pravil inž. Franc Filipčič.
Igralci se bodo v januarju
predstavili tudi v prosvetnem
domu.

Posvet tajnikov sin- dikalnih podružnic

Delavska univerza v Brežic-
ah in Občinski svet sindi-
katov sta v četrtek, 16. de-
cembra, sklicala posvet taj-
nikov sindikalnih podružnic.
Najprej je poročala Neda
Verbek z republiškega sindi-
kalnega sveta, potem je Ivan
Lapuh predaval o dolžnosti
in nalogah tajnika sindikalne
podružnice ter o kadrovsko
organizacijskem vodstvu po-
družnic. Bogomil Liliija pa je
govoril o tehniki vodenja se-
stankov. Predsednik občinske
skupščine Brežice Milan Še-
petavc je podal pregled poli-
tičnega dela v občini in go-
voril o vlogi sindikata danes.
Posveta in predavanje se je
udeležilo 40 tajnikov.

Nedeljski avtobus v Veliko Dolino?

Prebivalci Velike Doline in
njenih vasi že dolgo prosijo,
da bi dobili tudi ob nedeljah
vsaj enkrat na dan avtobus-
no zvezo z Brežicami. Ta li-
nija bi bila prav gotovo ren-
tabilna za SAP Ljubljana, ki
jo zdaj vzdržuje ob delavni-
kih. Prebivalci žele tudi, da
bi se avtobus ustavljaj na kri-
žišču proti Mokricam. To
postajališče bi bilo posebej
potrebno ob nedeljah in pra-
znikih, če bo nova proga
uvredena.

D. V.

Upravnica bizelske pošte Marija Berstovšek napo-
veduje veliko novih naročnikov našega tednika tudi v
januarju 66. Pravi, da ljudje na Bizelskem radi be-
rejo, zima pa je za to najprimernejši letni čas.

PRAZNIČNE NOVICE IZ BREŽIC

Silvestrovanje je minilo povsod v prijetnem
vzdušju — V bolnišnici so imeli mirno noč —
Dežurni zdravnik iz zdravstvenega doma je imel
vse tri dni dovolj dela z obiski na domu

Novo leto 1966 so pričakali ob-
čani brežiške občine v raznih go-
stinskih obratih, še več pa jih
je silvestrovalo doma v krogu
svojcev in prijateljev. Posebno
zadovoljni so bili gostje v Ča-
teških Toplicah in na Mokricah,
kjer so jim priredili prijetno
praznovanje ob dobri postrežbi
in veseli glasbi.

Pričakovanje novega leta je po-
vsod minilo brez neprijetnih pri-
peteljav. Da je bilo zares tako,
so vedeli vsi mediji tudi v bolniš-
nici. Dežurni zdravnik na kirur-
gičnem oddelku dr. Svetozar Rai-
ner je potrdil, da je minila noč
brez nezgod in da je šele jutraj
po šesti uri sprejel prvega pa-

cienta in mu nudil pomoč. Tudi
operacij ni bilo nič za novoletno
noč, pač pa so prihajali 1. in
2. januarja v bolnišnico pacienti
zaradi zobobola.

Bolnišnica je bila polno za-
sedena, kar sicer ob praznikih
ni običaj. V prazničnih dneh
je ležalo v njej 280 pacientov.
Na internem oddelku so 1. ja-
nuarja umrli štirje težko bolni
pacienti: Pavel Bosina (rojen le-
ta 1892) iz Župelevec, Matevž
Mlakar (1900) iz Brestanice, Ro-
zalija Novak (1899) iz Blatnega
ter Cirila Vučanjek (1932) iz Loč
pri Dobovi.

Veliko dela je imel za praz-

niške dežurni zdravnik dr. Nemeth
iz zdravstvenega doma. Naroče-
nih je imel precej obiskov na
domovih. Ljudje so ga klicali
v glavnem zaradi prehladnih
obolenj, pa tudi zaradi vodo-
nih koz, za katerimi zadnje ča-
se obolavljajo otroci.

V torek dopoldne je bila v
zdravstvenem domu za nujne
primere odprta ordinacija sploš-
nega zdravnika in ordinacija zo-
bozdravnika.

V Pečicah so volili

V nedeljo, 26. decembra, so
v Pečicah volili novega od-
bornika občinske skupščine.
Kandidiral je Janez Volčan-
šek, predsednik občinskega
odбора SZDL. Bil je tudi iz-
voljen, saj občani niso želeli
nobenega drugega kandidata.

Leto 1966 - odločilna prelomnica

Ponatiskujemo novoletni pozdravni nagovor, ki ga je 31. decem-
bra 1965 imel v Radiu Brežice predsednik brežiške občinske skup-
ščine, tovariš Milan Šepetavc:

Ravnokar je minilo leto 1965, ki
je za vse nas pomenilo leto velikih
naporov, prizadevanj in sprememb.
Če se ozremo nazaj, moramo ugo-
toviti, da smo kljub vsem težavam
v naši občini kar uspešno gospoda-
rili. V minulem letu je družbeni
bruto produkt v naši občini pora-
stel za 27 odstotkov in znaša čez
13 milijard dinarjev, narodni doho-
dek se je povečal kar za 23 odstot-
kov. Povprečni osebni dohodki so
se kljub vsem težavam povečali za
33 odstotkov in znašajo v povpreč-
ju 52.600 dinarjev na zaposlenega.

Na področju gospodarstva smo
dokončali nekatere pomembnejše
objekte, kot na primer Čateške to-
plice v vrednosti 740 milijonov di-
narjev, novi del moderne vrtnarje
v Čatežu, številne druge kmetijske
gospodarske objekte, industrijske
in trgovske poslovne prostore v
Brežicah ter nadaljevali obnovo vi-
nogradov na Bizelskem v vredno-
sti 100 milijonov dinarjev. Na po-
dročju družbenih služb smo letos in-
vestirali 220 milijonov dinarjev za
zgraditev osnovne šole v Vel. Dolini
in gimnazije v Brežicah, hkrati
pa je bila končena vendarle urešni-
čena tudi obnova Zdravstvenega
doma v Cerkljah. Preko 400 milio-
nov dinarjev je bilo v minulem letu
investiranih v stanovanjsko izgradnjo;
obnovljen je bil vodovod v
Brežicah v vrednosti 35 milijonov
dinarjev, razen tega pa so bili zgra-
jeni štirje vodovodi v raznih krajih
na območju naše občine. Uspelo
nam je dokončati pomembno pro-
metno zvezo: cesto Pišce-Bizelj-
sko, ki je velikega gospodarskega
pomena. Na področju elektrifikacije
je bilo zgrajenih nekaj novih trans-
formatorskih postaj in izvršena
precejšnja obnova električnega

omrežja, kar nedvomno ustvarja
prepotrebne pogoje za modernizaci-
jo našega dela.

Ne bi bili popolni, če ne bi pove-
dali, da je ravno minevalo leto
tudi eden izmed najpomembnejših
mejnikov v razvoju našega sistema
gospodarjenja in družbenega življe-
nja nasploh. Samo izročitev proiz-
vajalnih sredstev v neposredno
upravljanje delovnim kolektivom,
uvedba sistema samoupravljanja v
letu 1950 se lahko po pomembnosti
merita s sedanjo vseobsegajočo re-
formo našega dela in življenja. Smo
na taki stopnji gospodarske razvi-
tosti, da smo se morali odločiti za
pomembne spremembe. Če ocenju-
jem razmere v naši občini skozi to
prizmo in izhajajoč iz odnosov na-
ših občanov, ki so jih zavzeli do
teh velikih sprememb, lahko rečem,
da vsi naši občani razumejo smisel
in se v celoti zavedajo pomena te-
ga, kar smo na novo začeli. Razen
zelo redkih izjem se v naši občini
že uspešno vključujemo v nove po-
goje gospodarjenja in dela. Hkrati
izražam prepričanje, da bodo vsi

delovni ljudje naše občine — tako
družbenega kot zasebnega sektorja
z doslej že znano in dokazano trdo-
životnostjo in elanom nadaljevali svoje
delo v položaj, ko je treba kvalite-
to in storilnost podvreči preizkušnji
ekonomskih kategorij zunanjega tr-
žišča. Področje družbenih dejavno-
sti pa se bo moralo tako reorganizi-
zirati, da bo zahtevnejše naloge
opravljalo z manjšimi sredstvi, saj
je znano, da smo doslej vseskozi
vse prevelik delež narodnega dohod-
ka trošili v ta namen — skratka,
splošno potrošnjo moramo zmanj-
šati.

Cepiraj stvari, o katerih vam go-
vorim in ki so vsem že več ali manj
znane, zglejajo na prvi pogled kot
zbir samih zahtev in težav, ki jih
bomo morali še nadalje sprejemati
in premagovati, smo vendarle lahko
optimistično razpoloženi glede naše
perspektive in ni razlogov za malo-
dušje. Te trenutne ozlroma prehod-
ne težave so namreč pogoj za hi-
trejši start na stabilnejši in kvali-
tetnejši osnovah v našem bodočem
razvoju. Bodoči razvoj pomeni za
vse nas, da bo delo našega intelekta
in naših rok imelo večji uspeh in
da bo ovrednoteno tako, kot to za-
služi naš delovni človek v današnjih
pogojih razvitega sveta. Pot do tega
vodí preko nastopajočega leta 1966,
ki bo v tem našem preokretu odlo-
čilno in bo nanj padlo največje
breme novih ukrepov. Toda, dragi
občani, trdno verujemo in zaupamo
v naše lastne moči in sposobnosti,
ki so porok za naš novi zmagoviti
pohod.

V znamenju takih perspektiv vse
naše družbene skupnosti in v tem
okviru tudi naše občine v imenu
Skupščine občine Brežice in v svo-
jem imenu želim prav vsem občan-
om — od najmlajših do najstarej-
ših — srečno in uspešno novo leto
1966!

HOČEMO DOBER KRUH!

Na Senovem smo že večkrat kritizirali kruh, ki ga dobivamo. Tudi 23. decembra 1965 je bil kruh, ki je bil naprodaj v PRESKRBI trgovini z živili, neprimeren za uživanje. Na zunanji je bil zažgan, v notranjosti pa le pol pečen. Delavci na rudniku so pri malici pojedli samo skorjo, vse ostalo pa zavrgli, ker je bilo neužitno. Potrošniki želimo, naj PRESKRBA takšnega kruha ne prevzema več, ali pa naj se odloči za nakup v drugih pekarnah, kjer je kruh bolj kakovosten. Morda bi kaza obnoviti senovsko pekarno, pa teh težav ne bi več bilo.

R. K.

V CELULOZI so cepili proti gripi

V krški tovarni celuloze in papirja so imeli pretekli mesec tretje cepljenje proti gripi. Udeležila se ga je nad polovica vseh članov kolektiva, cepili pa so v obratni ambulanti. V prvih dneh bodo proti gripi zadnjikrat cepili in sicer zamudniki. Pred morebitno epidemijo gripe se je zavarovalo več kot pol kolektiva.

V. N.

Svet za zdravstvo se ni mogel odločiti

Svet za zdravstvo pri ObS Krško bi se moral na zadnji seji odločiti: ali je za pripojitev skupnosti zavarovancev občine Krško k celjski ali k novomeški Komunalni skupnosti socialnega zavarovanja. Člani sveta so se temu izognili z ugotovitvijo, da zadeva še ni dovolj proučena in da se svet zato ne more odločiti.

Komisija za 42-urni delovni teden

V komisijo za pregled elaboratov za uvedbo 42-urnega delovnega tedna v delovnih organizacijah so odborniki občinske skupščine izvolili na seji 23. decembra naslednje tovariše: Eda Komarčarja za predsednika, za člane pa Antona Avsa, Pavla Krošlja, Stanika Voglerja, Franca Dornika, Maksa Pogačarja, Alojza Kaplerja, Stanika Golouha in Franca Juvana.

NOVOLETNI RAZGOVOR

Občanom vso srečo, odbornikom hvala!

Predsednik občinske skupščine Krško inž. Franc Dragan odgovarja na naša vprašanja o minulem letu in o obeh za leto 1966

— Tov. predsednik, na eni zadnjih občinskih sej v 1965 se je razvila živahna razprava o razlikah med vrednostno in količinsko proizvodnjo. Praksa res kaže, da se proizvodnja po vrednosti povečuje, količinsko pa se zmanjšuje. Kaj menite o tem?

— Na zadnji seji v 1965 je bil govor o tem, da vrednostni prikaz proizvodnje na daj povsem jasne slike. Ker so lani na vrednost proizvodnje precej vplivale cene, je treba ocenjevati uresničevanja plana po količini. Če tehtamo realizacijo v naši občini v 9 mesecih 1965 s temi merili, bomo našli med vrednostnimi in količinskimi pokazatelji ponekod večje, drugod malo manjše razlike. Uresničitev plana po količini pa je bila v celoti slabša od vrednostne. Na to je vplivalo več vzrokov: v tovarni papirja in celuloze je vse prvo polletje primanjkovalo celuloznega lesa; termoelektrarna v Brestanici je obratovala dlje časa samo z enim agregatom deloma zato, ker je bil drugi v popravilu in deloma, ker ni bilo naročil. Surovin je več ali manj primanjkovalo vsem podjetjem, še posebej pa KOVINARSKI, in tudi v kmetijstvu upi niso bili izpolnjeni, ker je bila slaba sadna letina.

— V minulem letu je bil občinski prora-

čun prav gotovo najtrši oreh. Kakšni so obeti za 1966?

— Kaj zanesljivega se še ne da reči, brez dvoma pa lahko pričakujemo, da bo s proračunom za 1966 še slabše kot je bilo z lanskim!

— Kaj želite v novem letu 1966 občanom in kaj skupščini?

— Vsem občanom čestitam za uspehe, ki smo jih s skupnimi močmi in sodelovanjem dosegli v letu 1965 in jim želim vso srečo v letu, v katerega smo vstopili!

Iskreno želim, da bi občinska skupščina v letu 1966 še bolj odgovorno

opravljala svoje naloge v korist občanov in širše družbene skupnosti! Vsem odbornikom in drugim se zahvaljujem za njihovo delavnost in jih vabim, naj tudi v bodoče kažejo enako prizadevanost, da bi lahko uresničili željo, ki sem jo malo prej izrekel!

ZAPIS O SENOVSKI SOLI

STANOVANJ ZA ŠOLNIKE NI!

En splošni učitelj in trije predmetni bi bili senovski šoli zelo potrebni, toda brez stanovanj jih ni mogoče dobiti

Ker na Senovem ni stanovanj za prosvetne delavce, manjkajo na senovski šoli štirje učitelji. Šola mora shajati brez enega splošnega učitelja in treh predmetnih: za matematiko, gospodinjstvo in tehnični pouk. Na razpis šole v aprilu 1965 se je prijavilo dovolj ljudi, toda nihče se ni odločil za zaposlitev na Senovem, ker tam ni na voljo stanovanj.

Vrhu vsega na šoli primanjkuje tudi primernih prostorov za nemoteni pouk. O gradnji stanovanj za učitelje je bilo že več pogovorov med predstavniki rudnika, občine in šole, ker pa ni denarja, je ostalo samo pri pogovori. Rudnik gradi stanovanja za člane svojega kolektiva s posojili in krediti, prosilcev pa je vedno več.

Občina nima sredstev za gradnjo stanovanj za šolnike, šola jih tudi nima in tako se stanovanjski problem prosvetnih delavcev vleče iz leta v leto. V aprilu 1966 bodo zopet razpisali delovna me-

sta, prijavi bo spet dovolj, toda zaradi pomanjkanja stanovanj bo šola spet ostala brez učnih moči. Ze zdaj se vozi en učitelj iz Krškega v Senovo, ena učiteljica pa iz Brestanice. Tudi ta dva bosta najbrž ob prvi priložnosti poiskala službo v bližini svojih stanovanj.

In še nekaj je narobe na senovski šoli: popraviti bi

bilo treba peč in napehaje za centralno kurjavo ter zamenjati grelce v razredih, toda vse to bo veljalo veliko denarja. Šola stoji pred vprašanjem, kje dobiti denar za ta, res nujna popravila? Staršem pa prav gotovo ni vseeno, ali se otroci uče v toplih prostorih, ali pa jih med poukom zebe.

R. K.

KRŠKE NOVICE

■ STANOVANJA V IV. STOLPICU so že naprodaj. — Stolpic gradi Gradbeno podjetje SAVA na Starovski cesti 20, vsejiv pa bo, kot zagotavljajo, do 1. julija 1966. V stavbi bo parno gretje, posamezna stanovanja pa veljajo — odvisno od velikosti — od 5.000,000 do 6.900,000 din. Kupci imajo pravico najeti posojilo do največ 45 odst. vrednosti stanovanja. Kdor bo položil več v gotovini, ima prednost.

■ II. PAPIRNI STROJ je dokončno prevzet. Dobavila ga je 1963 nemška tvrdka ER-WE-PA. Stalne tehnične okvare so odpravili šole v III. generalnem remontu stroja, oktobra in novembra letos. Z dokončnim prevzemom

stroja so tovarni papirja in celuloze »Djuro Salaja« v Krškem usahnile pravice do tvrdke RE-WE-PA.

■ NEKOLIKO VEČ LESA prihaja zadnje čase v tovarno papirja, vendar pa je les zelo nekaliteten in ni primeren za proizvodnjo papirja boljših vrst ter celuloze in lesovine. Tovarna je pošiljke nekalitetnega lesa reklamirali pri dobaviteljih.

■ NIC VEC LOMSPAPIRI: v tovarni papirja v Krškem bodo v obratu celuloze po planu za 1966 delali samo še eno kvaliteto beljene bukovne celuloze in beljeno smrekovo celulozo. Po planu, ki ga bo v kratkem potrdil DS, ne bodo več izdelovali lomspapirja.

Voda in ljudje na Malem Kamnu

Začetni neuspeh pri urejanju vaškega vodnjaka ne bi smel povzročiti, da vaščani Malega Kamna že več kot leto dni spet pijejo nezdravo vodo

O težavah s pitno vodo na Malem Kamnu smo v Dolenjskem listu že brali. O tem smo se velikokrat pogovarjali tako na vaških sestankih,

na krajevnem uradu, pri krajevni skupnosti na Senovem in na sedežu občinske skupščine Krško. Povsod se je o tem veliko govorilo, sklepano in objubljal.

SENOVČANI SPRAŠUJEJO

Na krajevni konferenci SZDL na Senovem so občani vprašali, zakaj ni bila letos začeta rekonstrukcija ceste Krško-Brestanica, ki je bila na prioriteten planu in kako to, da so začeli asfaltirati cesto od Drnovega proti Kostanjevici, ki ni bila v programu. Senovčani so z dosedanjimi odgovori občinskih organov nezadovoljni. Terjajo, naj bo odgovor odkrit in javen in zahtevajo, naj sklepe občinske skupščine spoštujejo!

R. K.

Za prevoz otrok z Bohorja

Krajevna konferenca SZDL na Senovem je spet razpravljala o prevozu šolarjev, ki živijo v krajih pod Bohorjem. Ti otroci hodijo v šolo tudi po 3 ure daleč peš in prihajajo zlasti pozimi mokri in premraženi. Razumljivo je, da se ne učijo tako dobro kot drugi, saj so ob prihodu v šolo najprej potrebni počitka in krepke malice in so šele nato sposobni za pouk. Prevoz teh otrok bo torej treba čimprej urediti.

R. K.

Odslej samo 6 občinskih skladov

Na seji občinske skupščine Krško so sprejeli odborniki 23. decembra odloke, s katerimi je od 14 dosedanjih občinskih skladov ukinjenih 8 in jih ostane samo še 6. Ukinjenih so bili gospodarski, sklad za socialno varstvo, sklad za zadeve borcev, sklad za telesno kulturo, sklad za kulturo in prosveto, sklad za investicije v zdravstvo in gasilski sklad. Sredstva teh skladov bodo prenesli v občinski proračun, z njimi pa bodo razpolagale posebne komisije. S tem se bodo za okoli 3 milijone znižali stroški poslovanja. Pri občinski skupščini Krško bodo delovali še naprej šolski sklad, sklad za komunalno dejavnost, sklad za gradnjo mostu, sklad za rekonstrukcijo kostanjevkega gradu, sklad za pospeševanje kmetijstva, cestni sklad in obvezni rezervni sklad.

JOZE MOSKON

Obvezno plavanje v Krškem

Plavalni klub Celulozar iz Krškega je od vodstva osnovne šole v Krškem že dobil zagotovilo, da bodo morali vsi učenci v maju in juniju obiskovati plavalni tečaj. Učence, ki bodo prihajali na kopališče pod vodstvom razrednikov po vnaprej določenem urniku, bodo naučili plavanja inštruktorji plavalnega kluba Celulozar. Po končanem tečaju bodo morali vsi učenci opraviti praktični izpiti: preplavati bodo morali dvajset metrov dolgo progo. Vsak, ki bo to nalogo opravil, bo dobil potrdilo, da je plavalec. Plavalna šola bo potekala v okviru sedemletne akcije SZDL Jugoslavije pod geslom: »Naučimo se plavanja!« Z njo bodo že pri šolski mladini začeli sistematično odpravljanje dosedanje plavalno »nepismenosti«. Klub bo

poskusil pritegniti k obveznemu plavanju tudi dijake tehniške srednje šole, vaješke šole in predvojaške vzgoje.

V. N.

Točkovanje stanovanj

Občinska komisija za točkovanje stanovanj je začela delati v Krškem. Točkovanje bo vsa stanovanja, ki so v družbeni lastnini. Na ta način bodo dobiti pregled o stanju stanovanj in njihovi vrednosti, ker bo to potrebovalo bodoc občinsko podjetje za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami. Točkovanje bo hkrati tudi osnova za izračunavanje ekonomskih najemnin, ki bodo obveljale leta 1970.

Po reorganizaciji na Senovem

Več časa za preventivno dejavnost — Namišljeni bolniki na strojem situ — Zdravstvena služba je postala boljša

V senovski in brestanski ambulanti se je letos marsikaj spremenilo. Na Senovem sta začeli v oktobru delati dve ločeni ordinaciji, v Brestanici pa so dopolnili delo v splošni ambulanti in dispanzersko preventivni službi.

Na Senovem so težave spride ene ordinacije občutili več let. Zdravnik je bil preveč obremenjen, saj ob 90 ali 110 bolnikih, ki so ga vsak dan obiskali, ni mogel povsem brez hrb delati. V ambulanti so nudili zdravniško pomoč novorojenčkom, predšolskim in šolskim otrokom, odraslim in starčkom. Hkrati so pritisnili na vrata aktivni zavarovanci. Tolikšnemu številu bolnikov in raznolikim boleznim en sam zdravnik ni mogel biti kos, saj je nemogoče, da bi v nekaj minutah, kolikor je imel časa, da se je posvetil bolni-

ku, delo opravil zadovoljivo v vseh pogledih.

Ob vsem tem pa je imel še veliko opraviti z namišljenimi bolniki, ki so hoteli priti v stalež bolnih. Najhuje je bilo ob epidemijah gripe, ko so prenekateri hoteli izrabiiti utrujenost zdravnika, on sam pa je ob tem nosil odgovornost za to, koga pošlje v stalež. To so bili razlogi, da se ordinacija poveča. Obe ordinaciji posluječa dopoldne. Prva je obratna ambulanta in nudi zdravstvene storitve zaposlenim v delovnih organizacijah na Senovem in v Brestanici, zlasti senovskemu rudniku. Zdravnik v obratni ambulanti se

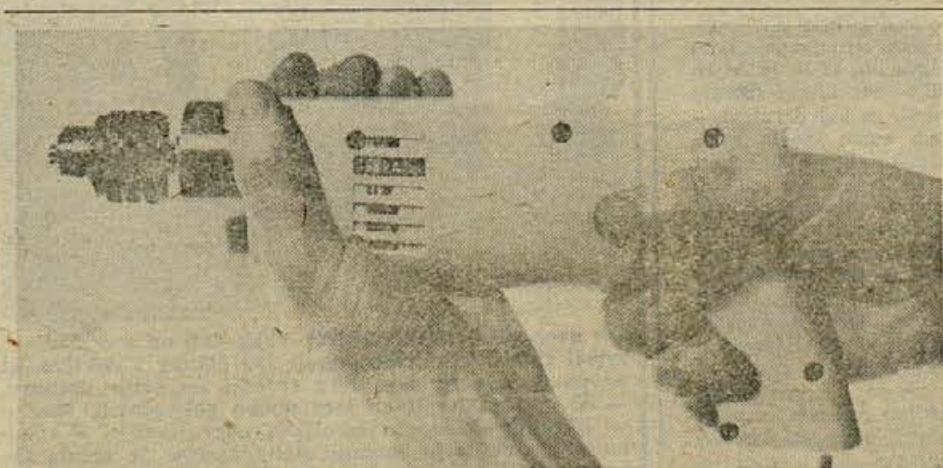
zda lahko bolj posveti bolniku in strože odreja, kdo je za stalež in kdo ne. Več časa ima tudi za preventivo in zaščito rudarjev, tako za sistematične preglede zavarovancev, delovnih invalidov itd. Obratna ambulanta tesneje sodeluje z rudnikom.

Druga ordinacija sprejema druge zavarovance, od otrok do starejših bolnikov. Z namestitvijo tretjega zdravnika oziroma zdravnice so name-nili večji poudarek preventivi in so v ustrezno zaščito zajeli nosečnice, novorojenčke, predšolske in šolske otroke ter žene z območja nekdanje senovske občine.

RADO KOZOLE

Namesto čestitke — pomoč potrebnim!

Občinski odbor Socialistične zveze v Krškem je namesto novoletnih čestitk name-nil 10.000 din posebnemu oddelku za duševno prizadete otroke osnovne šole v Krškem. Z denarjem, ki bi bil sicer porabljen za brezplodne čestitke, ki so se v zadnjih letih zelo razpasle, bo lahko posebni oddelek kupil nekaj učil.

Novi električni vrtni stroj EVS 06/II, ki je prejel na mednarodni oblikovni razstavi v Stuttgartu lepo priznanje in diplomu. Izdelek tovarne ISKRA.

Nikoli zatajena volja občanov

Tudi lani so občani treb. občine opravili ogromno delo brez sredstev občinskega proračuna

Zdaj, ko na vseh področjih ugotavljamo delovne uspehe v letu, ki je minilo, je prav, da omenimo vsaj važnejše akcije, s katerimi so občani trebanjske občine izboljševali naselja in izvajali neštete naloge, sprejete na zborih volivcev. Marsikje so akcije obrodile uspeh, kjer pa so se zanašali na občino, so propadle.

Rekonstrukcija ceste na Vrhtrebnje in Repče je bila precej nujna. Občani so se zavedali, kaj pomeni zanje cesta, zato so na zborih volivcev glasovali za krajevni samoprispevek ter kljub pomanjkanju časa sredi največjega dela v kmetijstvu cesto tudi uredili. V koltoj občanov je bila neomajna, saj so opravili 1063 prostovoljnih delovnih dni in 83 dni prav tako prostovoljno vozili material na cesto. Opravili so torej za 2.760.000 dinarjev del.

Prebivalci Statenberka, Roj, Mirne vasi, Jelševca, Strmice in Cikave so dolga leta želeli, da bi elektrificirali svoje vasi. V letu 1955, ko je dobilo elektriko Trebelno in okoliske vasi, so računali, da se bo elektrifikacija nadaljevala, zaradi pomanjkanja denarja pa se je delo zavleklo za 10 let. Ko bi ne imeli močne volje, bi elektrifikacija tudi letos odpadla. Tako

pa je že veliko narejenega. Manjka le električna žica, ki jo je težko dobiti. Občani so do zdaj prispevali drogeve in opravili za več kot 10 milijonov dinarjev del, 2.400.000 dinarjev pa so zbrali za daljnovod in omrežje.

Z republiško pomočjo so lani začeli, letos pa nadaljevali gradnjo skupinskega vodovoda v Mokronogu. Del Mokronoga in nekatere vasi v okolici že imajo vodovod, čeprav občani zanj niso bili povsod najbolj navdušeni. Ko ugotavljamo, kakšni so uspehi prvih dveh akcij, lahko rečem, da se je posrečila tudi tretja, čeprav gre tu uspeh pripisati komunalnemu podjetju v Trebnjem. Režijski odbor, ki bi moral z akcijo trdnost naprej, ni mogel zbrati niti krajevnih samoprispevkov, da ne omenjam njegovega nujnega sodelovanja z izvajalcem del. Če bi bilo pri tem več sode-

lovanja, bi bili najbrž investicijski stroški precej manjši, kot so. Širša družbena skupnost je priznala potrebo in v ta namen tudi dodelila sredstva. Občani bi se morali zavedati, da je investicija njihova in samo zanje, zato bi morali v akciji tudi primerne sodelovati.

Pozdraviti je treba delo občanov v Sentrupertu. Z lastno soudeležbo in delno dotacijo so zgradili most pri Kamenju, uredili javno razsvetljavo in v šoli opremili en razred. Za to ni bilo potrebno malo sredstev.

Približno v takih razmerah smo v Mokronogu in na Mirni deloma uredili javno razsvetljavo in začeli avtomatizirati telefonijo. Telefonija bo v avtomatski sistem Dolenjske vključena predvidoma v januarju 1956.

Občani so razen tega opravili še vrsto manjših del, ko so popravljali vaške in gozdne poti itd. Njihovo prizadevanje je vsekakor treba pohvaliti, čeprav se bo morala v prihodnje še bolj odraziti, ker bo spričo težav v proračunu za razne splošne potrebe manj sredstev.

Janez Mihevc

Kako uskladiti potrošnjo s sredstvi

Poleg več odlokov so bile na dnevnem redu zadnje seje občinske skupščine v lanskem letu tudi teze proračuna za leto 1966 — Pionirji so s šopkom rož pozdravili odbornike in jim zaželeli uspešno novo leto

Dejstvo, da naj bo proračunska potrošnja odvisna od gospodarske moči občine, je postavilo občinske moče na seji 29. decembra pred težavno odločitve. Že lansko leto je bilo težko, letošnje leto pa bo še težje, ker bo treba poravnati še velike lanske obveznosti. Odborniki so se spraševali, kaj naj se sploh iz proračuna financira in v

kolikšni meri. Predvidevalo 672 milijonov dohodkov, resnične potrebe pa to vsoto skoraj za polovico presegajo. Odborniki so se končno strinjali, da ne sme biti izločena in zapostavljena nobena dejavnost, da pa naj se dā povsod denar le za najnujnej-

še. V prvi vrsti naj se zagotovi denar družbenim službam, medtem ko se naj negospodarske investicije in izdatke, ki niso najnujnejši, izločijo. Potrebna bo tudi kar največje varčevanje, na kar je posebej opozoril republiški poslanec Franc Kolar.

Ustanovljeno je stanovanjsko podjetje Trebnje

Slabo gospodarjenje s stanovanji družbene lastnine in prehod k ekonomskimi stanovanjem sta zahtevala novo obliko gospodarjenja. Tudi občinska skupščina Trebnje je na svoji zadnji seji ustanovila stanovanjsko podjetje Trebnje. To podjetje se bo namensko ukvarjalo z upravljanjem in vzdrževanjem stanovanjskih hiš, stanovanj in poslovnih prostorov. Podjetja v trebanjski občini, ki imajo sicer pravico ustanoviti svoja stanovanjska podjetja ali sekcije, bodo raje sklenila

ustrezne pogodbe z novoustanovljenim stanovanjskim podjetjem, ki bo gospodarilo z vsemi stanovanjskimi hišami in stanovanji, zgrajenimi na območju občine Trebnje. Za direktorja podjetja v ustanovitvi je bil imenovan dr. Ivan Longar, uslužbenec občinske skupščine Trebnje.

Razveselite znanje in svoje v tujini z DOLENJSKIM LISTOM!

Škoda v pešca

Voznik osebnega avtomobila Ignac Škoda s Kamne gore je 31. decembra v Trebnjem podrl pešca Vilijama Povha, ki so ga morali ranjenega na glavi, odpeljati v novo mesto bolnišnico. Na vozilu cenijo škodo na 70.000 dinarjev.

TREBANJSKE NOVICE

TREBNJE:

Tričetrtr milijona za poplavljenice

»Ko smo se pogovarjali o zbiranju pomoči za poplavljenice, si nismo nadejali tolikšnega uspeha,« je dejala Marica Srebot, predsednica občinskega odbora RKA v Trebnjem. »Zbrali smo 750.000 dinarjev in to samo od občanov, ker so delovne organizacije kar po vrsti obrnile hrbet, češ da so svoj čas že darovale in da nimajo skladov za vse močoge stvari. S pomočjo članov krajevnih odborov SZDL, zlasti v Velikem Gabru in Mokronogu, se je akcija kljub temu posrečila. Ugotovili smo, da so bili revnejši prej pripravljeni pomagati; njihovega prispevka tistim, ki

Marica Srebot

jim je pomoč potrebna, smo bili še zlasti veseli. »Kakšni so načrti odbora v prihodnje?»

»Vaše besede v časopisu nam zelo pomagajo in želimo, da bi se in še pisali o tem. Ljudje morajo vedeti, za kaj darujejo. — Maja bomo izvedli krvodajalsko akcijo, do takrat pa se bomo kar na bolj temeljito pripravili. Z ljudsko univerzo in zdravstvenim domom smo se dogovorili za več predavanj o zdravstveni vzgoji, zaščiti matere, negi dojenčkov, boju proti alkoholizmu in TBC. Veliko je stvari, ki bi jih radi naredili, saj je kljub težavam prijeten občutek pomagati človeku v stiski.«

Vabljuje novoletne izložbe treh trgovskih lokalov v bližini sevniške postaje so nudile mimoidočim dober nakup. Trgovine so bile za ta čas bogato zalozene in kupci so jih zadovoljni zapuščali. — Marsikdo se še vedno zažudeno ozira po dvojnih cenah v starih in novih dinarjih in je vesel, da je plačal še po starem, brez preračunavanja, ki ga še ni vajen. (Foto: J. Teppey)

Ne se izogibati pogovorom z delavci!

Prihranki na račun izobraževanja niso prihranki! — Odpusti bi bili manj boleči, če bi se podjetja dogovorila za izmenjavo delavcev

Ko predsednik občinskega sindikalnega sveta v Sevnici tovariš Drago Lupšina ocenjuje vlogo sindikata pri uresničevanju gospodarske reforme, poudarja, da so posamezne podružnice prirejele premalo kolektivnih sestankov. Ker ni bilo dovolj ustnih razgovorov, je bilo članstvo z namenom reforme slabo seznanjeno in dogajalo se je, da tudi vodje delovnih skupin niso imeli o njih prave predstave. Strokovne službe so se takoj lotile iskanja rezerv in tovarniški bilteni večjih podjetij so ljudi obveščali o možnostih za kvalitnejšo in cenejšo proizvodnjo, vendar tudi to še ni bilo dovolj. Prav zaradi tega je občinski sindikalni svet priredil več razgovorov s celotnimi odbori podružnic in jim sporočil nekaj najvažnejših nalog sindikata v delovnih organizacijah.

Mednje sodi skrb za usklajevanje samoupravnih predpisov z novo zakonodajo, skrb za doslednejše nagrajevanje po delu, skrb za boljšo organizacijo dela in skrb za izobraževanje zaposlenih. Reforma prav izobraževanje postavlja v ospredje, zato denar, ki ga bo neko podjetje poskušalo prihraniti na ta način, ne bo noben prihranek.

Proizvajalcem je potrebno dopolnilno strokovno znanje za uspešnejše delo na delovnem mestu in širša družbena razgledanost za odločanje v samoupravnih organih. Nekaj tega nudi zaposlenim vsako leto delavska univerza, s katero občinski sindikalni svet redno sodeluje.

V sevniški občini je več podjetij, ki zaposlujejo se-

zonsko delovno silo. Sindikalne organizacije bi tam lahko načeale razpravo o medsebojni izmenjavi sezoncev, kar bi nekaterim omogočilo stalno zaposlitev. Pri kmetijskih zadrugi na primer potrebujejo več ljudi poleti, v

SEVNIŠKI VESTNIK

Jugotanimu pa pozimi, ko je treba uskladičiti les. Taki dogovori bi bili zelo koristni, saj bi marsikomu omogočili stalen kruh.

Tako sodelovanje med podjetji bi lahko vpeljali tudi tedaj, če je nekje preveč delavcev, drugod pa jih primanjkuje. V takih primerih odpusti ne bi bili tako boleči za prizadete, saj bi šlo le za spremembo delovnega mesta.

Kmalu spet na trdnih nogah

Lani 3. marca je občinska skupščina v Sevnici izdala odločbo o postavitvi prisilne uprave v Komunalnem obrtnem podjetju. Podjetje je namreč zaključilo poslovno leto z izgubo, ki je nato narasla na 4 milijone din. Prisilna uprava je prevzela gospodarjenje v drugi polovici aprila. Ukrepi, ki so sledili, so pomagali, da se je poslovanje normaliziralo.

Ukinjene so bile vse poslovne enote, ki so delali z izgubo. Delavcev z ukinjenih delovnih mest niso postavili na cesto, ampak so jih spornostno zaposlili v drugih poslovnih enotah. Tudi v upravi so zmanjšali število uslužbenecv. Ukinili so troje delovnih mest. Vsi ti ukrepi so koristno učinkovali. Donesne enote so povečale proizvodnjo in razmahnilo se je predvsem cementinarstvo in delo v kamnolomu.

Prisilna uprava bo trajala leto dni. Dosedanji uspehi kažejo, da se bo podjetje rešilo iz zagate, saj plan celo presega. To navdaja kolektiv z optimizmom in zavestjo, da

bo treba še precej volje in naporov, preden se bodo ponovno postavili na trdne noge.

Na bregu kmalu sodobna trgovina

Na nedavni konferenci krajevne organizacije Socialistične zveze na Bregu so obravnavali med drugim trgovino. Spričo nečistih prostorov je sanitarna inšpekcija že zagrozila, da bo ukinila trgovino. Kaže, da bo vprašanje rešeno že leta 1966, ko bo urejen gasilski dom, v katerem bodo odprli tudi trgovski lokal. Občani so se na konferenci zanimali, kdaj bodo obnovili na Bregu žago. Odprto pa je še vprašanje dobave kruha, ker bi bil prevoz predrag.

S. Sk.

Dve predstavi v Boštanju

V zadnjih tednih sta se v Boštanju izvršili dve pomembni prireditvi. 19. decembra sta pionirski in mladinski odred šole pod vodstvom učiteljev uprizorila »Snežuljčico«. Lepo okrašena dvorana je bila polna gledalcev, ki so bili z uprizoritvijo zelo zadovoljni.

V nedeljo, 26. decembra, pa se je spet izkazal mladinski aktiv. Mnoge godbene in pevске točke s šaljivimi prizori so se izvršile v dvehurnem programu. Gledalce je posebno navdušil napredek domače godbe.

D. F.

Dedek Mraz v Loki

29. decembra je v osnovni šoli v Loki obiskal otroke dedek Mraz. Šolarji so pod vodstvom obeh učiteljev pripravili lep program. Dedek Mraz je na sankah pripeljal cel koš daril in z njimi najprej obdaroval predšolske, nato pa še šolske otroke. Največ zahvale za obdaritev gre matični osnovni šoli v Sevnici, pa tudi darovalcem, ki so prispevali pomoč na pobudo DPM v Loki.

S. Sk.

Ob dveh pred KOPITARNO. Vsak dan ob tem času se izvrši mimo vratarne okoli 250 članov kolektiva, ki se po končanem delavniku vračajo na svoje domove. — V tovarni kopit so lani dobro gospodarili. Močno so okrepili sklade in izboljšali nagrajevanje. S spodbudnejšo delitvijo osebnih dohodkov se je večala delovna disciplina, z njo vred pa tudi produktivnost. (Foto: J. Teppey)

KOČEVSKA SKAKALNICA OBNOVLJENA

Mala, 25-metrška smučarska skakalnica, ki smo jo v Kočevju že nekaj let pogrešali, je spet obnovljena. Ko bo zapadlo dovolj snega, bo spet narejena za skoke. V zimskih počitnicah bodo med druge smučarske tečaje lahko vsteli tudi tečaj za skoke. Pred leti smo imeli med šolske mladine dobre skakalce, zadnje čase pa je ta panoga zamrla, ker ni bilo pri roki skakalnice. Ker je med pionirji veliko zanimanja, je upati, da se bo tudi pri smučarskih skokih obrnilo na bolje.

A. ARKO

Športno srečanje v Kočevju

V počastitev dneva JLA je bilo v Kočevju tudi več športnih srečanj.

STRELSTVO: organizacija ZRPA je skupaj z Občinsko strelsko zvezo priredila tekmovanje v streljanju z zračno puško. Razčunalni so na udeležbo moštev iz garnizonov Ribnica in Velike Bloke ter ZRPA Ribnica in Kočevje, udeležili so se za samo strelci garnizona Ribnica in ZRPA Kočevje. V ekipah je bilo po 5 strelcev, ki so lahko dosegli skupno 1000, posamično pa po 200 krogov. Počastitev dneva JLA je bilo v Kočevju tudi več športnih srečanj. Zmagali so kegljaci iz Kočevja pred člani ZRPA iz Ribnice.

KEGLJANJE: Tudi v tekmovanju kegljacev ni bilo vse v redu. Zmagali so kegljaci iz Kočevja pred člani ZRPA iz Ribnice.

SAH: Za tekmovanje v šahu je bilo v domu telesne kulture vse pripravljeno, toda šahistov ni bilo. Ni jih bilo ne iz Ribnice in ne iz Kočevja.

Ob koncu velja poudariti, da bi morali razpisana športna tekmovanja jemati tekmovalci resneje in

Končano je zimsko rokometno prvenstvo

Pred kratkim se je končalo zimsko rokometno prvenstvo Slovenije. Brežiška ekipa je na njem zelo dobro igrala in presenetila marsikatero nasprotnika. Kot smo že poročali, so Brežičani prvi dve srečanja izgubili.

3. decembra so se pomerili z ekipo Pirana in zmagali z 12:9. V tej tekmi je brežiška ekipa prvič igrala v polni zasedbi in prikazala eno najlepših iger. 12. decembra so brežiški rokometarji odigrali dve tekmi. V prvi so premagali Trzin s 17:16, v drugi pa podlegli zveznemu ligasu, trboveljskemu Rudarju s 13:17. Rudar je šele ob koncu prvega polčasa rezultat izenačil in potem vodil do konca. Sodnik je precej oškodoval brežiško moštvo.

15. decembra so Brežiče izgubili z ljubljanskim Slovanom z

12:23, premagale pa so Ormož z 12:8, kar je presenetilo vse nastopajoče. 19. decembra so Brežičani igrali neodločeno s Trzinom 16:16, z Rudarjem pa znova izgubili s 14:22, čeprav se jim je v

drugem polčasu posrečilo rezultat izenačiti na 12:12. — 22. decembra so brez igre dobili tekmo s Piranom, ker je odstopil. V skupini so tako zasedli četrto mesto.

Breziki rokometarji po končanem jesenskem delu SRL (Foto: Oskar Gerjevič)

V Trebnjem se razvija strelski šport

Strelski šport v Trebnjem že nekaj let deluje po zaslugi prizadevnega predsednika občinskega strelskega odbora Staneta Radina. Razen družine v Trebnjem sta zelo aktivni še strelski družini na Dobu in v Mokronogu.

V zadnjem času je bilo več srečanj z malokalibrsko in zračno puško. V tekmovanju z malokalibrsko puško so bili malo bolj uspešni Trebnjanci, na tekmovanju z zračno puško v počastitev dneva republike pa je ekipa družine Dob premagala ekipo iz Mokronoga in Trebnjega. Na tem tekmovanju so nastopili tudi pionirji iz Trebnjega, ki so s 7 krogi prehiteli starejše strelce. Pri tem so se najbolj izkazali mladi. Vojko Mezgec in Miran Radin. Z nekaj manj doseženimi krogi sta se borila Miran Polanko in Danilo Tanjšek.

Tak uspeh so mladi strelci do-

segli z rednim treningom. Okoli 25 mladih članov še vedno redno vadi in iz dneva v dan dosegajo boljše rezultate. Starejših članov je okoli 60, vendar se vsi ne udeležujejo rednih treningov.

Da se je strelski šport v zadnjem času tako razvil, je tudi zasługa strelšča, za katerega je lokacija že določena. Tu bo dovolj prostora za vaje in tekme z malo-

kalibrsko puško in tudi za streljanje z vojaško puško na 300 m. Na tem strelšču se bodo lahko mladi, nadarjeni strelci usposobili za nadaljnja srečanja tudi v republiškem merilu.

Pri urejanju strelšča bodo sodelovali prav vsi strelci, čim bo zemljišče dokončno urejeno.

PETER HERCOG

Zbor kočevskih tabornikov

Če bi odrasli pomagali bolj kot so, bi lahko taborniki govorili o uspešnem delu v preteklem letu — Šolarjev in pionirjev, ki bi radi postali dobri člani taborniške organizacije, ne smemo prepuščati samih!

26. decembra je imel v Kočevju taborniški odred svoj redni letni občni zbor. Poročilo je dokaj kritično ocenilo delo in ugotovilo: narejenega ni bilo veliko. Vzroki niso v tabornikih, ki so voljni delati, pač pa v slabem vodstvu. To je bilo nedelavno, ni dovolj prišlo želja mlajših tabornikov in zato uspehov ni bilo. Kljub temu pa so posamezni člani taborniškega vodstva le precej naredili. Odred je po starosti članov še mlad, zato bi bilo treba vse tabornike seznaniti s pravili in z disciplino v organizaciji ter jih navajati k temu, da bodo dobri šolarji in dijaki in pozneje delovni člani naše družbe.

Naloge taborniške organizacije so poskušali uresničiti na članskih sestankih in na izletih v naravo. V začetku leta je šlo oboje v redu, v drugi polovici leta pa je takšna dejavnost zamrla. Odred

ima dve četi: četo Rogovcev in četo Stojne. Prva deluje že več let in je pred leti dobro delala. Letos svojega načrta ni izpolnila, ker se vodstvo ni dovolj zavzemalo. Četa Stojna je bila ustanovljena šele decembra lani. Njeni člani so bili pridni. Imeli so redno sestanke in vsi so položili izpite za prvo zvezdo. Veliko zaslug za to ima načelnik čete Rudi Cerkenik, ki je bil za to na zboru pohvaljen.

Kočevski taborniki so izbrali na občnem zboru novo upravo odreda, ki jih bo vodila v 1966, in sprejeli smernice za delo. Ker so člani večinoma iz vrst pionirjev, jim bo treba pomagati. Prav gotovo ni nič lepšega, kot iti z mladino na izlete v gozd in naravo, saj človeka pri tem spodbuja zavest, da mladi rod odtrguje kvarnemu vplivu ceste, ulice in slabe družbe!

A. ARKO

Podmladek v Škocjanu na prvem mestu

Ob zaključku letošnjega tekmovanja v okviru Jugoslovanskih pionirskih iger in Rdečega križa je komisija pri občinskem odboru RK Novo mesto pred kratkim podelila priznanja najboljšim podmladkom na šolah.

Komisija je imela težko nalogo izbrati med 10 zelo delavnimi podmladki najboljšo. Po tehtnem preudarku se je odločila tako: za najboljši podmladek je bil proglašen PRK na osnovni šoli Škocjan, zatem Otočec in Birčna vas, za njimi pa se zvrstijo podmladki na šolah Novo mesto, Brusnice, Mirna peč, Mali Slatnik, Vavta vas, Prevo-

le in Sentjerne. Ob tem je treba pohvaliti tudi prizadevnost podmladkarjev iz Dolenjskih Toplic, Žužemberka in Smarjete.

Nagrajeni podmladki so opravili letos pomembno delo na šolah, prav tako v akciji za poplavljenec, prirejali izlete in proslave, zbirali zelišča in odpadni material, zbirali so hrano in sadje za šolske kuhinje in tako dalje.

Vsem prvim trem podmladkom, ki so bili ob tej priložnosti nagrajeni: Škocjan, Otočec in Birčna vas, čestitamo z željo, da bi bili še vnaprej tako prizadevni!

M. TRATAR

Še 10 knjižnih nagrad

Med naročniki, ki bodo ta teden prvič dobili v roke naš domači pokrajinski list (teh pa je tokrat 243), smo v torek opoldne izžrebali 10 novih bralcev Dolenjskega lista: te dni bodo dobili po pošti lepe knjige, ki jih je izdala DOLENJSKA ZALOŽBA v Novem mestu. Izžrebani so bili:

Janez Urek, Dečna sela 42, p. Artiče; Jože Anžlin, Gorenja vas, p. Mirna; Franc Videtič, Belči vrh 17, p. Dragatuš; Miha Lisac, Pirče 9, p. Vas Fara; Marija Cizel, Kladje, p. Blanca; Marija Dre-novec, Resa 16, p. Krško; Jože Ogrinc, Žimarice 16, p. Sodražica; Anica Jankovič, Senovo 94; Mihael Straus, Griblje 80, p. Gradac v Beli krajini; Julka Koščak, Brod 40, p. Novo mesto.

Lep pozdrav vsem novim naročnikom, s katerimi uresničujemo naše geslo: V VSAKO HIŠO — DOLENJSKI LIST!

NAROČNINA ZA 1966

se za naročnike DOLENJSKEGA LISTA ne bo spremenila: za pol leta boste plačali samo 10 novih dinarjev (1000 starih din), pobrali pa jo bodo pri vseh naročnikih v Sloveniji pismonoše v februarju in v začetku drugega polletja. — Naročnike izven Slovenije prosimo, da takoj nakažejo vsaj polletno naročnino s polžnico, ki so jo dobili v novoletni številki našega tednika. — Naročnike v tujini prav tako prosimo, da pošljejo celoletno naročnino za Dolenjski list: 3 ameriške dolarje oz. ustrezno drugo konvertibilno valuto; če jim plačujejo naročnino svojci v stari domovini, jih prosimo, da takoj obnovejo celoletno naročnino, ki znaša za tujino 37,50 novih dinarjev (3750 starih din).

Naročnino je treba plačati vnaprej vsaj za pol leta. — V drobni prodaji (trifikah, kioskih in zadrugah) smo danes pocenili izvod našega časnika od 60 na 50 para (prej 60, zdaj 50 starih dinarjev).

UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA

ZDRAVNIK VAM SVETUJE

NEVROZE

Zivimo v dobi, ko zmaguje človek nad dosedaj nedosegljivimi naravnimi pojavi. Silen razvoj tehnike, velikanski materialni uspehi, vse to daje vsakdanjemu življenju izreden tempo, hitrost vtisov je neverjetna. Prav gotovo je to za modernega človeka v veliko korist, vendar pa se pogoji življenja tako hitro spreminjajo, da zmanjkuje časa za prilagoditev. Za neuravnovešenega človeka pa tiči v tem toliko možnosti za nezadovoljstvo, žalost, občutek neprijetnosti in duševni nemir, da neprestano prihaja v spor s svojo osebnostjo zaradi mnogih želja in majhnih osebnih možnosti, da bi jih izpolnil. Zaradi tega poskuša doseči uspeh z usmiljenjem, beži v bolezen in postane nevrotik. To so tako imenovane funkcionalne bolezni, ki nimajo nikake zveze z boleznimi organov v telesu. Ker so navadno v zvezi z nekim duševnim vtisom, jim pravijo tudi duševne ali psihične motnje.

Dolgo so mislili, da je bolezen dedna, vendar sedaj menimo, da veliko bolj vplivajo zunanji vtisi. Psihoanalitično je ugotovljeno, da duševno nezrele osebe izgube pozneje v življenju kot odrasli ljudje pri prvi objektivni težavi sposobnost, da prenesejo resničnost in se vračajo v otročje reagiranje, kar je za odraslega nevrotična reakcija. Vsekakor je nastanek nevroz močno kompliciran. Jasno pa je, da je osnovna črta nevroz, da nastanejo ali zaradi pritiska okolja na osebo ali pa zaradi boja, ki se odigrava v duševnosti med sestavinami njegove osebnosti, kar sicer imenujemo še notranji ali duševni spor. Vsakdo se bori v svojem okolju za boljši socialno-ekonomski uspeh, za ugled, za prestiž, za čustveno gotovost, za afirmacijo, za občutek zadovoljstva. V sebi pa se bori med svojimi željami, čustvi, nagoni, občutki, sovraštvom in strahom, uživanjem in zahtevami, afektivnimi doživetji, močjo in pripravljenostjo za dosego tega ali onega. Ko so zunanji vtisi premočni in je osebnost proti temu brez moči ali pa ko so notranji spori dovolj močni, nastanejo nevrotične motnje. Večinoma pa so nevrotične motnje rezultat kombiniranih zunanjih in notranjih vplivov.

Neurejene, čustveno nezrele, negotove in nestabilne osebnosti ne morejo na normalen način reševati svojih sporov in zaprek v življenju in so zato prisiljene izbrati drugo pot za reševanje nastalih situacij. To je bežanje v bolezen. Na ta način si narede večkratno korist. Z bežanjem v bolezen rešijo nastali konflikt, dosežejo do neke mere olajšanje, kot »bolnik« pritegnejo pozornost svojega okolja in imajo pred seboj in drugimi opravičilo za svoj neuspeh ter s tem hkrati izkoristijo nezavedno svoje duševne motnje za doseganje določenega cilja.

Pravilna reakcija zdrave osebnosti v boju s svojim okoljem je poskus, da prilagodi sebe svojemu okolju in okolje sebi in svojim potrebam.

Nevrastenija je najbolj pogostna oblika nevroz. Bolnik toži, da je neprespan, trajno utrujen, izčrpan ali da le površno spi, kar ga pa ne spočije, da mu peša spomin in zmognost koncentracije, da je razdražljiv. Poleg tega toži, da ima te ali one organske težave. Čeprav bolnik trdi, da je to stanje nastalo zaradi preobčutljivega dela, izrednih naporov pri delu, zaradi natančnosti in delikatnosti dela in podobno, navadno ne najdemo za to resničnega potrdila. Da bi bolnik zaspal, šteje številke ali ovce, si predstavlja nekaj ali pa se skuša fizično utruditi. Ker mu to ne uspe, je vsak nadaljnji dan zaradi nespečnosti še bolj utrudljiv. Ne more se spomniti sicer znanih dogodkov; če bere knjigo, je dolgo časa na isti strani, ker se ne more skoncentrirati in podobno. To mu pokvari samozavest, začne iskati vzroke bolezni, vsak najmanjši simptom mu pomeni najhujšo bolezen. Npr. glavobol ima za bulo v možganih, hitro bitje srca za kap, ki ga bo zdaj zdaj udarila. Začno se pojavljati znaki bolezni na telesu. Srbečica, mravljičavost, praskanje v grlu, glavobol. Moti ga hrup, premočna svetloba, govorenje ljudi. Taki bolniki rigajo, kašljajo, se pote, imajo driske, bolečine v želodcu, vsemogoče bolečine kjerkoli v telesu, zbadanje pri srcu, hitro bitje srca, bolečine in krče v predelu srca, strah in razne seksualne motnje.

Histerija je pogosto med nevrozami bolj poudarjena, kakor pa bi bilo treba. Nepoučeni ljudje imajo za histerijo marsikaj. V resnici pa histerična osebnost le želi, da bi bila opažena povsod, kjer pač je. Ti ljudje so zelo čustveni, burni, pretiravajo, delajo senzacije, so polni svojega jaza in želje za vladanjem. So nestalni, fantazirajo, preceňujejo same sebe, povsod se vtikajo, so spletkarji, strahotno radovedni in žele biti povsod središče pozornosti. Ne izbirajo sredstev za doseg cilja, so pozorni v držji, servilni če je treba, pretirano ljubeznivi, pa neodločni in ne vztrajni. Če drugače ne gre, se ranijo ali drugače poškodujejo (s teatralnostjo), samo, da jih okolje opazi. Ker pa bolnik le ni popolnoma prepričan v vse to in ker njegova bolezen predstavlja zanj rešitev konflikta ali problema, je bolnik s svojim stanjem kar nekako zadovoljen. Zato značilen blažen nasmeh na obrazu histerikov.

Nevroze strahu so nevroze posebne vrste. Tak bolnik zavestno dela vse, da ne bi prišel v položaj, da bi ga ne bilo strah. Tak strah imajo nekateri pred prehodom čez ulico, pred rdečico, pred vodo, pred vrtoglavo, pred smrtjo, pred nesnago in podobno. Pri tem bije hitreje srce, bolnik drhti, težko diha, nekaj ga »tiska« v prsih.

Prisilne nevroze pa pomenijo, da bolnik opravlja prisilne kretnje ali ima prisilne misli. Npr. bolnik preiskuje vsako drugo ploščico, stalno mu roji po glavi ista melodija, mora prešteti vse jagode v grozdu, mora kleti, nekaj ga siči, da bi skočil z balkona. Hudo je, če so take vsiljive misli nedostojne, silijo na nekaj nedovoljenega ali na nekaj, kar se osebnosti ne spodobi. Ker nevrotik tega ne naredi, kljub vsiljivim mislim, je to zanj še težje.

Vsak nevrotik spada k zdravniku, ki mu skuša njegovo stanje čimprej popraviti z nasvetom, s psihoanalizo in z zdravlili.

Dr. B. O.

